

UPOTREBA

INFORMACIONO - KOMUNIKACIONIH TEHNOLOGIJA U DOMAĆINSTVIMA I POJEDINAČNO

Anketna godina 2021.

Bosna i Hercegovina

BHAS
Agencija za statistiku
Bosne i Hercegovine

Sarajevo, 2021.

UPOTREBA INFORMACIONO- KOMUNIKACIONIH TEHNOLOGIJA U DOMAĆINSTVIMA I POJEDINAČNO 2021

Bosna i Hercegovina

**Agencija za statistiku
Bosne i Hercegovine**

Sarajevo, 2021.

Izdaje: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine
Zelenih beretki 26, 71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina
Telefon: +387 33 91 19 11; Telefax: +387 33 22 06 22
Elektronska pošta: bhas@bhas.gov.ba
Internet stranica: www.bhas.gov.ba

Odgovara: Vesna Čužić, direktorica

Pripremio: Dragan Jovović

Lektura: Amra Kapetanović

Dizajn naslovnice: Lejla Rakić Bekić

Tehnička priprema: Larisa Hasanbegović

Molimo korisnike publikacije da prilikom upotrebe podataka obavezno navedu izvor.

SADRŽAJ

Metodologija	5
Statistička jedinica	5
Ciljna populacija	6
Periodičnost	6
Posmatrane varijable	6
Rezime mjere, agregirane varijable, indikatori i tabeliranje	7
Objašnjenja	7
Modul A: Pristup informacijama i komunikacijskim tehnologijama	8
Da li vi ili neko u vašem domaćinstvu ima pristup internetu kod kuće (bilo kojim uređajem)?	8
A2: Koje vrste internet veze koristite kod kuće?	8
Modul B: Korištenje interneta	11
B1: Kada ste posljednji put koristili internet?	11
B2: Koliko ste u prosjeku koristili internet u posljednja 3 mjeseca?	11
B2.1: Da li ste koristili internet nekoliko puta tokom dana?	11
B3: Na kojem ste od sljedećih uređaja koristili internet u posljednja 3 mjeseca?	11
B4: Za koju od sljedećih aktivnosti ste koristili internet (uključujući putem aplikacija) u posljednja 3 mjeseca u privatne svrhe?	12
B5: Koje ste aktivnosti učenja preduzimali putem interneta u svrhe obrazovnja, profesionalne ili privatne svrhe u posljednja 3 mjeseca?	15
Modul C: Upotreba e-uprave	16
C1: Da li ste kontaktirali ili stupili u kontakt sa državnim tijelima ili javnim službama preko interneta u privatne svrhe u posljednjih 12 mjeseci za sljedeće aktivnosti?	16
C2: Koji su razlozi što niste slali popunjene obrasce javnoj administraciji putem interneta, u privatne svrhe, u posljednjih 12 mjeseci?	18
Modul D: Upotreba e-trgovine	20
D1: Kada ste posljednji put kupili ili naručili robu ili usluge za privatnu upotrebu preko interneta?	20
D2: Koju ste vrstu robe ili usluga kupili ili naručili putem interneta u posljednja 3 mjeseca, u privatne svrhe?	21
D3: Od koga ste kupili navedenu robu preko web stranice ili aplikacije u posljednja 3 mjeseca? Uključite kupovinu putem interneta od preduzeća ili privatnih osoba	23
D4: Da li ste neku od spomenutih roba kupili od privatnih osoba putem web stranice ili aplikacije (npr. eBay, Facebook Marketplace, olx.ba, ekupi.ba)?	23
D5: Da li ste kupili ili se pretplatili na bilo šta navedeno putem web stranice ili aplikacije za privatnu upotrebu u posljednja 3 mjeseca?	23
D6: Da li kupili neku od sljedećih roba putem web stranice ili aplikacije za privatnu upotrebu u posljednja 3 mjeseca?	25
D7: Da li ste neku od navedenih usluga u domaćinstvu kupili putem web stranice ili aplikacije od privatnih osoba (npr. na Facebook tržištu, [nacionalni primjeri])?	25
D8: Da li ste kupili bilo koju uslugu prijevoza putem web stranice ili aplikacije za privatnu upotrebu u posljednja 3 mjeseca od	25
D9: Da li ste u zadnja 3 mjeseca iznajmljivali smještaj putem web stranice ili aplikacije za privatnu upotrebu od	26
D10: Da li ste u posljednja 3 mjeseca kupili bilo koju drugu uslugu (osim finansijskih i osiguravajućih usluga) osim one koja je ranije spomenuta putem web stranice ili aplikacije za privatnu upotrebu? opciono	27
D11: Koliko često ste kupovali/naručivali robu ili usluge putem interneta, u privatne svrhe u posljednja 3 mjeseca?	27
D12: Procijenite koliko ste ukupno potrošili novca za kupovine putem web stranice ili aplikacije za privatnu upotrebu u posljednja 3 mjeseca?	28
D13: Da li ste naišli na neki od sljedećih problema prilikom kupovine preko web stranice ili aplikacije, u posljednja 3 mjeseca?	28

D14: Da li ste obavili bilo koju od sljedećih aktivnosti preko web stranice ili aplikacije u privatne svrhe, u posljednja 3 mjeseca?	29
D15: Koji su razlozi što niste kupili/poručili robu ili usluge u privatne svrhe, putem interneta, u posljednja 3 mjeseca	30
Module E: e -Vještine	31
E1: Koje od sljedećih aktivnosti ste provodili u posljednja 3 mjeseca?.....	31
E2: Koje ste od sljedećih aktivnosti preduzimali u posljednja 3 mjeseca?.....	32
E3 Da li ste vidjeli informacije ili sadržaj (npr. video zapise, slike) koje smatrate neistinitim ili sumnjivim na internet vijestima ili društvenim medijima (npr. Facebook-u, Instagram-u, YouTube-u, Twitter-u) u posljednja 3 mjeseca?	35
E4 Da li ste provjerili istinitost informacija ili sadržaja koji ste pronašli na internet vijestima ili društvenim medijima u posljednja 3 mjeseca?	35
E5: Kako ste provjerili istinitost informacija ili sadržaja pronađenih na internetu?	35
E6: Zašto niste provjerili istinitost informacija ili sadržaja pronađenih na internetu?.....	35
Modul F: Privatnost i zaštita ličnih podataka	36
F1: Da li ste u posljednja 3 mjeseca na internetu upravljali pristupom svojim ličnim podacima (npr. ime, datum rođenja, broj lične karte, kontakt podaci, broj kreditne kartice, fotografije, geografski položaj)?	36
F2: Da li ste znali da se kolačići mogu koristiti za praćenje kretanja ljudi na internetu, pravljenje profila svakog korisnika i servisiranje im prilagođenih oglasa?.....	37
F3: Da li promijenili postavke u internet pretraživaču (browser) kako biste spriječili ili ograničili kolačiće na bilo kojem od svojih uređaja?.....	37
F4: Da li ste zabrinuti zbog bilježenja vaših mrežnih aktivnosti kako bi vam bile isporučene ciljane reklame? (optional).....	37
F5: Koristite li softver koji ograničava mogućnost praćenja vaših aktivnosti na internetu na bilo kojem svom uređaju?	38
Modul G: Socio-demografska pozadina informacije	39
DEMOGRAFIJA	39
G1: Starost u navršenim godinama.....	39
G2: Spol	40
DRŽAVLJANSTVO I MIGRANTSKA POZADINA.....	41
G3: Država rođenja.....	41
G4: Državljanstvo.....	42
OBRAZOVANJE I POZADINA	43
G5: Nivo obrazovnog nivoa	43
UČEŠĆE NA TRŽIŠTU RADA	44
G6: Status glavne aktivnosti (samo definisan)	44
OSNOVNE KARAKTERISTIKE POSLA I KONTINUITET KARIJERE I PREKIDI	46
G7: Status zaposlenja na glavnom poslu	46
G8: Radno vrijeme OPTIONAL.....	48
G9: Trajnost glavnog posla NEOBAVEZNO	49
G11: Zanimanje u glavnom poslu	50
LOKALIZACIJA	52
G12: Region of Residence – NUTS 1	52
SASTAV DOMAĆINSTVA	52
G16 i G17: Sastav domaćinstva.....	52
UKUPNI MJESEČNI PRIHODI DOMAĆINSTVA.....	53
G18: Prihod domaćinstva	53
TRAJANJE INTERVJUA	56
G19: Trajanje razgovora	56

Metodologija

Statistički proizvod je jasna i precizna definicija statističkih informacija koje treba proizvesti. Ona se razlikuje od metodologije proizvodnje. Metodologija proizvodnje je način ili način rada, a statistički proizvod je njegov neposredni rezultat. Različite statističke metodologije mogu proizvesti isti statistički proizvod, postoje samo različiti načini da se urade iste stvari. To znači da sve dok garantujemo da se dvije figure odnose na isti statistički proizvod, na primjer u dvije različite zemlje, one su uporedive. Na ovaj način, ova razlika između statističkog proizvoda i statističke metodologije nam pomaže da se fokusiramo na one elemente koji su važniji da bi se osigurala uporedivost između nekoliko nacionalnih statistika i proizvela nova na nivou EU, tj. statistički proizvod, a nacionalni statistički instituti biraju bolju statističku metodologiju koja se primjenjuje u svojoj zemlji uzimajući u obzir svoje specifičnosti.

Elementi koji čine statistički proizvod, na ulaznom nivou, su statistička jedinica, ciljna populacija i varijable posmatranja, kao i na izlaznom nivou, periodičnost i rezime mjere, agregatne varijable i tabeliranje. Pokrivajući sve elemente statističkog proizvoda, statistički koncepti i nomenklature su dodatno potrebni elementi za osiguranje usklađenosti i uporedivosti statistike.

Statistička jedinica

Statistička jedinica je osnovni tip elemenata grupe (koja se takođe naziva populacija) koju želimo posmatrati ili analizirati. Osnovne statističke operacije klasifikacije, agregacije i naručivanja se obavljaju na statističkoj jedinici.

Izbor statističke jedinice je pitanje procesa sakupljanja podataka (odnosno operativnih ograničenja povezanih s prikupljanjem podataka iz svake vrste statističke jedinice) i konceptualnog okvira odabranog za posmatranje i analiziranje pojave. Statistička jedinica je nosilac statističkih karakteristika ili atributa, koje na kraju želimo mjeriti.

Postoji nekoliko vrsta statističkih jedinica, prema njegovoj upotrebi. *Jedinica za posmatranje* predstavlja identifikacioni entitet, o kojem se podaci mogu dobiti. Tokom prikupljanja podataka, ovo je jedinica za koju se podaci snimaju. Treba napomenuti da ovo može, ili možda i nije, isto kao i izvještajna jedinica. *Izveštajna jedinica* je jedinica koja izvještava organu za istraživanje. Ona izvještava informacije za posmatračku jedinicu (e). U određenim slučajevima može se razlikovati od posmatračke jedinice. Jedinica za izveštavanje je jedinica koja isporučuje podatke za datu instancu anketiranja.

U istraživanju korištenja IKT koriste se sljedeće statističke jedinice (u zavisnosti od varijable):

- domaćinstva;
- pojedinci.

U idealnom slučaju, podatke prikupljene u domaćinstvu trebalo bi da izvještava „domaćinstvo“. U većini slučajeva, nije moguće skupiti i domaćinstvo oko stola kako bi prikupili svoj zajednički odgovor, a posebno nije moguće kad je slučaj o telefonskom intervjuu. Generalno, jedna osoba u domaćinstvu će odgovoriti na pitanja vezana za domaćinstvo. Ovaj pojedinac može, na primjer, biti glava domaćinstva ili pojedinac koji je izabran za pojedinačna pitanja. Kako se istraživanje odnosi na korištenje računara i interneta, neophodno je da izabrana osoba odgovori lično na pitanja. Intervju preko posrednika može dovesti do grešaka u prikupljanju podataka.

Različite jedinice istraživanja, tj. domaćinstva i pojedinci, koriste se u različitim sekcijama u modelu upitnika. Pristup domaćinstvu se koristi kada se prikupe informacije o pristupu različitim elektronskim uređajima, tipu internet veze i barijere za korištenje interneta. Individualni pristup se koristi kada se prikupljaju informacije o upotrebi računara, korištenju interneta, e-trgovine i e-vještina.

Razlozi za korištenje pristupa domaćinstva prilikom pokušaja opisivanja pristupa IKT-u su da domaćinstva predstavljaju platformu za pružanje pristupa većem broju pojedinaca, odnosno članova domaćinstava. U cilju upoređivanja evropskih zemalja na nivou domaćinstava, važno je uzeti u obzir razlike u demografiji domaćinstava. Jedan od razloga za to je što neke zemlje mogu imati veće veličine domaćinstava i sastav

nego u drugim zemljama, što je vjerovatno u korelaciji sa stopom pristupa. Da bi mogli uspješno upoređivati, takođe je važno da zemlje primjenjuju istu definiciju domaćinstva.

Pojedinačni pristup se koristi u kontekstu gdje se prikupljene informacije u većoj mjeri odnose na individualnu upotrebu IKT. Također, u ovom slučaju je uvoz uzimajući u obzir strukturne razlike između zemalja, npr. starosne demografije, kako bi se napravilo odgovarajuće poređenje. Problem, međutim, nije toliko veliki kao kod domaćinstava, jer mnogi ljudi bolje poznaju razlike u starosnoj strukturi zemalja nego razlike u strukturi domaćinstava.

Ciljna populacija

Stanovništvo je skup objekata iste klase, što statistički znači grupa elemenata iste statističke jedinice. Postoje dvije vrste populacija koje treba uzeti u obzir pri izradi statistike: ciljna populacija i populacija ramova.

Ciljna populacija je populacija od interesa. Definiše se jasno razdvajanje grupe statističkih elemenata za koje se mogu informisati neke informacije o cijeloj grupi. Ta razgraničenost se zasniva na jednom ili više atributa statističke jedinice. U istraživanju korištenja IKT ciljna populacija za različite statističke jedinice je:

- pojedinci: ciljna populacija čine svi pojedinci starosti od 16 do 74 godine;
- domaćinstva: ciljna populacija čine sva (privatna) domaćinstva sa najmanje jednim članom od 16 do 74 godine.

Okvirna populacija je operacionalizacija ciljne populacije, koja se u idealnom slučaju sastoji u cjelovitom popisu elemenata ciljne populacije. Iako ciljna populacija može biti lako definisana, u praksi je potreban spisak svih njegovih elemenata za njegovo potpuno ili djelimično (u slučaju primjene uzorka) posmatranje i to je vrlo teško dobiti. Taj spisak bi trebao biti potpun i uključiti svaki element ciljne populacije samo jednom. Međutim, većina vremena će trpiti zbog nedovoljne pokrivenosti (under-coverage) ili zbog prekomjerne pokrivenosti (over-coverage). Obično su datoteke i statistički elementi (registri) održavani i ažurirani, koji sadrže spiskove statističkih elemenata kao i informacije o nekim atributima, koji se obično koriste za razdvajanje ciljnih populacija. Okvirne populacije se obično izvlače iz tih registara. Populacija okvira će se dalje objasniti u ovom priručniku, uključujući i pregled prakse zemalja za istraživanje iz 2017. godine.

Periodičnost

Periodičnost je godišnja, što znači da se podaci prikupljaju i sakupljaju jednom godišnje. Međutim, neke varijable se mogu posmatrati sa manjom frekvencijom, npr. promjenljive koje imaju tendenciju stabilnosti tokom vremena.

Godišnje istraživanje bi trebalo da bude kompromis između opterećenja odgovora i sakupljanja i potrebe za relevantnim i najnovijim informacijama o domenu istraživanja "fast moving", kao što je informaciono društvo.

Ova periodičnost je utvrđena u stavu c) Priloga II. Uredbe 808/2004 i odjeljku E (Prilog II. modul 2) Uredbe Komisije (EU) 2019/1910 od 7. novembra 2019. (vidi također Prilog 4 - Pravni okvir).

Posmatrane varijable

U istraživanju o upotrebi IKT-a većina posmatranih varijabli je *kvalitativna*, tj. cilj nije prikupljanje podataka o količinama („koliko...“), frekvencijama („koliko često...“) ili količinama („koliko...“), već pribavljanju ne numeričkih ili kategoričnih podataka. U većini slučajeva¹, posmatrane varijable u istraživanju o upotrebi IKT-a su binarne (dihotomne), što znači da odgovori ispitanika sa *da* ili *ne*, npr. *Da li koristili internet za prodaju robe ili usluga?* Konačna statistika tada će biti uglavnom proporcije (npr. broj odgovora sa *DA*

¹ Međutim, postoji nekoliko kvantitativnih varijabli, posebno u modulu E-trgovina.

podijeljen s brojem ispitanika koji su odgovorili na pitanje). Druge varijable posmatranja su i kvalitativne, ali sa više od dvije kategorije odgovora (npr. najviši stepen obrazovanja).

Atributi ili karakteristike za istraživanje Zajednice o upotrebi IKT u domaćinstvima i pojedincima su navedene u Aneksu 4 - Pravni okvir (Prilog II Uredbe Komisije (EU) 2019/1910. od 7.2017/1515).

Operativne verzije varijabli posmatranja su pitanja u anketnom upitniku. Model za takav upitnik može se naći u Aneksu 1 - Model upitnik.

Definicija posmatranih varijabli ili model pitanja postavlja se detaljnije u dolje navedenim objašnjenjima.

Rezime mjere, agregirane varijable, indikatori i tabeliranje

Rezime mjere su numeričke vrijednosti definisane statističkom mjerom koja se koristi za sumiranje vrijednosti za određenu varijablu za sve statističke jedinice u određenoj grupi. Takve mjere mogu biti u obliku agregata (npr. ukupnog broja *da* -odgovora na određeno pitanje) ili indikatora (npr. procenat *da* -odgovora).

Agregati se mogu sakupljati za ukupnu populaciju ili za različite subpopulacije koje su definisane varijablama u pozadini (npr. rodni ili obrazovni nivo) ili za subpopulacije definisane uslovljeno od odgovora drugih varijabli studija (npr. korisnici interneta u odnosu na ne-korisnike).

Npr.²:

- broj pojedinaca koji su koristili računar u posljednja 3 mjeseca kod kuće;
- broj osoba starijih od 16 do 24 godine koji su koristili računar u posljednja 3 mjeseca kod kuće;
- broj pojedinaca koji su koristili računar u posljednja 3 mjeseca kod kuće, ali ne na poslu;
- broj korisnika interneta koji su ga koristili za preuzimanje zvaničnih formulara (= broj osoba koje su koristile internet i preuzele službene forme).

Kako bi dobili indikatore (proporcije, procenat, itd), agregati moraju biti podijeljeni sa ukupnom populacijom ili subpopulacijom.

Npr. imenitelj takvog odnosa može biti:

- ukupna populacija pojedinaca u odabranim stratama (npr. "udio osoba u dobi od 16 do 24 godine koji su koristili računar kod kuće" = broj osoba starih 16-24 koji su koristili računar u posljednja 3 mjeseca kod kuće podijeljen s ukupnim brojem, pojedinci u dobi od 16 do 24 godine);
- ukupan broj korisnika računara (osobe koje su koristile računar najmanje jednom u posljednja 3 mjeseca);
- ukupan broj redovnih računarskih korisnika (osobe koje su koristile računar najmanje jednom sedmično u posljednja 3 mjeseca).

Detaljan format prijenosa za slanje podataka Eurostatu može se naći u Aneksu 2 - Format prijenosa i agregati.

Objašnjenja

Objašnjenja u ovom poglavlju odnose se na pitanja u uzorku upitnika za 2021. godinu (vidi Dodatak 1 - Model upitnika). Struktura ovog poglavlja slijedi model upitnika, tj. objašnjenja su grupisana po modulu i po pitanju. Tokom čitanja ovog odjeljka preporučljivo je imati model upitnika.

Iz razloga kontinuiteta, objašnjenja za pitanja koja nisu dio upitnika za model 2021 (ali su bila dio 2020, 2019, 2018, 2017, 2016, 2015, 2014, 2013, 2012, 2011, 2010, 2009, 2008, Upitnici modela 2007, 2006 i 2005) zadržani su samo ako je potrebno. Više informacija o bivšim pitanjima možete pronaći u priručnicima za 2020, 2019, 2018, 2017, 2016, 2015, 2014, 2013, 2012, 2011, 2010, 2009, 2008, 2007. i 2006.

Statistička jedinica za modul A je domaćinstvo, dok je pojedinac statistička jedinica za ostale module.

² Primjer zasnovan na indikatorima prikupljenim iz prethodnih krugova ankete.

Modul A: Pristup informacijama i komunikacijskim tehnologijama

Statistička jedinica: domaćinstva

Da li vi ili neko u vašem domaćinstvu imate pristup internetu kod kuće (bilo kojim uređajem)?

[Obim: sva domaćinstva]

[Upišite: potreban je jedan jedini odgovor, tj. Označite samo jednu; binarni (Da / Ne) + Ne znam; filter pitanje]

'Pristup', ne odnosi se na "mogućnost povezivanja" (tj. mogu li se osigurati veze na području domaćinstva ili na ulici), ali da li bilo ko u domaćinstvu može koristiti internet kod kuće ako želi, čak iako samo da pošalje e-pošta ("povezivanje").

Bivše verzije pitanja imale su klauzulu "bez obzira da li se koristi" koja se sada odbacuje. Prvo, u većini slučajeva je nebitno jer domaćinstva obično koriste uslugu na koju su se pretplatili (i plaćaju). Međutim, moguće je da je vezu postavio jedan od poslodavaca članova domaćinstva ili je podrazumijevana ustanova u zgradi u kojoj porodica živi (a da se stvarno ne koristi). Međutim, diskusije na nedavnim sastancima ISS-a potvrdile su da se ne mogu pronaći nikakve značajne razlike u pristupu i korištenju. Stoga je klauzula uklonjena. *Ne znam*, odgovarajuću kategoriju treba izbjegavati postavljanjem dodatnih pitanja za ispitaniku. Međutim, u nekim slučajevima član domaćinstva izabran za intervju možda ne zna šta drugi članovi rade sa npr. računarom domaćinstva.

U određenim zemljama je moguće pristupiti internetu bez ugovora o pretplati, ali na primjer ad hoc plaćanjima kad god se internet zapravo koristi. Ovo može biti u obliku slanja tekstualne poruke za prijem kratkog trajanja pristupnog koda. U toj situaciji, mnoga domaćinstva imaju *mogućnost* da pristupe internetu od kuće (naravno pod uslovom da imaju potrebnu opremu, wifi kompjuter + modem ili na internet omogućen mobilni telefon), ali će *ne koristite* to. U ovom slučaju treba dati odgovor "da".

Pitanje bi trebalo biti u skladu sa ranijim istraživanjima, a to znači da ne ukazuju naročito na uređaje mobilne telefonije, jer bi nekim ispitanicima bilo teško da razmisle o tome da li mobilni uređaj omogućava internet ili ne, ili putem koje veze i na kojoj lokaciji. Ljudi koji koriste internet preko mobilnog telefona samo od kuće imaju pristup kućama po želji ukoliko su se pretplatili na internetsku stopu ili bi mogli da koriste Wi-Fi pristup koji je povezan sa DSL ili drugim ruterom u domaćinskom ili javnom Wi-Fi-u ako je to slučaj moguće na lokaciji domaćinstva. Od 2011. godine dodaju se riječi "bilo kojim uređajem" kada je potrebno i trebaju služiti kao dovoljno objašnjenje.

A2: Koje vrste internet veze koristite kod kuće?

[Obim: sva domaćinstva koja imaju pristup internetu kod kuće, odnosno A1 = Da]

[Tip: dozvoljeno je više odgovora, tj. označite sve što se primjenjuje]

Ispitanici treba da navedu koje vrste veza zapravo koriste. Na osnovu navedenih vrsta veza može se izvršiti grupisanje u širokopoljasni pristup. Pitanje ne ispituje brzinu prijenosa podataka u bit / s, niti tip uređaja koji se koristi za pristup internetu. "Ne" odgovori na a) ili b) mogu se koristiti za grupisanje u ne-širokopoljasne internet veze.

U daljem tekstu je dato objašnjenje najčešće korištenih tehnologija, pojednostavljenih od 2014. godine tako što su naveli dvije širokopoljasne veze (fiksne i mobilne), kao i dvije opcije na drugim, usko povezanim vezama (fiksni i mobilni) kako bi olakšali odgovore. Ako NSI smatra da je prikladnije koristiti nazive marke ili imena kompanija nego koristiti reference na tehnologije (ADSL, kabel, itd.), To je također mogućnost (naravno pod uslovom da se brendovi mogu rekodirati na različite tehnologije zasnovane na odnosima jedan-na-jedan).

- a) Fiksne širokopoljasne veze, npr. DSL, ADSL, VDSL, kablovska, optička vlakna, satelit, javne WiFi veze
Primjeri dodati u tekstu opcije a) mogu se objasniti na sljedeći način:
DSL (npr. ADSL, SHDSL, VDSL)

DSL (digitalna pretplatnička linija) označava tehnologiju koja prenosi podatke pri velikim brzinama (tj. teoretski više od 144 kbit / s u poređenju sa uskopojasnim tipovima veza, ali danas normalno najmanje oko 0,5 Mbit / s) preko postojeće bakarne mreže. DSL tehnologija je vrsta internet veze koja je znatno brža od dial-up pristupa i stoga označena kao širokopojasna.

Važne DSL tehnologije uključuju:

ADSL: Ovaj izraz se koristi za DSL gdje je veći propusni opseg dodijeljen za preuzimanje nego upload (Asymmetric DSL).

SHDSL: Jednostruki par brzih DSL pokriva simetrični brzi DSL.

VDSL: Veoma visoki bitni DSL, sa brzinama do 53 Mbps, u poređenju sa oko 8 do 10 Mb / s za ADSL.

Žičani fiksni (kablovski, vlakno, Ethernet, PLC, itd.)

Žičane fiksne veze mogu ili ne moraju imati ruter za Wi-Fi pristup u domaćinstvu, tj. za bežično usmjeravanje signala do korisničkog uređaja na kratkoj udaljenosti. One su klasifikovane kao žičane fiksne.

Ove tehnologije uključuju:

Kablovski modem: Ova tehnologija omogućava brzi pristup internetu preko mreže kablovske televizije ili komunalnih vazdušnih sistema. Kao i DSL tehnologije, podaci se prenose preko postojeće bakarne mreže.

LAN (lokalna mreža): Brže internet veze preko stambenih mreža (veze koje su zajedničke za nekoliko domaćinstava, npr. stanovnici na koledžu).

Optički kabl: Tehnologija koja nije zasnovana na bakarnoj žici. Tehnologija koristi lasere ili diode koje emituju svjetlost i mogu pružiti neograničeni potencijal propusnog opsega.

Ethernet: Može se primijeniti na kućne mreže ili stambene mreže, npr. stanovnike na koledžu, a odnose se na žičanu LAN tehnologiju, ali je općenito tipičnije za poslovne tipove internetskih veza s širokopojasnim pristupom. Kada je Ethernet pristup internetu moguć, može se zasnivati na fiber optičkom ili bakarnom twisted paru; standardne brzine Ethernet prijenosa podataka mogu biti do 10 Gbit / s.

PLC: znači komunikacija na dalekovodu. Širokopojasnost preko običnih električnih vodova može da varira od 256 Kbit / s do 2.7 Mbit / s.

Fiksni bežični (satelitski, javni WiFi)

Satelitske tehnologije: Pruža bežični pristup i uglavnom se koristi u udaljenim područjima koja nisu dostupna putem kablovskih ili DSL mreža.

Satelitski pristup internetu obično zahtjeva instaliranje satelitske antene / modema i mjesečne pretplate. Ovo pitanje se posebno odnosi na kućni internet.

Dvosmjerni satelitski internet usluge visoke brzine za pristup internetu su moguće i plasiraju se na tržište. Dvosmjerno znači da se funkcije prijema i prijenosa vrše preko satelita. Nema potrebe za telefonskom linijom.

Fiksne bežične tehnologije (FWA): Tehnologije u ovoj grupi su sve bežične tehnologije koje omogućavaju pristup između fiksnih tačaka (providera u domaćinstvo, a ne unutar domaćinstva).

Primjeri su WiFi ili WiMAX. Javni WiFi ili WiMAX mogu biti dostupni svima u određenom području. U zgradi se različita domaćinstva mogu povezati na WiFi. WiMAX povezivanje osigurava fiksni bežični pristup sličan funkciji Wi-Fi, ali u mnogo većem opsegu (do oko 50 km).

Wi-Fi pristup povezan sa DSL ruterom u domaćinstvu se ne računa. Ovo treba uključiti u tačku a) na DSL. Kabl sa ruterom za Wi-Fi pristup se odnosi na stavku b).

Da bismo to istakli, 2010. godine riječ "javnost" je dodata prije WiFi ili WiMAX. Međutim, WiMAX nije veoma rasprostranjen (ako ne postoji na nacionalnom nivou, opcija se može izostaviti u nacionalnim upitnicima). Za anketu iz 2012. godine ostale su samo riječi javni WiFi. Od 2020. godine formulacija je skraćena na "WiFi" kako bi se uzelo u obzir da bi vezom mogli upravljati i javni i privatni operatori.

Javni WiFi pristup može biti besplatan, ali ponekad i ne. Osiguravanje od strane općina može biti u dometu domaćinstava i predstavlja glavni primjer za tačku c) (umjesto hotspota u hotelima, kafićima itd.).

b) Mobilne širokopojasne veze (putem mobilne mreže, najmanje 3G, npr. UMTS, korištenjem (SIM) kartice ili USB ključa, mobilnog telefona ili pametnog telefona kao modema)

Primjeri dodati u tekstu opcije a) mogu se objasniti na sljedeći način:

Samo veze sa mobilnim mrežama treće generacije (3G) ili višim (3+), kao na primjer UMTS radio tehnološkom mrežom ili više, kasifikovati će se za širokopojasni pristup. UMTS (Universal Mobile Telephone System) omogućava pristup internetu mnogo veću brzinu u poređenju sa 2 ili 2,5 generacijske mreže kao što je GPRS. Svaki pristup 3G + mrežama kao što je HSDPA (High Speed Download Packet Access) ili 4G treba uključiti.

Uobičajeni uređaji koji se koriste za 3G, 3G + mobilnu vezu su mobilni telefoni ili pametni telefoni, prijenosni računari ili slični prijenosni uređaji.

UMTS: Odnosi se na 3G (mobilne tehnologije treće generacije) i mobilni telefon ili **pametni telefon** preko širokopojasne mreže. UMTS širokopojasnu povezanost se također može dobiti putem prijenosnih računara sa 3G modemom.

Pojam GPRS (General Packet Radio Systems) predstavljaju drugu generaciju mobilnih tehnologija (iako se GPRS ponekad naziva 2,5 generacije).

Mobilna tehnologija je bežična tehnologija. Međutim, to ne treba miješati ili miješati sa fiksnom bežičnom tehnologijom ili fiksiranim žicama, kao što je gore opisano. Kao što je već rečeno, mogućnosti koje DSL ili kablovi imaju WiFi ruterima neće klasifikovati za bežični pristup. Da biste dobili više jasnoće, riječ "bežični" vidljiva u ranijim istraživanjima je preskočena.

LTE (dugoročna evolucija): Povezano sa 4G (mobilne tehnologije četvrte generacije). Ovaj standard uveden je 2009. godine sa brzinom prijenosa od oko 100 Mbit / s i kapacitetom prijenosa od 50 Mbit / s, što omogućava mnogo veću brzinu za korištenje interneta od UMTS-a. LTE ima mogućnost upravljanja brzim mobilnim uređajima i podržava multi-cast i broadcast streamove.

Mobilna mreža (barem 3G, npr. UMTS) koristeći mobilni telefon ili pametni telefon

3G mobilni telefoni ili pametni telefoni omogućavaju korištenje web pregledača, e-pošte ili sličnih internet aplikacija preko 3G mreža, npr. UMTS.

Mobilna mreža (najmanje 3G, npr. UMTS) preko (SIM) kartice ili USB ključa

Laptopi ili drugi prijenosni računari (npr. notebook) se obično mogu koristiti sa USB ključem ("surf stick", dongle) ili ugrađenom SIM karticom za pristup 3G mrežama.

Opcije na mobilnim vezama ne bi trebale biti označene ako se ne koriste kod kuće. Može se očekivati da ljudi sa mobilnim telefonom ili pametnim telefonima koji su pretplaćeni na internetsku fiksnu stanicu povremeno koriste kućnu vezu za provjeru vijesti, iako glavna namjera se obično koristi od kuće. Ljudi koji koriste takve telefone jedino izvan kuće i ako pronađu besplatni Wi-Fi treba odgovoriti "ne" na b ili d. Ako je javni WiFi moguć na lokaciji domaćinstva, opcija na fiksnom bežičnom uređaju bi trebala biti označena ako se zapravo koristi.

Ako se telefon koristi za Wi-Fi vezu sa DSL ruterom kod kuće, primijenjuje se opcija a). Mobilne veze se također mogu koristiti putem 3G modema (USB ključ ili kartica) koji su povezani sa radnom površinom, ali se očekuje da se koristi marginalno; ako se koristi opcija d) trebala bi se primijeniti.

Modul B: Korištenje interneta

Statistička jedinica: pojedinci

Ovaj modul pita o sopstvenoj upotrebi interneta na bilo kojoj lokaciji (kući, na poslu ili na drugim mjestima). Trebalo bi razmotriti bilo koji uređaj za omogućavanje pristupa internetu. Primjeri su desktop, laptop, notebook ili tablet računari, kao i pametni telefoni, konzole za igre i čitači e-knjiga, SMART TV, uređaji koji se mogu nositi kao što su pametni satovi itd.

B1: Kada ste posljednji put koristili internet?

[Obim: svi pojedinci]

[Tip: potreban je jedan odgovor, tj. označite samo jednu; filter pitanje]

Ovo pitanje pokriva svaku upotrebu interneta - bilo kod kuće, na poslu ili bilo gdje drugdje, bilo u privatne ili profesionalne svrhe.

Vremenski razlozi su samoobjašnjeni: *U posljednja 3 mjeseca; Između 3 mjeseca i godinu dana; Prije više od godinu dana; Nikada ga nisam koristio.* Pitanje odgovara vremenskim serijama.

Radi bolje jasnosti, objašnjenje "putem bilo kojeg uređaja radne površine, prijenosne ili ručne, uključujući mobilne ili pametne telefone" dodato je u zagrade na ovom i drugim internetskim pitanjima u prošlosti; u skorijim upitnicima, modul (i) počinje sa tekstualnim poljem koji objašnjava ova pitanja.

B2: Koliko ste u prosjeku koristili internet u posljednja 3 mjeseca?

[Obim: osobe koje su koristile internet u posljednja 3 mjeseca, tj. 1. opcija u B1]

[Tip: potreban je jedan odgovor, tj. označite samo jednu; filter pitanje]

Odgovarajuće kategorije na ovo pitanje mogu biti malo dvosmislene. Ispitanici bi trebali biti predstavljeni sa sve tri opcije i biraju koji od njih najbolje opisuje njihovo ponašanje.

(a) Svakog dana ili skoro svakog dana

Ako se ovo traži, ovo treba da se odnosi na više od 4 dana svake nedjelje. Osobe koje svakodnevno koriste tokom rada na internetu, a koje tokom vikenda ne koriste kod kuće, moraju označiti ovu opciju.

(b) Najmanje jednom nedjeljno (ali ne svaki dan)

Ako se ovo traži, ovo treba da se odnosi između 1 i 4 dana svake sedmice.

(c) Manje od jednom nedjeljno

B2.1: Da li ste koristili internet nekoliko puta tokom dana?

[Obim: osobe koje su koristile internet svakog dana ili gotovo svakog dana u posljednja 3 mjeseca, 1 opcija u B2]

[Tip: potreban je jedan jedini odgovor, tj. označite samo jednu; binarni (Da ne)]

B3: Na kojem ste od sljedećih uređaja koristili internet u posljednja 3 mjeseca?

Obim: pojedinci koji su koristili internet u posljednja 3 mjeseca, tj. (1 opcija u B1)

[Tip: dozvoljeno je više odgovora, tj. označite sve što se primjenjuje se]

Pitanje se odnosi na upotrebu uređaja za pristup internetu. Pravi razliku između različitih vrsta računara (stolni računari, laptopi i tableti) i druge opreme s ugrađenim računarskim mogućnostima (mobilni telefoni, pametni telefoni, uključujući PDA telefone, drugi mobilni uređaji, drugi uređaji poput pametnog TV-a). Opcije u ovom pitanju su iscrpne jer se druga upotreba interneta može izvršiti putem dodatnih, a ne spomenutih uređaja, kao što je npr. Apple TV. Računar treba definisati kao višenamjenski stroj, lični računar, napajan jednim od glavnih operativni sistemi, tj. Macintosh (Apple), Linux ili Microsoft (Windows, XP ili NT, Vista). Sljedeći uređaji se zahtijevaju odvojeno.

a) Stoni računar

b) Laptop

c) Tablet

Tablet je mobilni računar s ekranom osjetljivim na dodir, sklopom i baterijom u jednom uređaju.

d) Mobilni telefon ili pametni telefon

Pametni telefon je mobilni telefon koji nudi naprednije računarske mogućnosti i povezivost od savremenog osnovnog telefona sa značajkama.

e) Ostali uređaji (npr. pametni TV, pametni zvučnici, igraća konzola, čitač e-knjiga, pametni sat)

Ova se stavka odnosi na sve ostale uređaje koji omogućuju internet (stacionarni i mobilni).

Čitač e-knjiga je elektronski prijenosni uređaj koji može preuzimati i prikazivati tekst poput digitalnih knjiga ili novina.

B4: Za koju od sljedećih aktivnosti ste koristili internet (uključujući putem aplikacija) u posljednja 3 mjeseca u privatne svrhe?

[Obim: osobe koje su koristile internet u posljednja 3 mjeseca, tj. 1. opcija u B1]

[Tip: dozvoljeno je više odgovora, tj. označite sve što se primjenjuje]

Ovaj set odgovora odnosi se samo na ličnu ili privatnu upotrebu (tj. NE u svrhe rada), ali pristup je mogao biti od bilo kojeg mjesta - uključujući mjesto rada ili obrazovne ustanove.

Bilo koji uređaj koji omogućava internet (uključujući pametni TV, Apple TV itd.) Uključen je u opseg. Uključene su i aplikacije.

Pitanje je modificirano za 2015. godinu prema Okviru za mjerenje digitalne Evrope 2011-2015. Monitoring okvira digitalne ekonomije i društva 2016-2021. Slijedi istu strukturu. Okvir, koji pruža glavno obrazloženje za EU istraživanja o upotrebi IKT-a, uključuje niz dvogodišnjih indikatora upotrebe. Neki dvogodišnji indikatori spomenuti u okviru, zbog visokog interesa mjere se godišnje (npr. internetsko bankarstvo). Za 2021. godinu za pitanje B4 izabrani su sljedeći.

Komunikacija

a) Slanje / prijem e-pošte

Uključuje upotrebu e-pošte za slanje poruka prijateljima ili za dobijanje informacija o robi / uslugama.

b) Upućivanje poziva (uključujući video pozive) putem interneta, npr. putem Skypa, Messengera, WhatsAppa, Facetimea, Vibera, Snapchata.

Ova se stavka odnosi na aktivnost koja se sastoji od programa koji se koristi za upućivanje audio poziva uživo putem interneta (npr. Skype). Uključuje i slučajeve kada se audio poziv kombinuje sa video zapisom uživo, kada osoba može vidjeti drugu osobu s kojom razgovara (npr. Facetime), drugim riječima - video poziv. Izraz video pozivi odražavaju trenutnije trendove u audio i vizuelnoj komunikaciji uživo između osoba. To se jednostavno odnosi na web kameru kao na dodatno sredstvo za povezivanje putem interneta (IP mreže). Koriste se web kamere, uobičajene male digitalne kamere. Funkcije se mogu učiniti dostupnim u programima za internetske pozive / telefoniranje (kao što je Skype).

Opća pitanja: Telefoniranje putem interneta relativno je jeftina metoda komunikacije. Voice-over-Internet Protocol (IP) (VoIP) nude specijalizovana preduzeća, ali i dobavljači internet usluga (ako ih pitaju, ispitanici često neće znati da li se koristi VoIP). Peer-to-peer telefonija postala je važna. Korisnik mora instalirati mali program ili aplikaciju (npr. Skype, WhatsApp, Messenger, Snapchat) za besplatne pozive putem interneta bilo kome drugom ko takođe ima ovu aplikaciju / softver. Obično se mogu pozivati i uobičajene fiksne ili mobilne linije putem pretplatnog kredita.

Stoga upotreba fiksnog telefona koji radi putem interneta nije obuhvaćena ovim opsegom. Samo VoIP pozivi putem internetskih aplikacija koje pružaju netradicionalni telecom operateri koji ne uključuju dodjeljivanje NNP-a (nacionalnog plana numeracije) dotične države spadaju u opseg ovog pitanja (npr. Skype, WhatsApp, Facetime, Messenger, Snapchat).

Izrazi „Skype“, „Facetime“ u formulaciji opcije odgovora zamišljeni su kao primjeri jer su široko poznati. NSI bi mogli dodati u nacionalne upitnike bilo koju drugu aplikaciju koja se trenutno koristi na nacionalnom nivou.

Videopozivi putem WhatsApp, Messenger, Viber, Houseparty i sličnih aplikacija uključeni su u opseg. Ovdje treba razmotriti i upotrebu aplikacija kao što su Webex ili Zoom, ako se koriste u privatne svrhe.

c) Učestvovanje u društvenim mrežama (stvaranje korisničkog profila, objavljivanje poruka ili drugih doprinosa na Facebook, Twitter, Instagram, Snapchat itd.).

Socijalno umrežavanje se može razlikovati od drugih aktivnosti komunikacije i sadržaja po aspektu stvaranja profila na određenim web stranicama. Osim globalnih platformi kao što su Facebook ili MySpace, ima mnogo drugih koji se fokusiraju na određene subjekte ili postojeće zajednice izvan mreže.

Pojmovi Facebook, Twitter, Instagram ili Snapchat u tekstu opcije odgovora su namijenjeni kao primjeri iz razloga jer su poznati. U nacionalnim upitnicima može se dodati i druga mreža koja se često koristi na nacionalnom nivou.

Biti član mreže sa odabranim drugim članovima koji dijele interese i aktivnosti je bitna karakteristika društvene mreže. Online društvene mreže su web stranice na kojima članovi mogu sačuvati informacije o sebi, obično u obliku profila i ostvarivati kontakt sa drugim članovima, čime stvaraju mrežu ličnih veza. Pored toga, sadržaj koji kreira korisnik može da učitava bilo koga, kao što su tekstovi, fotografije, muzičke datoteke i video snimci, koji često djeluju kao centar za interakciju unutar mreže (npr. YouTube, MySpace). Socijalno umrežavanje može biti anonimno ili sa stvarnim ličnim podacima. Navedene informacije često uključuju fotografije i biografije. Mreža veza članova obično se prikazuje kao integralni deo njihove prezentacije.

Na stranicama za socijalno umrežavanje stoga spadaju alati za postavljanje ličnih podataka u profil, učitavanje sadržaja kreiranog od strane korisnika, omogućavanje personalizovane interakcije i komunikacija s drugima postavljanjem poruka i definisanje društvenih odnosa određivanjem ko ima pristup podacima, koji mogu komunicirati s kim i kako.

Postoje mnoge društvene mreže koje odgovaraju različitim potrebama. Primjeri su (izvor: http://ec.europa.eu/information_society/activities/social_networking/facts/index_en.htm):

društvene mreže: MySpace, Facebook, Snapchat, Skyrock, Bebo, Netlog, Hyves, StudiVZ.de, [Piczo](http://Piczo.com), Zap.lu, MSN, Giovani.it, Arto.dk, Yahoo, One.it, Grono, Tuenti, Aha.bg, Instagram, Google+.

Platforme zasnovane na sadržaju, gdje korisnici mogu gledati ili otpremati sadržaj kao što su video zapisi ili slike: YouTube, Dailymotion, Flickr

Mikro-blogging mreže: Twitter

Virtuelna okruženja: Second Life, Habbo Hotel

d) Korištenje trenutnih poruka, odnosno razmjena poruka, na primjer, putem Skypea, Messengera, WhatsApp-a, Vibera, Snapchata.

Ova opcija odgovora komplementarna je opciji odgovora b) kako bi se dobila bolja slika o vrhunskim komunikacijskim uslugama. Opcija se odnosi na pisanje poruka putem aplikacija kao što su Skype, Messenger, WhatsApp, Viber, Snapchat. Komunikacija putem SMS-a nije uključena u opseg ove opcije odgovora.

Ostale usluge trenutnih poruka koje spadaju u područje ovog pitanja uključuju, na primjer: Discord, eBuddy XMS, iMessage, Kik Messenger, Line, Telegram, WeChat.

Diktiranje trenutnih poruka putem prepoznavanja glasa također je u okviru ove opcije odgovora.

Pristup informacijama

e) Čitanje internet portala / novina / časopisa

Ovo bi trebalo uključivati sve vrste internet novina i časopisa, bilo besplatno ili koja se plaćaju.

f) Traženje informacija vezanih za zdravlje (npr. povreda, bolesti, ishrana, poboljšanje zdravlja itd.)

Ova opcija se odnosi na korištenje interneta za aktivnosti povezane sa zdravljem. Obim je ograničen na privatne svrhe. Profesionalna upotreba ne treba uzeti u obzir. "Privatno", međutim, ne bi trebalo da bude ograničeno na vlastitu ličnu upotrebu, ali može uključiti i korištenje interneta za aktivnosti vezane za zdravlje u ime drugih članova porodice ili prijatelja. Trebalo bi uključiti i traženje informacija vezanih za zdravlje za kućne ljubimce.

Opcija uključuje opće pretrage putem pretraživača (Google, Yahoo !,) koristeći ključne riječi u jednoj od navedenih oblasti. Ova opcija uključuje i više specifičnih pretraga na specijalizovanim web lokacijama kao što su Ministarstvo zdravlja, nevladina tijela ili interesne grupe. Potrebno je uključiti i traženje zdravstvenih informacija na web lokacijama bolnica.

g) Pronalaženje informacija o robi ili uslugama

Opcija se odnosi na traženje informacija o bilo kojoj robi, npr. filmovima, muzici, video igrama, knjigama, materijalu za e-učenje, odjeći, računarskom softveru ili uslugama elektronske opreme, npr. bankarskim, finansijskim ili zdravstvenim uslugama.

Ne bi trebalo uključivati transakcije, npr. kupovina bilo koje robe ili usluge (na mreži ili izvan nje), iako se obično traži informacija o robi ili usluzi prije nego što se stvarna kupovina.

Građansko i političko učešće

h) Izražavanje mišljenja o građanskim ili političkim pitanjima na web lokacijama ili u društvenim mrežama (npr. Facebook, Twitter, Instagram, YouTube)

Ova opcija odgovora istražuje da li je ispitanik iznosio svoje mišljenje o građanskim ili političkim pitanjima na web lokacijama ili u društvenim mrežama. Pisanje komentara na forumima za diskusiju ili članaka na web lokacijama s vijestima uključeno je u opseg ove opcije odgovora.

i) Učešće u mrežnim konsultacijama ili glasanju za definisanje građanskih ili političkih pitanja (npr. urbano planiranje, potpisivanje peticije)

Ova se opcija odnosi na aktivno učešće u odlučivanju o građanskim ili političkim pitanjima. U poređenju sa h), opcija i) može sadržavati i druge načine osim komunikacije na web lokaciji ili u društvenim mrežama. Ovdje spomenute akcije su jednokratne akcije sa zadanim vremenskim okvirom za povratne informacije i odnose se na sistematsko prikupljanje mišljenja.

U skladu s tim, tačka i) sastoji se od formalnih postupaka za postizanje konsenzusa i može dovesti do odluka.

Profesionalni život

j) Traženje posla ili slanje molbe za posao

Ova opcija odnosi se na traženje određenih web stranica za „traženje posla“ ili za slanje prijave za posao. Slanje zahtjeva za posao trebalo bi biti uključeno u ovu kategoriju samo ako je poslano online.

Konsultacije o prijavama za posao koje koriste e-poštu trebaju biti izuzete.

Ostale online usluge

k) Prodaja robe ili usluga putem web stranice ili aplikacije (npr. eBay, Facebook tržište, shpock, OLX.BA, e-kupi.ba , korpa.ba,...)

Godine 2020. predloženo je novo formulacije ove stavke kako bi se uzele u obzir ne samo aukcije, već i druga internet tržišta, poput Facebook tržišta.

Prodaja robe ili usluga online, npr. putem eBay web stranice, ne zahtijeva *elektronsku* transakciju plaćanja, odnosno transakcija ili “dogovor” se vrši online, ali se plaćanje i / ili isporuka mogu odvijati izvan linije (plaćanje po prijemu robe).

Postavljanje reklama na web stranici da, na primjer, prodaju polovnog bicikla ili kartu za neki događaj, ne bi trebali biti uključeni ovdje pošto se transakcija uopće ne zaključuje online na automatskom načinu (već preko telefonskog poziva ili neformalnom elektronskom poštom).

l) Internet bankarstvo (uključujući i mobilno bankarstvo)

Ova opcija uključuje elektronske transakcije sa bankom za plaćanje, transfere novca, itd. ili za traženje informacija o stanju računa. Tekst upitnika EU ove opcije odgovora promijenjen je 2021. godine, kako bi se naglasio podatak da je mobilno bankarstvo uključeno u opseg. Međutim, opseg pitanja kao takav ostaje isti u odnosu na prethodne godine.

Korištenje mobilnih banaka (digitalne ili internet banke) poput Revolut-a, N26 itd. također je uključeno u opseg ove stavke. Elektronske transakcije za druge vrste finansijskih usluga nisu obuhvaćene ovom kategorijom. Jednostavno pretraživanje informacija na npr. dionice ili finansijske usluge naravno uključene su u tačku d) Pronalaženje informacija o robi i uslugama.

B5. Koje ste aktivnosti učenja preduzimali putem interneta u svrhe obrazovnja, profesionalne ili privatne svrhe u posljednja 3 mjeseca?

Obim: osobe koje su koristile internet u posljednja 3 mjeseca (1 opcija u B1)]

[Tip: dozvoljeno je više odgovora, tj. označite sve ono što se primjenjuje]

Cilj ovog pitanja je mjerenje korištenja interneta za učenje u kontekstu usavršavanja ili rada, ali i privatnih svrha. U prošlim je istraživanjima postavljeno pitanje o izvođenju internetskih kurseva u kontekstu pitanja o internet aktivnostima u privatne svrhe. To je pitanje integrisano u novo pitanje.

a) Pohađanje online kursa

Ova opcija odnosi se na pojedinca koji pohađa kurs koji se u cijelosti ili djelomično nudi putem interneta. Kurs u ovom kontekstu treba shvatiti kao planirani niz aktivnosti učenja u određenom predmetu ili temi. Kurs često dovodi do kvalifikacije ili potvrde o pohađanju nastave. Kurs mogu ponuditi obrazovne institucije, institucije neformalnog obrazovanja i obuke, poslodavci, komercijalne institucije, privredne komore, nekomercijalne institucije (npr. biblioteka), sindikati, itd. Kursevi na mreži često su dio obrazovanja na daljinu, što znači da se nude na udaljenosti od lokacije organizacija za obrazovanje i obuku. Masivni otvoreni mrežni kursevi (MOOC) koje nude otvoreni univerziteti su dobar primjer. Interakcija s nastavnicima, trenerima i materijalima za učenje odvija se putem interneta. Korištenje softvera za e-učenje može igrati ulogu. Ova opcija se primjenjuje i ako se kurs samo djelomično izvodi putem interneta. Pitanje se odnosi na bilo koji predmet koji se obrađuje u obrazovanju ili obuci ili u privatne svrhe. I na kraju uključuje hobije ili lični razvoj (npr. jezici, historija, kuhanje). Internet kursevi obično zahtijevaju registraciju. Strukturirani kursevi o aplikacijama kao što je Duolingo također bi se mogli uzeti u obzir u okviru ove opcije odgovora, posebno ako vode do ispita ili certifikata.

b) Korištenje online materijala za učenje, osim kompletnog online kursa (npr. audio-vizuelnih materijala, softvera za učenje na mreži, elektronskih udžbenika)

Ova se opcija se odnosi na upotrebu obrazovnog materijala o bilo kojoj temi ili temi koja je dostupna putem interneta ili u digitalnom formatu u obrazovne, profesionalne ili privatne svrhe. Uobičajeni materijal za učenje na mreži dostupan je putem besplatnih aplikacija za učenje (npr. Duolingo), web lokacija za učenje (npr. Khan Academy, ovdje pogledajte listu nacionalnih pružatelja ili platformi materijala za učenje), ali to može biti i bilo koja organizacija za obuku ili javno tijelo (npr. biblioteka) besplatno ili kao platna usluga. Kao dodatni izvor treba uključiti materijal za učenje na mreži i resurse koji se koriste u vezi sa ličnim / offline kursevima. Glavni primjeri takvih dodani su direktno u tekst (npr. audio-vizuelni materijali, elektronski udžbenici). Slično tome, ako pojedinac koristi dopunski mrežni materijal (npr. udžbenike ili radne listove) na određenom obrazovnom web mjestu kada je opseg učenja klasifikovan u opciji b).

Korištenje materijala za učenje putem interneta kao aktivnosti koja se provodi putem interneta isključuje preuzimanje takvog materijala (plaćenog ili za besplatnu upotrebu) za naknadnu upotrebu izvan mreže.

Primjere materijala za učenje na mreži možete pronaći na sljedećim vezama:

<https://www.cned.fr/scolaire>

<https://intef.es/recursos-educativos/>

<https://epodreczniki.pl/>

<https://aoe.fi/#/etusivu>

<http://www.indire.it/progetti/attivi/>

<https://www.scoilnet.ie/>

<https://bildungserver.berlin-brandenburg.de/>

Modul C: Upotreba e-uprave

Statistička jedinica: pojedinci

Ovaj modul postavlja pitanja o kontaktima preko interneta (preko web lokacija ili aplikacija) sa javnim organima ili javnim službama. Kontakti preko ručno otkucanih e-mailova treba isključiti.

Kontakt ili interakcija sa javnim organima ili javnim službama uključuje korištenje web stranica ili aplikacija kako bi iskoristili prava građana ili ispunjavali obaveze u sljedećim sferama:

- Fiskalna pitanja (npr. porezna deklaracija);
- Obavještenje o kretanju;
- Penzije, socijalna davanja (npr. dječiji dodatak, naknada za nezaposlenost);
- Zvanična dokumenta, lične karte ili sertifikati (npr. lična karta, pasoš, izvod iz matične knjige rođenih);
- Javne edukativne usluge (javne biblioteke, informacije o upisu i upisu u dnevne centre, vrtiće, škole ili univerzitete);
- Usluge javnog zdravstva (npr. usluge javnih bolnica ili interakcije sa privatnim ili polu-privatnim operaterom koji nude zdravstvene usluge u slučajevima kada su takve usluge ugovorene sa privatnim ili poluprivatnim operaterima od strane države).

C1: Da li ste kontaktirali ili stupili u kontakt sa državnim organima ili javnim službama preko interneta u privatne svrhe u posljednjih 12 mjeseci za sljedeće aktivnosti?

[Obim: osobe koje su koristile internet u posljednjih 12 mjeseci (1 i 2 opcije u B1)]

[Tip: dozvoljeno je više odgovora, tj. označite sve što se primjenjuje]

Definicija javnih vlasti ili javnih službi korištenih u istraživanju

Kontakt ili interakcija sa državnim organima ili javnim službama preko interneta se obično vrši preko web lokacija ili aplikacija koje pružaju ti subjekti. Kontakt ili interakcija treba biti direktna, tj. ispitanik treba da se direktno obrati javnim organima ili službama, a ne preko druge osobe. Tekst koji se koristi u prethodnim upitnicima promijenjen je u "kontakt ili interakciju" i "javni organi i javne službe". Ograničenje pitanja samo na javne organe je bilo suviše usko. S druge strane, sve javne službe ne bi trebalo obratiti pažnju. Ovo je također u skladu sa ranijim opisima u priručniku i sada je više izraženo u tekstu.

Riječ "kontakt" dodato je zbog problema sa prijevodom za riječ "interakciju" u nekim zemljama.

Kontakt ili interakcija sa državnim organima ili javnim službama u okviru modula e-uprave je direktno objašnjena u prvom pitanju modula i definisana je kako slijedi:

Kontakt ili interakcija sa "web sajtovima koji se odnose na obaveze građana (npr. porezna deklaracija, obavještenje o kretanju), prava (npr. socijalna davanja), službena dokumenta (npr. lična karta, izvod iz matične knjige rođenih), javne obrazovne usluge (javne biblioteke, informacije o upisu u javnost škole ili univerzitet), javne zdravstvene službe (uključuje usluge javnih bolnica), "isključuje ručno otkucane e-poruke.

Javne usluge poštanskog i javnog prijevoza, komunalne usluge (npr. električna energija), javne vijesti i prognoze vremenskih prognoza su isključeni. Referentni period je "u posljednjih 12 mjeseci" da razmatraju nepravilnu prirodu interakcija sa javnim organima / službama.

Upis u visokoškolsko obrazovanje roditelji mogu da rade i za svoju djecu. Zbog toga ne treba samo posmatrati učenike/studente.

Što se tiče svih pitanja vezanih za internet, internet aktivnosti, uključujući i e-vladu, mogu se obavljati na bilo kojem uređaju koji omogućava takve aktivnosti, tj. "Putem bilo kojeg uređaja, desktopa, prijenosnog ili ručnog uređaja, uključujući mobilne ili pametne telefone" i svuda (kod kuće, na poslu ili od bilo čega drugog).

Kontakt ili interakcija sa državnim organima ili javnim službama

Tri tačke a), b) i c) koriste konceptualni okvir za nivo interakcije između preduzeća ili građana i javnih vlasti, koje koristi DG CONNECT. Okvir četiri nivoa interakcije razvijen je kako bi se izmjerio nivo sofisticiranosti koje nudi web-sajtovi koji snabdijevaju osnovne javne usluge. Na taj način se mogu razlikovati web stranice koje

samo pružaju informacije o javnoj službi (1. nivo) sa web lokacija koje omogućavaju preuzimanje obrazaca (drugi nivo) ili da dostave informacije u online formi (treći nivo) do web stranica koje omogućavaju potpuno tretiranje javni servis ili administrativna obaveza bez potrebe za papirologijom (četvrti nivo sofisticiranosti). U istraživanju upotrebe IKT-a mjeri se nivo sofisticiranosti interakcije s javnim vlastima ili javnim službama. Očekuje se ili logično da određena web stranica ili aplikacija koja dostigne određeni nivo sofisticiranosti uključuje i sve niže nivoe, na primjer, web stranica koja nudi mogućnost downloada obrasca sigurno bi trebala pružati informacije o određenoj javnoj službi na koju se odnosi oblik. Koncept četiri nivoa sofisticiranosti usvojen je za mjerenje 3 nivoa za građane. Međutim, tumačenje rezultata će se malo razlikovati od interpretacije učinjene za sofisticiranost javnih web stranica ili aplikacija. Na nivou korištenja, prirodno je pretpostaviti da će korisnik (preduzeće ili građanin), pre nego što sazna za koji obrazac da preuzme (drugi nivo), dobiti informacije o uslugama koje pružaju javni organi ili usluge koje je zainteresovan (prvi nivo), ali će to učiniti samo jednom ili dva puta, a ne svaki put kada preuzme formular. Stoga, prilikom mjerenja upotrebe svake godine savršeno je moguće da postoje korisnici koji su preuzeli obrasce dobijanjem informacija u onim slučajevima u kojima je korisnik već imao sve potrebne informacije (iako nije vrlo vjerovatno, jer korisnici mogu stalno tražiti za informacije o nekoliko različitih pitanja). U tom smislu, moguće je da ispitanici odgovore *Da* na stavku *b* bez odgovora *Da* to *a* (ili *Da* to *c* bez odgovora *Da* to *a* / ili *b*).

a) Dobijanje informacija sa web lokacija ili aplikacija

Izraz "Dobijanje informacija sa web lokacija" promijenjen je u "Dobijanje informacija sa web lokacija ili aplikacija" od 2017. godine.

Ova opcija podrazumijeva traženje da se dobije bilo koju vrstu informacija od javnih autoriteta ili javnih usluga (servisa) preko njihovih web stranica ili aplikacija. Web stranice javnih vlasti uključuju lokalne, enitetske i državne institucije koje nude informacije ili usluge. Bilo bi korisno pružiti spisak lokalnih / centralnih vladinih web stranica u formatu razglednice kako bi se olakšalo ispitanicima da se prisjete web stranica javnih autoriteta koje su koristili.

Pretraživanje bilo koje vrste informacija sa web stranica javnih autoriteta može predstavljati neka preklapanja sa prethodnim opcijama u upitniku (traži online ponude za posao na web lokaciji za održavanje radne snage, traži informacije o javnoj zdravstvenoj organizaciji itd.), Također pogledajte priručnik za istraživanje iz 2006. godine. Pošto se nadležnost vlade ili "javnih vlasti" snažno razlikuje od jedne zemlje do druge, koncept je bio što je moguće širi: javne službe i administracija. Dok se "administracija" odnosi na obavezu i prava kao građanina (tzv. birokratija), javne službe mogu se odnositi na ne administrativne zadatke ili nadležnosti državnih organa, npr. Nuđenje online kataloga javnih biblioteka.

Davaoci usluga mogu biti na nacionalnom ili regionalnom nivou, ali i na nivou gradova ili općina. Pružaoci usluga mogu biti polu-vladine ili privatne osobe dok god je pružena usluga ugovorena od strane države (tj. u nekim državama članicama javne zdravstvene službe ili usluge obrazovanja / školovanja mogu biti ponuđene u ime države privatnim ili polu- privatna preduzeća, odnosno država ih snabdijeva ovim uslugama). Ovi slučajevi bi također trebali biti obuhvaćeni predmetom pitanja.

b) Preuzimanje / štampanje zvaničnih obrazaca

Izraz "Preuzimanje zvaničnih obrazaca" promijenjen je na "Preuzimanje / štampanje zvaničnih obrazaca" od 2017. godine.

To uključuje preuzimanje zvaničnih obrasca sa web stranica javnih službi i usluga za bilo koju svrhu korištenja (npr. za informacije ili za traženje usluge). Preuzete datoteke mogu biti u formatima kao što su PDF ili Microsoft Word.

c) Dostavljanje popunjenih formulara na mreži

Izraz "slanje popunjenih obrazaca" korišten u prethodnim upitnicima, promijenjen je u "podnošenje popunjenih obrazaca" u periodu 2013-2016. Taj tekst je promijenjen na "podnošenje popunjenih formulara online" od 2017. godine.

Ovo uključuje samo popunjene forme koje se šalju putem interneta (samo na web lokacije ili aplikacije javnih vlasti i javnih službi). Obrasci koji su preuzeli, štampali, popunili i poslali po pošti ne bi trebali biti uključeni u ovu kategoriju (pošta je također isključena kao što je objašnjeno gore). U zavisnosti od vrste web aplikacije, ispitanici mogu imati različite mogućnosti kao što je dugme "upload fajlova (+ pošalji)", "pošalji" ili "pošalji" detalje unijete direktno u web obrasce.

Kao što se vidi iz prošlih rezultata istraživanja, praksa prenošenja web obrazaca sa detaljima popunjenim direktno i bez prethodnog skidanja u mnogim zemljama povećava se.

Preuzimanje, slanje ili slanje dopunjenih obrazaca može uključivati potrebu za "prijavlivanjem" na web stranici ili aplikaciji i pružiti lične podatke. Može uključiti i slučajeve u kojima je popunjen obrazac sa informacijama koje se mogu izmijeniti ili promijeniti ako je potrebno i potvrditi ili poslati elektronskim putem.

Mogli bi biti softver koji nude treće strane koje su ovlastili ili priznali državni organi i koji se mogu koristiti za prenošenje obrazaca putem interneta javnim organima.

Izjava o porezu na dobit koja treba da podnese pojedinac je primjer, ali: Ako je pojedinac dao nalog društvu ili službi i usluga poslala obrazac porezne deklaracije, to ne bi trebalo računati. Ako je deklaracija poslata na par, a druga osoba (muž, žena ili partner) je poslala ovu izjavu, to također ne bi trebalo računati.

Drugi primjeri su: popunjavanje web obrazaca za obavještanje o novoj adresi, traženje školskog certifikata, rezervisanje knjige u javnoj biblioteci, pružanje traženih informacija (npr. iz nacionalnih statističkih kancelarija).

C2: Koji su razlozi što niste slali popunjene obrasce javnoj administraciji putem interneta, u privatne svrhe, u posljednjih 12 mjeseci?

[Obim: osobe koje su koristile internet u posljednjih 12 mjeseci (1 i 2 opcija u B1) i pojedince koji su odgovorili "ne" na opciju c u C1)]

[Tip: dozvoljeno je više odgovora, tj. označite sve što se primjenjuje]

Pitanje omogućava filterisanje ispitanika koji su imali ili nemaju potrebu da predaju obrasce - /bilo online ili / ili offline (na papiru).

Primjer: Rezultati sugerišu da je 50% onih koji imaju potrebu ispuniti obrazac to učinilo najmanje jednom elektronskim putem, dok je ostalih 50% to učinilo na papiru iz različitih razloga - npr. jer su radije to učinili na ovaj način jer upotreba takve e-usluge nije bila dostupna ili je bila dostupna, ali je upotreba bila preteška itd.

U poređenju sa 2013. godinom kada je pitanje D6 ugrađeno u veći specifični modul e-uprave, pitanje je pojednostavljeno od 2014. godine, navodeći samo najvažnije opcije odgovora. Treba napomenuti da ovo može uticati na uporedivost tokom vremena kada koristi opciju "drugi razlog".

a) Niste uopće morali podnositi službene obrasce

Ako je "da" na C2a), idite na pitanje D1, ako je "NE", idite na b) -f) pitanja C2

U nacionalnom upitniku može biti dodata bilješka ako su poznate određene situacije, npr. odrasle osobe koje se bave statističkim popisom i imaju mogućnost da podnose obrasce na internetu, ne bi trebali označiti opciju a).

b) Usluge nisu bile dostupne na web stranici (nisu postojale)

Ili nije bilo dostupnih web lokacija ili aplikacija ili je postojala web stranica ili aplikacija, ali nije ponudila mogućnost dostavljanja službenih obrazaca.

c) Nedostatak vještina ili znanja (npr. nije znao kako koristiti web lokaciju ili aplikaciju ili je bilo suviše komplikovano za korištenje)

Ova kategorija važi ako korisnik nije znao kako da koristi uslugu i nije pokušao ili je pokušao, ali nije bio u mogućnosti da obavlja ovu aktivnost. Mogući rezultati mogu otkriti potrebe za poboljšanjem vještina populacije.

d) Zabrinutost o zaštiti i sigurnosti ličnih podataka

Ovo se odnosi na npr. brige o davanju ličnih podataka preko interneta, npr. imena, adrese, ali i privatne finansijske informacije.

- e) Nedostatak elektronskog potpisa ili elektronskog ID-a / potvrde (potreban za korištenje usluga) [nacionalni primjeri] ili problema u korištenju elektronskog potpisa ili elektronskog ID-a / potvrde **(opciono)**

Elektronski potpis (e-potpis) Navedena u ovoj opciji odgovora, odnosi se na upotrebu elektronskog potpisa kako je definisano u članu 3. stavu 10. tački 3. stavu 11. i 3. stavu 12. Uredbe 910/2014 (uredba eIDAS).

U praksi se to odnosi na situacije u kojima je određena javna usluga korisna samo ako građanin na raspolaganju ima sredstva za primjenu elektronskog potpisa prihvaćenog dalje u nacionalnom zakonodavstvu. Npr. podnošenje elektronskog obrasca moglo bi se omogućiti samo ako se građanin potpiše kvalifikovanim elektronskim potpisom (koji ima automatski pravni učinak rukom pisanog potpisa - član 25. stav 2. eIDAS-a). S druge strane, u mnogim zemljama članicama sredstva za prikupljanje takvih potpisa podliježu plaćanju privatnom operateru tržišta i određenim administrativnim formalnostima, što ograničava publiku potencijalnih korisnika ovih usluga.

Elektronska identifikacija (e-ID) Navedena u ovoj opciji odgovora, odnosi se na upotrebu sredstava za identifikovanje fizičke ili pravne osobe kako su definisana u članovima 3. stavu 1. i 3. stavu 2. Uredbe 910/2014 (uredba eIDAS).

U praksi se odnosi na bilo koju nacionalnu shemu, bilo javnu ili privatnu, koja ograničava pristup određenoj funkcionalnosti ili značajki javne usluge podgrupi korisnika. Pristup takvim uslugama je stoga dostupan samo onim korisnicima koji se uspješno mogu ovjeriti elektronskom identifikacijom (npr. komercijalni digitalni certifikat koji se pruža na pametnoj kartici, korisničko ime i lozinka izdat od vlade, itd.).

Kako bi se ispitanicima olakšalo razumijevanje ove mogućnosti odgovora, preporučuje se pozivanje na nacionalne primjere.

- f) Nespremnost plaćanja putem interneta (npr. zbog straha od prevare sa kreditnim karticama) ili nemogućnosti plaćanja na mreži (npr. zbog nedostatka pristupa načinima plaćanja) **(opciono)**

Ova opcija odgovora trebala bi se odnositi na slučajeve kada ispitanik nije voljan platiti putem interneta (npr. zbog straha od prevara na kreditnim karticama) ili na slučajeve kada ispitanik nije u mogućnosti platiti putem interneta zbog nedostatka pristupa bilo kojem od potrebnih načina plaćanja (npr. nema pristup vrsti potrebne kreditne kartice ili drugom načinu plaćanja potrebnom za određenu transakciju).

- e) Druga osoba je to učinila u moje ime (npr. konsultant, porezni savjetnik, rođak ili član porodice)

Razlog zbog kojih nije mogao da se podnese, npr. porezni obrasci čak i ako je imao potrebu da su to učinili, moglo bi biti da su to druge osobe uradile umjesto ispitanika. Također treba uzeti u obzir da se, npr. roditelji mogu izvršiti upis djece mlađe od 18 godina na više od sadašnjeg nivoa obrazovanja ili rodbina može podnijeti zahtjeve za socijalnu naknadu u ime roditelja sa invaliditetom.

- h) Drugi razlog

Modul D: Upotreba e-trgovine

Statistička jedinica: pojedinci

Sljedeća pitanja se odnose na kupovinu roba i usluga putem interneta (e-trgovina, e-kupovina) za privatnu upotrebu preko bilo kojeg uređaja (desktop, prenosiv, tablet računar, uključujući mobilni telefon). Kupovina se odnosi na naručivanje robe ili usluga za koje je plaćanje potrebno, ali plaćanje ne mora biti izvršeno na mreži.

Od 2020. godine predloženo je nekoliko izmjena modula na osnovu preporuka projekta „Izrada i testiranje upitnika o IKT“ koji je vodio konzorcijum od sedam nacionalnih statističkih zavoda. Nakon završnog izvještaja za radni paket 5 (WP5) „Poboljšanje, dizajniranje i testiranje pitanja o e-trgovini, e-medijima i ekonomiji dijeljenja za istraživanje ICT domaćinstva“, referentni period u modulu skraćen je na 3 mjeseca u svim pitanja koja počinju od D2.

Narudžbe putem ručnog unosa e-pošte, SMS-a ili MMS-a treba isključiti. Trebalo bi razmotriti naloge putem web lokacija ili aplikacija.

Nakon preporuka projekta prije testiranja WP5, u uvod u modul unesene su promjene. Iako je uvod u upitniku modela EU skraćen, on se može proširivati dodatnim informacijama na nacionalnom nivou, ako se procijeni potrebnim. Uvod se sada odnosi na činjenicu da opseg modula uključuje ne samo kupovine od korporativnih subjekata, već i od privatnih osoba na mrežnim tržištima (npr. Airbnb, Facebook Marketplace, [nacionalni primjeri]).

Online tržište je internet platforma na kojoj pojedinci prodaju, pozajmljuju, razmijenjuju ili daju robu, usluge ili druge resurse.

Internet tržišta djeluju na web stranicama i kao aplikacije. Karakteristike internet tržišta variraju, pa tako i njihov nivo sofisticiranosti. Obično je potrebna registracija od pojedinaca koji prodaju i od pojedinaca koji kupuju. Platforme mogu imati funkcionalnosti poput npr. transfera plaćanja ili pregleda prodavača i kupaca.

Na nekim mjestima na mrežnom tržištu moguće je besplatno dati i nabaviti robu i usluge, što nije uključeno u okvir pitanja u ovom modulu. Ovo je promjena u usporedbi s anketama iz godina 2017-2019, kada je besplatna razmjena također bila u sklopu pitanja kolaborativne ekonomije uključenih u modul B.

D1: Kada ste posljednji put kupili ili naručili robu ili usluge za privatnu upotrebu preko interneta?

[Obim: osobe koje su već koristile internet u posljednjih 12 mjeseci, 1 ili 2 opcija u B1]

[Tip: potreban je jedan odgovor, tj. označite samo jednu; filter pitanje]

Što se tiče svih pitanja vezanih za internet, internet aktivnosti, uključujući i elektronsku trgovinu, mogu se obavljati za sve takve aktivnosti koje omogućavaju uređaj: desktop računalo, prijenosni ili tablet računar, mobilni telefon ili drugi uređaji poput pametnog (smart)TV-a, pametnih (smart) zvučnika, igraće konzole, čitač knjiga ili pametni (smart) sat.

Kupovina se mora obaviti na web lokaciji ili aplikaciji koja ima bar neke karakteristike i funkcionalnosti web shop-a. Proizvodi i usluge bi trebali biti prikazani na web lokaciji / aplikaciji i klijenti bi trebali napraviti izbor tamo. Korisnici pružaju informacije o sebi i pružene informacije su date tamo.

Sljedeće stavke SU UKLJUČENE pod ovo pitanje:

- kupovine finansijskih proizvoda i usluga, poput osiguranja, investicijskih proizvoda (npr. dionica);
- Potvrđene rezervacije za smještaj i druge usluge;
- Internet streaming ili usluge na zahtjev za koje je izvršeno plaćanje;
- Online učešće u lutriji i klađenju;
- Kupovine obavljene putem internet aukcija, kao što je „eBay“;
- Kupovina polovne ili nove robe, kao i usluga od privatnih osoba, ako ispunjava definiciju kupovine putem interneta koja je data u ovom priručniku. To znači da kupnja mora biti obavezujuća, potrebno je plaćanje i kupnja se vrši putem usluge na webu ili pomoću aplikacije npr. mrežna aukcija ili platforma za ekonomiju saradnje, odnosno collaborative economy (npr. AirBnB).

- Kupovine povezane sa profesijom, ali koje nisu urađene kao dio posla, npr. pretplate na knjige i časopise vezane za nečiju profesiju.

Sljedeće su ISKLJUČENE iz opsega ovog pitanja:

Kupovine putem SMS-a ili MMS-a, jer ne koriste internet preko web pregledača ili web aplikacija, već putem mobilnih telefonskih mreža. E-mail je povezan sa internetom, ali ga treba isključiti, jer nema karakteristike web shop-a.

- Samo pojedinci koji su narudžbu stvarno poslali putem interneta trebaju odgovoriti na ovo pitanje, čak i ako je narudžba izvršena u tuđe ime. Stoga, pojedinci kod kojih su drugi ljudi naručivali ne bi trebali biti uključeni. Za vrijeme transakcije relevantan je datum naručivanja robe ili usluga, a ne datum isporuke ili plaćanja.
- Treba izuzeti robu i usluge do kojih je besplatno došlo putem interneta. Takva roba je npr. besplatni softver („besplatni program“) i besplatne aplikacije, rezervacije u restoranima ili bilo kakve informacije do kojih se putem interneta dolazi besplatno (poput preuzimanja pdf datoteka). Softver koji se može preuzeti s interneta i koristiti se besplatno određeno vrijeme, ali nakon tog vremena gubi funkcionalnost, treba računati u kupovinu tek kada je proizvod konačno plaćen. Također su izuzete besplatne verzije internetskog streaminga i usluge muzike, videozapisa, filma, igara i drugog sadržaja na zahtjev.
- Nalozi koji se daju kao dio posla.

D2: Koju ste vrstu robe ili usluga kupili ili naručili putem interneta u posljednja 3 mjeseca, u privatne svrhe?

(Uključite kupovinu putem interneta od preduzeća ili privatnih osoba, uključujući polovnu robu.)

[Obim: osobe koje su već koristile internet u posljednjih 12 mjeseci, tj. 1 ili 2 opcija u B1, i koji su kupili / naručili preko interneta u posljednjih 3 mjeseci, tj. 1 (U posljednja 3 mjeseca) u D1]

[Tip: dozvoljeno je više odgovora, tj. označite sve što se primjenjuje]

Pažnja: referentni period unutar modula se mijenja zbog efekata povratka. Uključivanje pitanja u nacionalni upitnik (poslati u papirnom obliku) možda će trebati dodati opciju kao što je „nije primjenjivo, nisam naručio ili kupio u posljednja 3 mjeseca“.

„Kupovina robe“ u ovom kontekstu znači i kupovina fizičke roba, odnosno sve ostalo osim usluga ili digitalnih proizvoda koji se isporučuju ili koriste putem interneta. Kupovina od privatnih osoba uključena je u sve opcije, osim u opcijama k) l) m) i n).

- Odjeća (uključujući sportsku odjeću), obuća ili pribor (npr. torbe, nakit) samorazumljivo.
- Sportska oprema (osim sportske odjeće)
Odjeća bi trebala biti isključena, međutim, u ovu kategoriju treba uključiti i vrlo specifičnu odjeću i obuću (npr. cipele za skijanje).
- Dječje igračke ili predmeti za njegu djece (npr. pelene, flašice, dječja kolica)
Ova opcija uključuje kupovinu dječjih igračaka ili predmeta za njegu djece poput pelena, flašica, dječjih kolica, lijekova za djecu. Ovdje NE smije biti uključena, već pod opcijom j) (Lijek ili drugi dodaci prehrani poput vitamina). Hrana za djecu NE SMIJE biti ovdje uključena, već pod opcijom k) ili l), zavisno o vrsti naručene hrane. Odjeća za djecu ne bi trebala biti ovdje uključena, već pod opcijom a) Odjeća, obuća ili dodaci.
- Namještaj, kućni pribor (npr. zavjese za tepihe) ili proizvodi za vrtu (npr. Alati, biljke) samorazumljivo.
- Muzika kao CD-i, muzičke ploče itd.
Ova opcija obuhvaća muziku kupljenu samo u fizičkom obliku. Kupovina muzike u digitalnom obliku (kao pretplate na internetsku uslugu ili kao datoteke koje se preuzimaju) NIJE uključena u okvir ovog pitanja.

- f)** Filmovi ili serije kao DVD, Blu-ray itd.
Ovaj opcija obuhvaća kupljene filmove ili drugi video sadržaj samo u fizičkom obliku. Kupovina filmova ili serija u digitalnom obliku (kao pretplate na internetsku uslugu ili kao datoteke koje se preuzimaju) NIJE uključena u okvir ovog pitanja.
- g)** Štampane knjige, časopise, novine
Ova opcija obuhvaća kupovinu knjiga, časopisa ili novina samo u fizičkom oblikom (štampano na papiru). Uključene su i kupovine pojedinačnih časopisa / novina i pretplata časopisa / novina koje se redovno dostavljaju u poštanski sandučić ispitanika. Kupovina e-knjiga ili internet pretplata na novine ili časopise NIJE uključena u okvir ovog pitanja.
Pretplate koje uključuju i papirnu kopiju i online verziju, npr. novine trebaju biti klasifikovane pod stavkom D2 g) i D5 c)
- h)** Računari, tableti, mobilni telefoni ili dodatna oprema
Pribor za računare, tablete ili mobilne telefone uključuje pre svega uređaje koji se mogu povezati na računare, tablete ili mobilne telefone (npr. štampači, modemi, zasebni displeji, flash diskovi, vanjski pogoni i tastature), a također rezervni djelovi, npr. RAM memorija za računare. Takođe, manja dodatna oprema kao što su kablovi za napajanje, futrole za telefon ili slušalice obuhvaćena je ovom opcijom odgovora.
- i)** Potrošačka elektronika (npr. televizori, stereo uređaji, kamere) ili kućanski uređaji (npr. mašine za pranje veša)
Ova stavka uključuje potrošačku elektroniku kao što su televizori, stereo uređaji, kamere, zvučne trake, pametni zvučnici, virtualni pomoćnici. Uključuje i kupovinu bilo koje vrste kućanskih aparata (npr. mašine za pranje rublja, aparati za kafu, usisivači, kosilice itd.)
- j)** Lijekovi ili dodaci prehrani, poput vitamina (nije uključena internet obnova recepata)
Ova opcija obuhvaća lijekove i dodatke prehrani, kao što su vitamini, proteini i ostali dodaci prehrani. Internet obnova recepata nije uključena. E-cigarete se ovdje NE trebaju klasificirati.
- k)** Dostava iz restorana, lanaca brze hrane, ugostiteljskih usluga
Uključuje jela (npr. pizzu, suši) naručena putem interneta iz restorana i dostavlja se kupcu ili ih kupac pokupi iz restorana kao odvoz. Uključuje naručivanje izravno iz restorana i naručivanje iz restorana putem usluge koja prenosi narudžbu i plaćanje te isporučuje obrok kupcu (npr. Uber Eats, korpa.ba, ceger.ba, donesi.ba, tanjir.ba). Ove usluge dostavljaju obroke iz nekoliko restorana.
- l)** Hrana ili piće iz prodavnice ili dostava gotovih jela
Ova opcija odgovora uključuje kupovina hrane i pića napravljena putem interneta kako iz internetskih tako i od offline trgovina. Ono što značajno razlikuje ovu opciju odgovora od prethodne jest činjenica da se kupljeni proizvodi sastoje uglavnom od primarnih (ili djelomično tretiranih) sastojaka, a ne gotovih obroka.
Proizvodi naručeni na takav način mogu se isporučiti izravno kupcu ili povratiti na bilo kojem drugom mjestu (npr. u prodavaonicu, kao servis za vožnju itd.). Obuhvaćene su i internet kupovine s posredničkih platformi koje nude proizvode različitih dobavljača hrane ili pića. Kao i isporuke dobavljača. To su online platforme koje klijentu isporučuju unaprijed ili djelomično pripremljene sastojke i recepte za pripremu jela (npr. HelloFresh).
Hrana za kućne ljubimce je također uključena.
- m)** Kozmetika, kozmetički proizvodi ili proizvodi za wellness
samorazumljivo.
- n)** Sredstva za čišćenje ili proizvodi za ličnu higijenu (npr. četkice za zube, maramice, deterdženti za pranje, krpe za čišćenje)
U ovu opciju odgovora nalaze se svi proizvodi za čišćenje i ličnu higijenu, npr. četkice za zube, maramice, deterdženti za pranje, krpe za čišćenje, šamponi.
- o)** Bicikli, mopedi, automobili ili druga vozila ili njihovi rezervni dijelovi
samorazumljivo.
- p)** Ostala fizička roba

Ova opcija odgovora obuhvaća bilo koju drugu fizičku robu koja nije obuhvaćena prethodnim opcijama odgovora. Primjeri takve robe mogu biti: duhanski proizvodi, e-cigarete, amazonski vaučeri itd.

D3: Od koga ste kupili navedenu robu preko web stranice ili aplikacije u posljednja 3 mjeseca? Uključite kupovinu putem interneta od preduzeća ili privatnih osoba.

[Obim: pojedinci koji su već koristili internet u posljednjih 12 mjeseci (a) ili b) na B1) i koji su kupili / naručili preko interneta u posljednja 3 mjeseca, tj. 1 opcija (U posljednja 3 mjeseca) u D1 i ako je 'da' u bilo kojoj opciji u pitanju D2]

[Tip: dozvoljeno je više odgovora, tj. označite sve što se odnosi]

Kupovina robe i usluga iz drugih država članica doprinosi ciljevima EU u cilju postizanja jedinstvenog evropskog tržišta i jedinstvenog informacionog prostora. Pitanje se postavlja o zemlji porijekla / prebivalištu prodavca. Od 2020. godine postavlja se pitanje samo o porijeklu kupljene internet fizičke robe. U slučaju kupovine od privatnih osoba (platforme za kolaborativnu ekonomiju) pitanje se tiče porijekla osobe koja prodaje dobro, a ne porijekla platforme koja je radila transakciju.

Opcije odgovora su:

- a) Nacionalni prodavci
- b) Prodavci iz drugih zemalja EU
- c) Prodavci iz ostatka svijeta
- d) Zemlja porijekla prodavaca nije poznata

Multi-nacionalne kompanije treba tretirati kao domaće prodavače kada je sa web stranice poznato da su registrovane kao kompanija sa adresom u posmatranoj zemlji. Pojam "nacionalni prodavci" obuhvata trgovinske poslove ili prodajne kancelarije koje inostrani vlasnici osnivaju u državi (razvoj, proizvodnja, druga distribucija se mogu naći u matičnoj državi i / ili na globalnom nivou). Ovaj pristup je izvodljiviji i relevantniji na evropskom nivou nego što postavlja pitanje o web stranicama na nacionalnom ili stranom jeziku.

Primjer c) Prodavač iz ostatka svijeta može biti Aliexpress, Wish, Joom ili druga kineska, američka ili ruska internet tržišta.

Ako se ispitaniku barem jednom u posljednja 3 mjeseca dogodilo da nije znao prodavca i adresu njegovog prodajnog mjesta, tačku d) treba označiti.

D4: Da li ste neku od spomenutih roba kupili od privatnih osoba putem web stranice ili aplikacije (npr. eBay, Facebook, Marketplace, olx.ba, ekupi.ba) ?

[Obim: osobe koje su već koristile internet u posljednjih 12 mjeseci, 1 ili 2 opcija u B1, koji su kupili / naručili preko interneta u posljednja 3 mjeseca, odnosno 1 u pitanju D1 i ako su „Da“ odgovorili na bilo koju od ponuđenih opcija u pitanju D2]

[Tip: potreban je jedan jedini odgovor, tj. označite samo jednu; binarni (Da ne)]

Ovo je pitanje upućeno ispitanicima koji su kupili barem jedan predmet spomenut u pitanju D2. Njegova svrha je znati jesu li ispitanici kupili bilo koju od spomenute fizičke robe od privatnih osoba. Pored internetskih aukcija (npr. eBay) ili društvenih mreža (usluge društvenih mreža), popis primjera se može proširiti i na nacionalnom nivou na relevantne nacionalne primjere takvih internetskih tržišta.

D5: Da li ste kupili ili se pretplatili na bilo šta od navedenog putem web stranice ili aplikacije za privatnu upotrebu u posljednja 3 mjeseca?

[Obim: osobe koje su već koristile internet u posljednjih 12 mjeseci, 1 ili 2 opcija u B1, i koji su kupili / naručili preko interneta u posljednjih 3 mjeseca, tj. 1 (U posljednja 3 mjeseca) u D1]

[Tip: dozvoljeno je više odgovora, tj. označite sve što se primjenjuje]

Ovo pitanje ima za cilj pružanje informacija o tipu proizvoda sadržaja kupljenih putem interneta, preuzimanjem ili pristupom direktno od strane ispitanika s web stranica, a ne dostavljanjem poštom. Obnavljanje pretplata također je obuhvaćeno ovim pitanjem.

Digitalno isporučeni sadržaj uključuje one proizvode koji se mogu pohraniti na fizički medij ili ispisati, ali se zapravo isporučuju putem interneta u digitaliziranom obliku kao datoteka (i samim tim nezavisno od tih fizičkih medija). Takvi sadržajni proizvodi mogu se pregledavati ili preuzimati i čuvati na vlastitim uređajima. Zavisno o uslovima prodaje, oni mogu ili ne moraju se dijeliti s drugima.

a) Muzika kao servis za streaming ili preuzimanje

Ova opcija pokriva kupovinu muzike samo u digitalnom obliku. Primjeri takvih usluga su: Amazon Prime Music, Amazon Music Unlimited ili Tidal.

Međutim, neki mrežni dobavljači muzike mogu ponuditi i besplatne i usluge koje se plaćaju (Spotify Premium, YouTube (Premium) Music, Google Play Music, Apple Music). U takvim slučajevima, pristajanje na ovu pretplatu spada u opseg ove opcije odgovora, sve dok je usluga dobijena uz plaćanje u referentnom periodu ankete. Drugi primjeri usluga mogu biti relevantni na nacionalnom nivou.

Dodavanje primjera usluga upitniku može se razmotriti na nacionalnom nivou kako bi se ispitaniku olakšalo razumijevanje mogućnosti odgovora.

Kupovina muzike u obliku CD-a ili muzičkih ploča NIJE u okviru ove opcije odgovora.

b) Filmovi ili serije kao servis striminga ili preuzimanja

Ova opcija pokriva kupovinu filmova ili serija ili sportskih programa samo u digitalnom obliku. Ovo obuhvata i usluge striminga i preuzimanja. Iznajmljivanje filmova na mreži također je obuhvaćeno ovom opcijom odgovora (npr. Google Play usluga iznajmljivanja). Neki mrežni dobavljači mogu ponuditi i besplatne i naplatne usluge (npr. nudeći uslugu za prvi mjesec besplatno). U takvim slučajevima, pridržavanje ovih pretplata spada u opseg ove opcije odgovora, sve dok je usluga dobijena uz plaćanje u referentnom periodu ankete. Primjeri usluga u okviru ove opcije odgovora su: Netflix, Amazon Prime Video, HBO GO, Hulu, Apple TV +, Google Play filmovi i TV. Drugi primjeri usluga mogu biti relevantni na nacionalnom nivou.

Dodavanje primjera usluga upitniku može se razmotriti na nacionalnom nivou kako bi se ispitaniku olakšalo razumijevanje mogućnosti odgovora.

Kupovina filmova ili serija u obliku DVD-a ili Blu-ray-a NIJE u okviru ove opcije odgovora.

c) e-knjige, internetski časopisi ili internet novine

Ova opcija uključuje isporuku publikacije napravljene u digitalnom obliku u obliku datoteka koje se mogu čitati putem desktop računara, laptopi, tableti i pametni telefoni ili druge namjenske elektronske uređaje (e-čitač). Uključene su i audio knjige.

Također se odnosi na internet časopise koji se objavljuju i na internet portalima (online verzija, a novine, bilo kao samostalna publikacija, bilo kao internet verzija štampanog izdanja periodični časopis). Neki online izdavači objavljuju se u više digitalnih formata, koji mogu sadržavati i HTML verziju koja izgleda kao tradicionalna web stranica i Flash verzije koje izgledaju više kao tradicionalni časopisi s digitalnim okretanjem stranica.

Online magazini (online novine) koji predstavljaju pitanja od interesa za društvo, akademske predmete, nauku, trgovinu ili industriju uključeni su u ovaj opseg. U opseg su uključeni samo časopisi i novine za koje je potrebna pretplata.

Pretplate koje uključuju i papirnu kopiju i online verziju, npr. novine trebaju biti klasifikovane pod stavkom D2 g) i D5 c)

d) Igre putem interneta ili kao preuzimanja za pametne telefone, tablete, računare ili konzole

Ova opcija pokriva kako kupovinu igara u obliku preuzimanja, tako i u obliku streaminga / igranja na mreži. Treba napomenuti da ona pokriva kupovinu igara za sve vrste potpornog hardvera: pametne telefone, tablete, računare, konzole itd.

e) Preuzimanje (downloads) ili nadogradnja (upgrades), računarskih softvera i drugih softvera

Ova opcija pokriva preuzimanja svih vrsta računarskog softvera. Obuhvata i računalni softver ili nadogradnju za pametne telefone, tablete ili drugu elektronsku opremu koja se može preuzeti s interneta.

f) Aplikacije povezane sa zdravljem ili fitnessom (isključujući besplatne aplikacije)
Kupovina putem aplikacija ili nadogradnje aplikacija također bi trebale biti klasifikovane.

h) Ostale aplikacije (npr. povezane s učenjem jezika, putovanja, vremenskim prilikama) (isključujući besplatne aplikacije)

Ova opcija pokriva sve ostale aplikacije kupljene putem interneta. Kupovina putem aplikacija ili nadogradnje aplikacija također bi trebale biti klasifikovane.

D6: Da li kupili neku od sljedećih roba putem web stranice ili aplikacije za privatnu upotrebu u posljednja 3 mjeseca?

[Obim: osobe koje su već koristile internet u posljednjih 12 mjeseci, 1 ili 2na opcija u B1, i koji su kupili / naručili preko interneta u posljednja 3 mjeseca, tj. 1 (U posljednja 3 mjeseca) u D1]

[Tip: dozvoljeno je više odgovora, tj. označite sve što se primjenjuje]

Ovo pitanje ima za cilj da dobije informacije o vrsti interneta usluge koje je ispitanik kupio u posljednja 3 mjeseca. Obnavljanje, odnosno produženje pretplata također je obuhvaćeno ovim pitanjem.

a) Ulaznice za sportske događaje
samorazumljivo.

b) Ulaznice za kulturne ili druge događaje (kino, koncerti, sajmovi itd.)

Ovaj predmet uključuje kupovinu ulaznica za kulturne ili druge događaje (kino, koncerte, sajmove i sl.). Internet kupovine ulaznica u muzeje također bi trebale biti ovdje klasifikovane.

c) Pretplate na internet ili veze mobilnog telefona
samorazumljivo.

d) Pretplate za snabdijevanje električnom energijom, vodom ili grijanjem, odvozom otpada ili slične usluge
samorazumljivo.

e) Usluge za domaćinstvo (npr. čišćenje, čuvanje djece, popravni radovi, uređenje vrta) (također kada se kupuju od privatnih osoba putem npr. Facebook Marketplacea, [nacionalni primjeri])

Mogućnosti odgovora imaju za cilj utvrditi da li je ispitanik kupio bilo koju ponuđenu uslugu za domaćinstvo online. Oni se mogu kupiti od preduzeća koja pružaju radnu snagu za pružanje usluga u domaćinstvu, internetskih platformi ili od privatnih osoba koje nude svoje usluge. Usluge domaćinstava dobivene putem interneta od svih tih provider usluga obuhvaćene su ovom opcijom odgovora.

Može se razmotriti dodavanje relevantnih nacionalnih primjera najčešće korištenih internetskih tržišta koja se koriste za traženje usluga u domaćinstvu.

D7: Da li ste neku od navedenih usluga u domaćinstvu kupili putem web stranice ili aplikacije od privatnih osoba (npr. na Facebook tržištu, [nacionalni primjeri])?

[Obim: osobe koje su već koristile internet u posljednjih 12 mjeseci, 1 ili 2 na opcija u B1, i koji su kupili / naručili preko interneta u posljednja 3 mjeseca, tj. 1 (U posljednja 3 mjeseca) u D1 i označio opciju e) u pitanju D6]

[Tip: potreban je jedan jedini odgovor, tj. jedan odgovor (binarni (DA/NE))]

Ovo pitanje ima za cilj da dobije informaciju da li su usluge u domaćinstvu koje je ispitao kupio od privatne osobe (kolaborativna ekonomija).

D8: Da li ste kupili bilo koju uslugu prijevoza putem web stranice ili aplikacije za privatnu upotrebu u posljednja 3 mjeseca od:

[Obim: osobe koje su već koristile internet u posljednjih 12 mjeseci, 1 ili 2 opcija u B1, i koji su kupili / naručili preko interneta u posljednjih 3 mjeseca, tj. 1 (U posljednja 3 mjeseca) u D1]

[Tip: dozvoljeno je više odgovora, tj. označite sve što se primjenjuje]

a) Prijevozno preduzeće, npr. lokalni autobus, voz, avionska karta, vožnja taksijem (npr. Taxi Banja Luka, mojTaxi, UBER)

Ova opcija odgovora obuhvaća sve vrste prometnih usluga kupljenih putem interneta od javnih ili privatnih pružatelja usluga: karte za lokalni ili međugradski prijevoz bilo kojim prijevoznim sredstvom (autobus, voz, trajekt, avion, taksi itd.). Taksi prijevoz i npr. UBER vožnja, bez obzira gdje UBER posluje na sličnim osnovama s taksi službama, također su obuhvaćene (tj. UBER-ovi vozači moraju imati registrovanu aktivnost). Kratkoročni najam vozila ili bicikala također su obuhvaćeni ako je davalac usluga pravna osoba. Uključene su prijevozne karte kupljene od turoperatora zajedno s paketom za godišnji odmor.

Nacionalni primjeri relevantnih prijevoznih usluga mogu se dodati upitniku kako bi se olakšalo razumijevanje mogućnosti odgovora. Primjeri UBER-a mogu se dodati u onim zemljama u kojima režim za UBER predviđa da vozači koji rade na platformi moraju imati registrovanu aktivnost i plaćati PDV (to znači da UBER ne može biti klasifikovan kao slučaj transakcije kolaborativne ekonomije).

b) Privatna osoba (npr. [Nacionalni primjeri])

Opseg ove mogućnosti odgovora je pokrivanje usluga prijevoza u tzv. Kolaborativnoj ekonomiji. Ono obuhvata samo one usluge koje su vršene uz plaćanje privatnika drugoj privatnoj osobi. Ovo uključuje transakcije vožnje i dijeljenja.

Većinu vremena takve su usluge omogućene putem digitalnih platformi ili aplikacija stvorenih u tu svrhu da privatnim osobama omoguće dijele pristup transportnim uslugama. Ove platforme djeluju kao posrednici, okupljajući pojedince koji su nedovoljno koristili robu ili usluge sa pojedincima koji žele iznajmiti te usluge ili robu.

Neki primjeri mrežnih platformi koje djeluju kao facilitatori ove vrste usluga su: Blabla automobil, Wunder Carpool, Liftshare, InOneCar (usluga za privatne osobe).

Dijeljenje vozila besplatno nije u sklopu ovog pitanja. Od 2020. samo su transakcije kolaborativne ekonomije uz plaćanje uključene u mjerenje. Dostava paketa isključena je iz obima pitanja.

Mogu se dodati nacionalni primjeri relevantnih internetskih platformi koje omogućavaju takve transakcije kako bi se ispitaniku olakšalo razumijevanje mogućnosti odgovora.

D9: Da li ste u zadnja 3 mjeseca iznajmljivali smještaj putem web stranice ili aplikacije za privatnu upotrebu od:

[Obim: osobe koje su već koristile internet u posljednjih 12 mjeseci, 1 ili 2 opcija u B1, i koji su kupili / naručili preko interneta u posljednja 3 mjeseca, tj. 1 (U posljednja 3 mjeseca) u D1]

[Tip: dozvoljeno je više odgovora, tj. označite sve što se primjenjuje]

a) Preduzeća poput hotela ili turističkih agencija

Opseg ove mogućnosti odgovora pokriva rezervacije smještaja za privatne potrebe od preduzeća. To ne uključuje samo hotele i turističke agencije, već i smještaj za odmor kupljen od turoperatora. Kratkoročni smještaj koji se iznajmljuje online za privatne svrhe, ali ne za godišnji odmor, također je u opsegu pitanja.

b) Privatna osoba (npr. preko Airbnb i sl.)

Opseg ove mogućnosti odgovora je pokrivanje usluga prijevoza u tzv. kolaborativnoj ekonomiji. Obuhvata samo one usluge koje su izvršene uz plaćanje privatne osobe drugoj privatnoj osobi.

U većini slučajeva takve su usluge omogućene putem digitalnih platformi ili aplikacija stvorenih u tu svrhu da privatnim osobama omoguće dijele pristup transportnim uslugama. Ove platforme djeluju kao posrednici, okupljajući pojedince koji su nedovoljno koristili robu ili usluge i koji žele iznajmiti te usluge ili robu pojedincima.

Najpoznatiji međunarodni primjer takve platforme je Airbnb.

Od 2020. samo su transakcije kolaborativne ekonomije uz plaćanja su uključene u mjerenje.

Mogu se dodati nacionalni primjeri relevantnih internetskih platformi koje omogućavaju takve transakcije kako bi se ispitaniku olakšalo razumijevanje mogućnosti odgovora.

D10: Da li ste u posljednja 3 mjeseca kupili bilo koju drugu uslugu (osim finansijskih i osiguravajućih usluga) osim one koja je ranije spomenuta putem web stranice ili aplikacije za privatnu upotrebu? opciono

[Obim: osobe koje su već koristile internet u posljednjih 12 mjeseci, 1 ili 2 opcija u B1, i koji su kupili / naručili preko interneta u posljednjih 3 mjeseci, tj. 1 (U posljednja 3 mjeseca) u D1]

[Tip : potreban je jedan jedini odgovor, tj. jedan odgovor (; binarni (DA/NE)]

Ova opcija odgovora nije obavezna. Obuhvaća bilo koju drugu vrstu sadržaja ili usluga kupljenih putem interneta. Ako je potrebno, može se postavljati na nacionalnom nivou kao otvoreno pitanje.

Sav sadržaj i usluge kupljene putem interneta i nisu klasifikovane pod prethodno navedenim opcijama odgovora, npr. pretplate na plaćene usluge u oblaku, kupovina materijala za e-učenje, usluge nutricioniste, trenera, IT stručnjaka, prevodioca naručene putem interneta, bilo koje vrste zdravstvenog tretmana i ljepote (npr. frizer, pedikir, manikir), ulaz u fitnes (uključujući grupne časove), ulaz u bazen, ulaz u zoološki vrt, foto usluge itd.), učestvovanje u klađenju i lutriji na mreži.

D11: Koliko često ste kupovali/naručivali robu ili usluge putem interneta, u privatne svrhe u posljednja 3 mjeseca?

[Obim: osobe koje su već koristile internet u posljednjih 12 mjeseci, 1 ili 2 opcija u B1, i koji su kupili / naručili preko interneta u posljednja 3 mjeseca, tj. 1 (U posljednja 3 mjeseca) u D1]

[Tip: potreban je jedan odgovor, tj. označite samo jednu kategoriju]

Procenat treba da osigura ispitanik u vezi sa brojem online kupovine. Ako to nije izvodljivo, treba dati odgovor s obzirom na kategorije sa opsegom prikazanim na sljedeći način:

- (1) 1-2 puta
- (2) 3-5 puta
- (3) 6-10 puta
- (4) > 10 puta

Sljedeće informacije pružaju informacije o postupanju sa mogućim slučajevima brojanja kupovine:

Situacija	Broj kupovina
1. Ispitanik je otkupio tri različite vrste robe od tri različita prodavca, jedan po drugom značenju tri različita procesa nabavke.	3
2. Ispitanik je kupio nekoliko roba/proizvoda na amazon.com u jednom procesu nabavke, ali su uključena tri dobavljača (jedna faktura amazona i / ili tri fakture drugih dobavljača). Prodavci (iz zemlje ili iz inostranstva) mnogih vrsta proizvoda mogu da koriste amazon kao prodaja platformu / posrednika. Ovo se računa kao 3 kupovine (3 prodavca, jedan ili više faktura nije bitno)	3
3. Ispitanik je kupio tri muzičke datoteke preko Google Play muzike jednu za drugom (kombinacija kupovine nije bila moguća zbog funkcija Google Play-a). Primljene su tri fakture. Ovo se računa kao 1 kupovina (jedan prodavac, jedan ili više faktura nije važno).	1
4. Slično kao u prethodnom tekstu, ispitanik je koristio hotelski rezervacioni sistem koji djeluje kao posrednik za hotelske sobe, iznajmljivanje automobila itd. Bilo je jedno putovanje sa rezervacijom hotelske sobe (hotelski dobavljač) i rezervacije automobila za iznajmljivanje (npr. isporučuje Hertz, Europcar). Ovo se računa kao 2 kupovine.	2
5. Ispitanik je naručio od Zalando različite odjeće i cipele od različitih proizvođača, ili je ispitanik naručio od Amazona različite knjige, muziku i video CD (1 prodavač, 1 kupovina).	1

D12: Procijenite koliko ste ukupno potrošili novca za kupovine putem web stranice ili aplikacije za privatnu upotrebu u posljednja 3 mjeseca?

[Obim: osobe koje su već koristile internet u posljednjih 12 mjeseci, 1 ili 2 opcija u B1, i koji su kupili / naručili preko interneta u posljednjih 3 mjeseci, tj. 1 (U posljednja 3 mjeseca) u D1]

[Tip: potreban je jedan jedini odgovor, označite samo jednu]

Procenat treba da osigura ispitanik u vezi sa brojem online kupovine. Ako to nije izvodljivo, **treba dati odgovor s obzirom na kategorije sa opsegom prikazanim na sljedeći način:**

(1) Manje od 100 KM

(2) Od 100 do 200 KM

(3) 200 do manje od 600 KM

(4) 600 do manje od 1000 KM

(5) 1000 do manje od 1400 KM

(6) 1400 do manje od 2000 KM

(7) više od 2000 KM

(8) Ne znam

Pitanje je *ne uključuje* nikakve finansijske usluge kao što su kupovina akcija, obveznica, sredstava ili drugih oblika investiranja, kupovina ili obnavljanje postojećih politika osiguranja, uzimanje kredita ili hipoteke ili uređivanje kredita od banaka ili drugih finansijskih davaoca. Ako bi se takve usluge uključile, pitanje ne može donijeti pouzdane rezultate zbog visokog rizika da ispitanici uključuju vrijednosti investicija ili osiguranih iznosa. Vrijednost kupovine online finansijskih usluga se odnosi samo na naknade koje se plaćaju npr. banci za naručivanje akcija ili na kamatu koja se plaća za kredit ili na marže premije za osiguranje. U slučaju da su samo finansijske usluge naručene u skladu sa pitanjem o vrsti kupovine, treba prijaviti nulti iznos.

D13: Da li ste naišli na neki od sljedećih problema prilikom kupovine preko web stranice ili aplikacije, u posljednja 3 mjeseca?

[Obim: osobe koje su već koristile internet u posljednjih 12 mjeseci, 1 ili 2 opcija u B1, i koji su kupili / naručili preko interneta tj. 1 (U posljednja 3 mjeseca) u D1]

[Tip: dozvoljeno je više odgovora, tj. označite sve što se primjenjuje se ili samo opciju j]

a) Web stranicu je bilo teško koristiti ili je radio nezadovoljavajuće (prekomplicovano, zbunjujuće, tehnički loše funkcioniše itd.)

Web stranice možda nisu u skladu sa tehničkim standardima. Kupci koji se suočavaju s problemima s unosom naloga ili podataka o plaćanju na određenim web lokacijama utiču na percepciju sigurnosti i povjerenje. Nedostatak percepcije sigurnosti zbog neizvjesnosti i može ometati naručivanje u budućnosti. Npr. neuspjeh naloga ili plaćanja je najavljen, ali se nije dogodio, a plaćanje je izvršeno dva puta.

b) Poteškoće u pronalaženju informacija koje se tiču garancija i drugih zakonskih prava

Ovaj problem se primjenjuje kada potencijalni kupac ne može dobiti informacije o garancijama na web lokaciji prodavača. To bi moglo posebno uticati na naloge iz inostranstva kada se pojave nesigurnosti oko pravnog okvira u drugoj zemlji. Pored garancija o isporuci i kvalitetu proizvoda, druga prava mogu uključivati odustajanje u određenom roku ili prava na zaštitu podataka itd.

c) Brzina isporuke sporija od naznačene

d) Konačni troškovi veći od naznačenih (npr. neočekivane naknade za transakcije ili neopravdane naknade za garanciju)

Npr. troškovi isporuke koji nastanu kupcu možda neće biti navedeni na web mjestu prodavca ili nisu navedeni troškovi plaćanja kreditnom karticom.

e) isporučena pogrešna ili oštećena roba / usluge

f) Problemi s prevarom (npr. uopće nije primljena roba / usluga, zloupotreba podataka o kreditnoj kartici itd.)

Uključuje probleme prevare kao što je neisporučena isporuka od strane prodavca ili finansijski gubitak zbog zloupotrebe podataka o platnim karticama (kreditne ili debitne).

- g) Bilo je teško uložiti žalbu i doći do obeštećenja ili nije dat odgovarajući odgovor na uloženu žalbu
Ovaj problem koji nastaje kada kupac na web lokaciji ne može pronaći dovoljno informacija o kontaktnim kanalima sa prodajnim preduzećem. Također se primijenjuje ako se osoba koja obrađuje žalbe ne može pronaći ili ima poteškoća da se stupi u kontakt sa prodavcem.
- h) Strani prodavac nije prodavao u mojoj zemlji
To uključuje neprihvatanje naloga ili platnih kartica od strane prodavca ako kupci dolaze iz stranih zemalja.
- i) Ostalo
Ti problemi mogu da uključuju: opći nedostatak o robi ili proizvođaču (nema veze do web stranice proizvođača, nema podataka o zemlji u kojoj se proizvod kupuje) ili različite cijene u različitim zemljama za isti proizvod.
- j) Nisam naišao na bilo kakav problem

D14: Da li ste obavili bilo koju od sljedećih aktivnosti preko web stranice ili aplikacije u privatne svrhe, u posljednja 3 mjeseca?

[Opseg: pojedinci koji su već koristili internet u posljednja 3 mjeseca, tj. 1. opcija u B1]

[Tip: dozvoljeno više odgovora, tj. označite sve što se odnosi]

- a) Kupovina police osiguranja, uključujući putno osiguranje, također u paketu, primjerice, avionsku kartu
Ova kategorija uključuje ili kupovinu ili obnavljanje postojećih osiguranja putem interneta direktno od osiguravača ili preko drugih pružalaca finansijskih usluga (npr. posrednika osiguranja). To obuhvata i pokriće životnog i neživotnog osiguranja (npr. odgovornost za motorna vozila, drugo osiguranje vozila, osiguranje medicinskih troškova, požar i druga šteta za osiguranje imovine, osiguranje opće odgovornosti, pomoć itd.).
Osiguranja ponuđena preko drugog servisa / dobrog providera (npr. banka, putnička agencija, avio kompanija) kao dodatak glavnoj službi / dobro kupljenoj (npr. osiguranje torbe koja se nudi uz avionsku kartu, putno osiguranje ponuđeno zajedno sa avionom, znači osiguranja plaćanja) uključeni su u predmet ovog pitanja.
Opcija odgovora obuhvata ne samo situacije u kojima je ispitanik vlasnik osiguranja, već i šeme pomoću kojih se ispitanik samo pridržava online ugovora o grupnom osiguranju.
Pretplata/ poštovanje ugovora koji kombinuju karakteristike osiguranja i investicione aktivnosti, kao što su osigurani planovi povezani sa jedinicama ili indeksno osiguranje, NISU uključeni u ovu opciju odgovora, već u opciju odgovora c) kao investicionu aktivnost.
Opcija odgovora obuhvata samo kupovinu za privatnu upotrebu.
- b) Uzimanje pozajmice, hipoteke ili kredita od banaka ili drugih finansijskih institucija
Ovo uključuje uzimanje kredita ili hipoteku ili kredit kroz bankarske kanale, a izvan njih preko interneta.
Član 3 (c) Direktive 2008/48 / EC od 23. aprila 2008. godine o kreditnim ugovorima za potrošače definiše kreditni ugovor kao "sporazum kojim povjerilac odobrava ili obećava da odobri potrošačkom kreditu u vidu odloženog plaćanja, kredita ili drugim sličnim finansijskim smještajem, izuzev ugovora o pružanju usluga na kontinuiranoj osnovi za usluge ili za isporuku roba iste vrste, gdje potrošač plaća za te usluge ili robu tokom trajanja njihovog osiguravanja putem rata". Potrošač može uzeti kredit u nizu svrha, kao što je kupovina automobila, kućnog namještaja, pametnog telefona ili plaćanja računa za komunalne usluge ili školarine.
Kreditni od privatnih osoba isključeni su iz opcije ove opcije, jer se pitanje odnosi na pružaoce banaka ili finansijskih usluga. Treba isključiti platforme koje djeluju kao posrednici za pozajmljivanje i pozajmljivanje novca između privatnih osoba.
Međutim, one se trebaju razlikovati od web stranica finansijskih posrednika ili banaka koje su uključeni u okviru ovog pitanja (na primjer, web stranice entiteta kao što su Cofdis, Cetelem, Cofinoga itd.)

- c) Kupovina ili prodaja akcija, obveznica, fondova ili druge finansijske imovine
Ova kategorija uključuje ili kupovinu preko interneta investicionih proizvoda od pružalaca ličnih finansijskih usluga (onih sa kojima postoje postojeći odnosi) ili od drugih dobavljača finansijskih usluga. Što se tiče "fondova", ovdje se misli na investiranje i dezinvestiranje u penzione fondove. Pretplata / poštovanje ugovora koji kombinuju karakteristike osiguranja i investicione aktivnosti kao što su Planovi osiguranja povezani sa jedinicama ili Planovi osiguranja po indeksu također treba uključiti u opseg ove opcije odgovora.
D14 uključuje obavljanje finansijskih aktivnosti online, što znači da inicijalna akcija mora biti obavljena na mreži. U nekim slučajevima kada pojedinac pokreće kupovinu / narudžbu / obnovu itd. Bilo koje od finansijskih usluga i prolazi kroz cjelu proceduru na mreži, mogu postojati situacije kada će na kraju primiti npr. polisu osiguranja ili kreditni ugovor, a od njega će biti potrebno da potpiše dokument i pošalje ga (poštom ili elektronskom poštom), trebalo bi da bude uključeno u ovo pitanje, sve dok započne čitavu proceduru preko interneta.

D15: Koji su razlozi što niste kupili/poručili robu ili usluge u privatne svrhe, putem interneta, u posljednja 3 mjeseca

[Opseg: pojedinci koji su na pitanje D1 odgovorili sa "da" na "Između 3 mjeseca i godinu dana" ili "da" na "Prije više od 1 godine" ili "da" na "Nikad" i koristili internet u posljednja 3 mjeseca, tj. 1. opcija u B1]

[Tip: dozvoljeno više odgovora, tj. označite sve što se odnosi]

Ovo se pitanje odnosi na prepreke u e-trgovini i adresirano je na pojedince koji nisu kupovali putem interneta. Važno je za analizu povjerenja potrošača.

- a) Više volim lično da kupujem, volim da pogledam proizvod, vjernost radnjama, moć navike
b) Poteškoće pri naručivanju putem interneta (zabrinutost da li imam dovoljno vještina)
Ova kategorija se primjenjuje ako znanje korisnika o internetu nije dovoljno za naručivanje robe ili usluga.
c) Zabrinutost oko troškova isporuke robe
Ova opcija se primjenjuje kada visoki troškovi dostave sprječavaju ispitanika da naruči putem interneta
d) Zabrinutost zbog pouzdanosti ili brzine isporuke
Ova opcija se primjenjuje kada je naručenu robu kod kuće problem primiti; proizvodi bi se mogli isporučivati putem nosača koji nemaju dobre uređaje za skladištenje robe i kada kupac nije kod kuće. Opcija informiše o okolnostima i stečenim saznanjima o detaljima isporuke koje ispitanik smatra teškim.
e) Brige oko sigurnosti ili privatnosti plaćanja
Ovo se odnosi na npr. brige oko davanja podataka o kreditnoj kartici putem interneta i povezane brige oko finansijskog gubitka. Zabrinutost zbog privatnosti primjenjuje se kada ispitanik brine zbog davanja ličnih podataka putem interneta (npr. imena, adrese, adrese e-pošte) i srodnih briga zbog zloupotrebe ili primanja reklama od drugih trećih strana.
f) Brige vezane za vraćanje robe, reklamacije/nadoknade
g) Inostrani trgovac nema ponudu za Bosnu i Hercegovinu (optional)
To uključuje neprihvatanje naloga ili platnih kartica od strane prodavaca ako kupci dolaze iz Bosne i Hercegovine.
h) Nije bilo potrebe za kupovinom putem interneta u posljednja 3 mjeseca
i) Ostalo

Npr. brzina internetske veze je prespora za korištenje web aplikacija za kupovinu ili ispitanik nije bio svjestan / nikada nije čuo za mogućnost kupovine proizvoda putem interneta.

Module E: E-Vještine

E1: Koje od sljedećih aktivnosti ste provodili u posljednja 3 mjeseca?

[Opseg: pojedinci koji su već koristili internet u posljednja 3 mjeseca, tj. 1. opcija u B1]

[Tip: dozvoljeno više odgovora, tj. označite sve što se odnosi]

a) Kopiranje ili premještanje datoteka (npr. dokumenata, podataka, slika, videozapisa) između direktorija, uređaja (npr. putem e-pošte, Messengera, WhatsApp-a, USB-a, kabla) ili u cloud-u.

DigComp 2.0 Područje	Naziv i opis kompetencije
Informaciona pismenost	Upravljanje podacima, informacijama i digitalnim sadržajem Za organizovanje, pohranjivanje i preuzimanje podataka, informacija i sadržaja u digitalnom okruženju.

Ovu opciju odgovora treba označiti ako je izvršena bilo koja od dolje opisanih radnji:

- ispitanik je prenosio podatke, informacije ili sadržaj s jednog uređaja na drugi (npr. sa digitalne kamere ili sa mobilnog telefona na lični računar ili laptop). Prijenos se može izvršiti putem fizičke podrške (npr. USB ključa, kabela) ili putem mreže s jednog uređaja na drugi (npr. putem e-pošte, WeTransfera ili druge online platforme zasnovane na cloudu (oblaku) koja omogućava prijenos različitih vrsta datoteke drugim korisnicima / uređajima putem interneta).
- ispitanik je kopirao ili premjestio podatke, informacije ili sadržaj između foldera (npr. koristeći Windows Explorer);
- ispitanik je pristupio sadržaju dostupnom u skladištu u cloudu (oblaku) ili ga premjestio putem usluga u cloudu (oblaku), aplikacija za web usluge, radne površine u cloudu (oblaku), itd. ili je premjestio podatke s jedne lokacije na drugu putem clouda (oblaka).

Korištenje e-pošte ili OTT usluga (Messenger, WhatsApp itd.)

Za kopiranje ili premještanje podataka, informacija ili sadržaja također je obuhvaćeno opsegom ove opcije odgovora.

b) Preuzimanje ili instaliranje softvera ili aplikacija

DigComp 2.0 Područje	Naziv i opis kompetencije
Rješavanje problema	Rješavanje tehničkih problema Identifikovati tehničke probleme prilikom rukovanja uređajima i korištenjem digitalnih okruženja i riješiti ih (od rješavanja problema do rješavanja složenijih problema).

Ova opcija odgovora ima za cilj mjerenje aktivnosti instaliranja softvera ili aplikacije. To se u većini slučajeva može učiniti putem interneta, ali instalacija koja uključuje upotrebu, npr. DVD-a, također je obuhvaćena ovom opcijom odgovora. Preuzimanje aplikacije koja se zatim automatski instalira na uređaj spada u opseg ove opcije odgovora.

Automatsko ažuriranje nije obuhvaćeno ovom opcijom odgovora.

c) Promjena podešavanja softvera, aplikacije ili uređaja (npr. podešavanje jezika, boja, kontrasta, veličine teksta, traka s alatima / meni)

DigComp 2.0 Područje	Naziv i opis kompetencije
Rješavanje problema	Utvrđivanje potreba i tehnoloških odgovora Da prilagodite i kreirate digitalna okruženja prema ličnim potrebama (npr. pristupačnost).

Pitanje ima za cilj da izmjeri u kojoj je mjeri ispitanik u posljednja 3 mjeseca preduzeo radnje kako bi „prilagodio i kreirao digitalno okruženje prema ličnim potrebama (npr. pristupačnost)“, to bi mogle biti radnje poput promjene postavki bilo kojeg softvera ili uređaja kako bi ga prilagodili ličnim potrebama.

- Primjeri ove vrste radnji mogu biti:
- za promjenu jezika interfejsa softvera (npr. pretraživača) ili cijelog operativnog sistema (npr. Android telefona ili Windows 10);
- Da biste promijenili postavke za prilagođavanje radne površine interfejsa: npr. trajno promijeniti veličinu ikona ili teksta, promijeniti teme za uređaj, prilagoditi obaviještenja i blokirati push obaviještenja iz različitih aplikacija, blokirati neupitane prozore koji se pojavljuju tokom surfanja webom (npr. skočni prozori koji promovisu aplikacije, igre ili usluge plaćanja);
- Da biste promijenili korisnički interfejs radi bolje pristupačnosti:
 - o Primijenite filtre u boji za pojačavanje kontrasta ili lako razlikovanje boja, povećajte zaslon da biste bolje vidjeli riječi i slike, učinite miš vidljivijim promjenom boje i veličine pokazivača miša, promijenite osvjetljenje ekrana. To također uključuje upotrebu operatora glasa / pripovjedača za pomoć u navigaciji kroz korisnički interfejs, pregledavanje sinteze govora preko miša i brajeve prikaze.

Da biste izmijenili funkcije za prijavu: za promjenu postavki za prijavu prepoznavanjem lica ili otiskom prsta ili za izmjenu potrebne lozinke.

Izvan obuhvata je laptop i uključivanje opcije „režim leta“ u pametnom telefonu.

E2: Koje ste od sljedećih aktivnosti preduzimali u posljednja 3 mjeseca?

[Opseg: pojedinci koji su već koristili internet u posljednja 3 mjeseca, tj. 1. opcija u B1]

[Tip: dozvoljeno više odgovora, tj. označite sve što se odnosi]

Pitanja u nastavku imaju za cilj mjerenje kompetencije stvaranja digitalnih sadržaja.

DigComp 2.0 Područje	Naziv i opis kompetencije
Stvaranje digitalnih sadržaja	Razvoj digitalnih sadržaja Stvaranje i uređivanje digitalnih sadržaja u različitim formatima, izražavanje putem digitalnih sredstava.

Pod digitalnim sadržajem treba razumijeti bilo koju vrstu sadržaja koji postoji u obliku digitalnih podataka; riječi, slike, audio, video, itd. Sadržaj je informacija koja pokušava prenijeti poruku, sliku ili ideju. Primjeri digitalnog sadržaja uključuju: web stranice i web stranice, društvene medije, podatke i baze podataka, digitalni audio, kao što su mp3 i e-knjige, digitalne slike, digitalni video, video igre, računarski programi i softver. Sadržaj može biti besplatan ili uz naplatu.

a) Korištenje softvera za obradu teksta

Opcija odgovora ima za cilj mjerenje upotrebe softvera za obradu teksta od strane ispitanika.

Softver za obradu teksta ³ koristi se za manipulaciju dokumentom koji uključuje tekst, ali također i slike, grafikone itd. Neke od funkcija softvera za obradu teksta uključuju:

- Kreiranje, uređivanje i spremanje dokumenata;
- oblikovanje teksta, kao što su vrsta fonta, podebljavanje, podvlačenje ili korištenje *italic* opcije;
- Kreiranje i uređivanje tabela;
- Umetanje (insertovanje) elemenata kao što su ilustracije ili fotografije;
- Kreiranje „sadržaja“ ili korištenje referenci kao što su fusnote za pomoć u snalaženju u većim dokumentima.

Opcija odgovora E2 a) obuhvata upotrebu i tradicionalnog softvera za obradu teksta, kao što je MS Word, kao i svih vrsta rješenja zasnovanih na cloud-u (oblaku) (Google Docs).

Preporučeni primjeri za nacionalne upitnike su:

³ <https://study.com/academy/lesson/what-is-word-processing-software-definition-types-examples.html>

Microsoft Word, OpenOffice Writer, WordPerfect, LibreOffice Writer, Apple Pages, Google Docs.

Radnja pisanja teksta direktno na društvenim mrežama ili pisanje jednostavne e-pošte nisu u opsegu ove opcije odgovora. Izrada teksta u bilo kojem profesionalnom softveru ili aplikacijama obuhvaćena je ovom opcijom odgovora samo ako softver ima karakteristike softvera za obradu teksta (npr. mogućnost formatiranja teksta, kao što su vrsta fonta, podebljavanje i podvlačenje).

b) Kreiranje datoteka (npr. dokumenata, slika, videozapisa) koji sadrže nekoliko elemenata, npr. tekst, slika, tabela, grafikon, animacija ili zvuk

DigComp 2.0 Područje	Naziv i opis kompetencije
Stvaranje digitalnih sadržaja	Razvoj digitalnih sadržaja Kreiranje i uređivanje digitalnih sadržaja u različitim formatima, izražavanje putem digitalnih sredstava.

Varijabla obuhvaća upotrebu softvera za kreiranje datoteka, koje uključuju detaljniji sadržaj koji integrira nekoliko elemenata kao što su tekst, slike, tabele, grafikoni, animacije ili zvuk.

Primjeri datoteka koje integrišu **najmanje dva** od gore navedenih elemenata mogu biti dokumenti (npr. MS Word, OpenOffice Writer), prezentacije (npr. MS PowerPoint, OpenOffice Impress, Prezi, Corel Presentations, Google Slides) ili multimedijске datoteke (npr. Mp3, mp4, avi ili wmv datoteke).

c) Korištenje softvera za rad sa tabelama

DigComp 2.0 Područje	Naziv i opis kompetencije
Informaciona pismenost	1.3 Upravljanje podacima, informacijama i digitalnim sadržajem Za organizovanje, čuvanje i preuzimanje podatka, informacija i sadržaj u digitalnom okruženju

Ova opcija odgovora obuhvaća upotrebu programa za proračunske tabele koji je softverska aplikacija sposobna za organizovanje, sortiranje i analizu podataka u tabelarnom obliku.⁴

U ovom pitanju fokus je i na niskom i na visokom nivou vještina, za razliku od c1, praćenje naprednog nivoa vještina.

Primjeri softvera za rad na tabeli su:

Microsoft Excel, OpenOffice Calc, LibreOffice Calc, Google Sheets.

ako je „da“ na c):

c1) Korištenje naprednih funkcija softvera za rad na tabelama (funkcije, formule, makronaredbe, Visual Basic) za organizovanje, analizu, strukturisanje ili izmjenu podataka

DigComp 2.0 Područje	Naziv i opis kompetencije
Informaciona pismenost	1.3 Upravljanje podacima, informacijama i digitalnim sadržajem Za organizovanje, čuvanje i preuzimanje podatka, informacija i sadržaja u digitalnom okruženju, te da ih organizuje i obradi u strukturiranom okruženju.

U ovom pitanju fokus je na složenijim zadacima koji imaju za cilj organizovanje, pohranu i obradu podataka i / ili sadržaja u strukturiranom okruženju. Ova opcija odgovora nadilazi jednostavnu upotrebu programa za rad na tabelama da bi se samo navele upisane informacije. Uključuje upotrebu naprednih funkcija softvera za širenje, kao što su funkcije, formule ili funkcije programera.

⁴ <https://www.techopedia.com/definition/9510/spreadsheet-software>

d) Uređivanje fotografija, video ili audio datoteka

DigComp 2.0 Područje	Naziv i opis kompetencije
Kreiranje digitalnih sadržaja	Razvoj digitalnih sadržaja Stvaranje i uređivanje digitalnih sadržaja u različitim formatima, izražavanje putem digitalnih sredstava.

Ova opcija odgovora obuhvaća uređivanje digitalnog sadržaja u obliku fotografija, video zapisa ili audio datoteka. Softver za uređivanje može uključivati grafičke umjetnosti, animacije, prateći zvuk i omogućava proizvodnju vlastitih digitalnih sadržaja. Korištenje dodataka u aplikacijama / softveru namijenjenim časkanju za promjenu izgleda ili dodavanje filtera obuhvaćeno je ovom opcijom odgovora.

Primjeri softvera koji dozvoljava izvođenje ove vrste radnji su:

MS Paint, GIMP, IrfanView, Adobe Photoshop Elements, Adobe Premiere Editing, Adobe Creative Cloud, Corel PaintShop, Google Photos.

Primjeri aplikacija namijenjenih časkanju koje omogućuju promjenu vaših fotografija: Messenger, WhatsApp, Snapchat (Face Swap)

e) Pisanje koda u programskom jeziku

DigComp 2.0 Područje	Naziv i opis kompetencije
Kreiranje digitalnih sadržaja	Programiranje Planirati i razviti niz razumljivih uputstava za računski sistem za rješavanje datog problema ili izvršavanje određenog zadatka.

Ova se kompetencija sastoji u planiranju i razvoju niza razumljivih uputstava za računski sistem za rješavanje datog problema ili izvršavanje određenog zadatka. Opseg je upotreba općih programskih jezika, ali i jezika specifičnih za domenu. Pisanje makronaredbi također je obuhvaćen ovom opcijom odgovora.

Preporučeni primjeri za nacionalne upitnike su:

Java, Java Script, C, C++, Php, Python, R, MatLab, Visual Basics (e.g. in MS Excel or MS Access), SQL, SAS.

Procjena podataka i digitalnog sadržaja - Uvod

DigComp 2.0 Područje	Naziv i opis kompetencije
Informaciona pismenost	Ocijena podataka, informacija i digitalnog sadržaja Analizirati, upoređivati i kritički ocjenjivati vjerodostojnost i pouzdanost izvora podataka, informacija i digitalnog sadržaja. Analizirati, interpretirati i kritički ocijeniti podatke, informacije i digitalni sadržaj.

Cilj pitanja E3-E6 je mjerenje iskustva, vještine i radnji poduzetih za procjenu podataka, informacija i digitalnog sadržaja.

Fokus tri pitanja je na informacijama i digitalnom sadržaju koji se nalaze na bilo kojoj vrsti vijesti ili društvenim mrežama (npr. Facebook, Instagram, YouTube, Twitter).

Procjena drugih vrsta informacija pronađenih na online mreži (npr. ocjena ljekara na web mjestu medicinskih usluga ili ocjena restorana na npr. TripAdvisor) nije u opsegu mjerenja pitanja E3-E6.

Četvrto pitanje (E6) ima za cilj identifikovanje slučajeva u kojima nije došlo do provjere informacija jer je ispitanik već bio siguran u činjenicu da informacije / izvor nisu pouzdani ili nije provjerio informacije iz drugih razloga.

E3. Da li ste vidjeli informacije ili sadržaj (npr. video zapise, slike) koje smatrate neistinitim ili sumnjivim na internet vjestima ili društvenim medijima (npr. Facebook-u, Instagram-u, YouTube-u, Twitter-u) u posljednja 3 mjeseca?

[Opseg: pojedinci koji su već koristili internet u posljednja 3 mjeseca, tj. 1. opcija u B1]

[Tip: potreban je jedan jedini odgovor, tj. ; jedan odgovor (; binarni (DA/NE)]

Ovo pitanje ima za cilj utvrđivanje da li je ispitanik naišao na ovu vrstu informacija u 3 mjeseca prije ankete (iskustvo).

E4. Da li ste provjerili istinitost informacija ili sadržaja koji ste pronašli na internet vjestima ili društvenim medijima u posljednja 3 mjeseca?

[Opseg: pojedinci koji su odgovorili sa „Da“ na pitanje E3]

[Tip: potreban je jedan jedini odgovor, tj. ; jedan odgovor(; binsrni (DA/NE)]

Pitanje E4 pomaže u utvrđivanju je li ispitanik provjerio sumnjive informacije / sadržaj (radnja kao zamjena za vještinu). Budući da ispitanici imaju tendenciju da ponekad provjere, a ponekad i ne provjere informacije pronađene na mreži, treba označiti opciju „Da“ u E4 ako je ispitanik barem jednom provjerio ovu vrstu informacija.

E5: Kako ste provjerili istinitost informacija ili sadržaja pronađenih na internetu?

[Opseg: pojedinci koji su odgovorili sa „Da“ na pitanje E4]

[Tip: potreban je jedan jedini odgovor, tj. ; jedan odgovor (; binsrni (DA/NE)]

Pitanje E5 istražuje načine na koje su informacije provjerene / verifikovane (kao zamjenik za nivo vještine).

Moguće opcije odgovora su:

- a) Provjera izvora ili pronalaženje drugih informacija na internetu (npr. druge web stranice s vijestima, Wikipedia itd.)
- b) Praćenje ili sudjelovanje u diskusiji na internetu u vezi s informacijama
U opsegu rasprave na internetu je čitanje komentara o informacijama ili učestvovanje u raspravi na internet web stranicama, društvenim mrežama (npr. Facebook, blogovi). Razmjena pogleda na razmjenu trenutnih poruka (npr. WhatsApp, Messenger, Skype) ili putem e-pošte također su u opsegu ove opcije odgovora.
- c) Diskusija o informacijama izvan mreže sa drugim osobama ili korištenje izvora koji nisu na internetu

E6: Zašto niste provjerili istinitost informacija ili sadržaja pronađenih na internetu?

[Opseg: pojedinci koji su odgovorili sa „Ne“ na pitanje E4]

[Tip: dozvoljeno više odgovora, tj. označite sve što se odnosi]

Pitanje E6 ima za cilj identifikovanje slučajeva u kojima nije došlo do provjere informacija jer je ispitanik već bio siguran u činjenicu da informacije / izvor nisu pouzdani ili nije provjerio informacije iz drugih razloga.

Moguće opcije odgovora su:

- a) Već ste znali da informacije, sadržaj ili izvor nisu pouzdani
- b) Nedostatak vještina ili znanja (npr. Nisam znao kako provjeriti informacije na internetu ili je to bilo previše komplikovano.)
- c) Ostali razlozi

Modul F: Privatnost i zaštita ličnih podataka

Statistička jedinica: pojedinci

Bilješka: Od 2020. godine referentni period modula promijenjen je u 3 mjeseca kako bi se uskladilo s referentnim periodom modula e-trgovine.

F1: Da li ste u posljednja 3 mjeseca na internetu upravljali pristupom svojim ličnim podacima (npr. ime, datum rođenja, broj lične karte, kontakt podaci, broj kreditne kartice, fotografije, geografski položaj)?

Obim: osobe koje su koristile internet u posljednja 3 mjeseca (1 opcija u B1)]

[Tip: dozvoljeno je više odgovora, tj. označite sve što se primjenjuje]

Lični podaci odnose se na informacije koje osoba smatra privatnim i ne moraju ih nužno objaviti u javnosti. Ova vrsta podataka uključuje lične podatke (npr. ime, prezime, datum rođenja, broj lične karte itd.), podatke za kontakt (npr. kućnu adresu, telefonski broj, e-mail itd.), podatke o plaćanju (npr. broj kreditne kartice, PIN kôd debitne kartice itd.) ili druge lične podatke (npr. fotografije, geografski položaj osoba itd.).

Pitanje se odnosi na mjere koje poduzimaju korisnici interneta kako bi znali na koji se način koriste lični podaci koje su naveli na internetu, kao i za kontrolu i ograničenje na koji se način i od koga lični podaci se koriste te da se zaštite od zloupotrebe njihovih ličnih podataka i od potencijalnog kompjuterskog kriminala.

a) Pročitali izjave o politici privatnosti prije pružanja ličnih podataka

Ova opcija odnosi se na čitanje izjava o politici privatnosti koji su predstavljeni u vezi s obrascem koji pruža organizacija ili preduzeće koje prikuplja lične podatke. Ponekad su te izjave označene simbolom poput "zaključavanje" i prikazane su na dnu obrasca. Izjave o privatnosti predstavljaju načela i postupke prema kojima lične podatke koje pružaju korisnici interneta koriste organizacija, preduzeće ili druga tijela kojima se informacije mogu dati. To također uključuje slučajeve kada izjava o privatnosti nije pročitana u potpunosti, već samo djelomično

b) Ograničili ili odbili pristup vašoj geografskoj lokaciji

Ova opcija odnosi se na ograničavanje ili odbijanje informacija o geografskom položaju internet korisnika. Geografski položaj osobe može se osigurati putem mobilnog uređaja koji je opremljen GPS-om (npr. mobilni telefon, tablet itd.). Ovo uključuje i slučajeve kada se geografska lokacija može pronaći pomoću IP adrese uređaja internet korisnika ili slučajevi u kojima se geografski položaj prati tokom vremena kada osoba putuje ili radi bilo koju drugu vrstu kretanja (vožnja do posla, škole, trgovina itd.). Pristup informacijama o geografskom položaju može se kontrolisati u proporcijama uređaja ili aplikacije. Aplikacija ili internet usluga također mogu tražiti pristup informacijama o geografskom položaju, ako je taj pristup odbijen, također bi trebao biti uključen u ovo pitanje.

c) Ograničen pristup profilu ili sadržaju na web lokacijama društvenih mreža ili dijeljenju lokacije za čuvanje podataka na mreži

Ova opcija odnosi se na promjenu postavki profila na društvenim mrežama prilagođavanjem kome je sadržaj profila ili druge lične podatke vidljiv. To su i slučajevi u vezi s internet pohranom kada korisnik interneta mijenja postavke kako bi prilagodio ko može pristupiti (vidjeti, urediti, kopirati itd.) Podacima koji se pohranjuju na mreži (npr. u cloudu).

d) Odbili upotrebu ličnih podataka u reklamne svrhe

Ova opcija odnosi se na izbjegavanje i odbijanje neželjenog marketinga kada se pita na web stranici ili označavanjem odgovarajućeg okvira na bilo kojem obliku koji se treba dostaviti preduzeću (npr. internet radnja) ili organizaciji. Izjava sažima kako preduzeće namjerava koristiti vaše podatke. Izjava obično daje mogućnost da se „odjavite“ ili „isključite“ korištenje ličnih podataka koje se koriste u marketingu ili prosljede trećoj strani.

Alternativno, korisnici interneta mogu zatražiti od organizacije ili preduzeća da prestanu koristiti lične podatke za marketing putem pisma ili e-pošte.

- e) Provjerili ste da je web lokacija na kojoj ste dali lične podatke bila sigurna (npr. https web stranice, sigurnosni logotip ili potvrda)
Ova opcija odnosi se na provjeru sigurnosti web stranice. Prilikom kupovine putem interneta korisnici interneta mogu provjeriti sigurnosne logotipe ili potvrde kako bi bili sigurni da se plaćanje usmjerava prema pravom preduzeću i da pruženi lični podaci neće dati trećoj osobi.
- f) Zamolili administratora web stranice ili pretraživača da pristupe podacima koje imaju o vama kako biste ih ažurirali ili obrisali opciono
Ova se opcija odnosi na podnošenje zahtjeva pretraživaču ili bilo kojoj organizaciji ili preduzeću, za koje korisnik interneta vjeruje da ima podatke o njemu, kako bi saznao kakve se informacije pohranjuju o njemu / njoj. Npr. osoba može pitati koliko puta se njegovo ime pretražuje na Googlu ili kakve su aktivnosti praćene kada je koristio određenu web stranicu. To moraju biti digitalne informacije koje su dostupne drugima. Ova se opcija odnosi na konkretnu akciju za pristup informacijama koje pretraživač, organizacija ili poduzeće imaju o toj osobi da bi je ažurirali ili izbrisali. Stoga se ova opcija ne odnosi na jednostavno istraživanje o osobi, npr. pomoću Googla.

F2: Da li znali da se kolačići mogu koristiti za praćenje kretanja ljudi na internetu, pravljenje profila svakog korisnika i servisiranje im prilagođenih oglasa?

Obim: osobe koje su koristile internet u posljednja 3 mjeseca, 1 opcija B1]]

[Tip: potreban je jedan odgovor, tj. označite samo jednu; binarni (Da ne); filter pitanje]

Pitanje se odnosi na otkrivanje znaju li korisnici interneta kako se kolačići mogu koristiti.

Kolačići (eng. cookies) su male tekstualne datoteke koje web stranice pohranjuju na računaru internetskog korisnika koji omogućavaju prepoznavanje računara. Koriste se za prikupljanje podataka o web lokacijama koje posjećuju korisnici interneta i aktivnostima koje na njima rade. Ponekad se kolačići postavljaju i dopuštaju im da optimiziraju upotrebljivost web stranice. Pitanje je stoga ograničeno na incidente praćenja kretanja ljudi, izradu korisničkog profila i usluga prilagođenih oglasima (reklamama). Korisnici interneta možda žele primati ciljane oglase, npr. od organizacija ili preduzeća koja pokazuju poštovane prakse privatnosti potrošača ili omogućavaju izradu korisničkih profila u statističke svrhe.

F3: Da li promijenili postavke u internet pretraživaču (browser) kako biste spriječili ili ograničili kolačiće na bilo kojem od svojih uređaja?

Obim: osobe koje su koristile internet u posljednja 3 mjeseca, 1 opcija B1]]

[Tip: potreban je jedan odgovor, tj. označite samo jednu; binarni (Da ne); filter pitanje]

Pitanje se odnosi na promjenu postavki u internet pretraživaču, blokiranje ili ograničavanje kolačića koji mogu spremati podatke o korisniku interneta bez njegovog izričitog pristanka i, prema tome, mogu se kasnije koristiti bez da korisnik interneta to zna.

F4: Da li ste zabrinuti zbog bilježenja vaših mrežnih aktivnosti kako bi vam bile isporučene ciljane reklame? (optional)

Obim: osobe koje su koristile internet u posljednja 3 mjeseca, 1 opcija B1]] [Tip: potreban je jedan jedini odgovor, označite samo jednu (Da, vrlo zabrinuto; Da, nekako zabrinuto; Ne, nisam zabrinut)]

Pitanje se odnosi na zabrinutost korisnika interneta u vezi sa njihovim praćenjem korištenja interneta s ciljem da im se omogući oglas na osnovu radnji koje su učinili na internetu.

F5: Koristite li softver koji ograničava mogućnost praćenja vaših aktivnosti na internetu na bilo kojem svom uređaju?

[Obim: osobe koje su koristile internet u posljednja 3 mjeseca, 1 opcija B1]

[Tip: potreban je jedan odgovor, tj. označite samo jednu; binarni (Da ne); filter pitanje]

Pitanje se odnosi na korištenje softvera kako bi se izbjeglo da se web stranice koje su posjetili, sadržaj koji su korisnici interneta pregledavali i ostale radnje koje su učinjene putem interneta ne prate.

Modul G: Socio-demografska pozadina informacije

[Obim: sva domaćinstva / svi pojedinci]

Tip

- **Potreban je jedan jedini odgovor, tj. označite samo jedan: G2, G5, G6, G7, G8, G9, G10, G14, G15;**
- **Kvantitativni odgovor: G1⁵, G16, G17, G18, G19;**
- **Otvoreno pitanje, tj. potreban je opis (ili ga je kodirao anketar): G3, G4, G11, G12, G13]**

Ovaj se modul ne fokusira na varijable povezane sa IKT-om, već na pozadinu ili ključne društvene varijable kako bi se rezultati ICT varijabli stavili u perspektivu sa ostalim zbirkama evropskih statistika o ljudima i domaćinstvima. Ove pozadinske varijable bi trebalo da omoguće povezivanje ishoda istraživanja sa sociološkom, demografskom i ekonomskom pozadinom posmatranih statističkih jedinica.

Od istraživanja od 2021. nadalje, socio-demografske karakteristike pozadine odražavaju dogovorene Osnovne ključne socijalne varijable uključene u sva Eurostatova socijalna istraživanja u skladu s okvirnom Uredbom (EU) 2019/1700 o integriranoj evropskoj socijalnoj statistici.

Za pregled smjernica koje se odnose na sve karakteristike u nastavku, pogledajte najnovije informacije **Standardizovane ključne društvene varijable - Implementacijske smjernice Eurostata**: na javnom Circa: <https://circabc.europa.eu/ui/group/7ae14f8a-a604-4657-a32d-404ae53a6f2c/library/ee22f433-47dd-4123-8c63-57968e0db567/details> i <https://circabc.europa.eu/ui/group/ba0f8e9c-5dc8-4493-8afb-53eb8d0cac21/library/1a0952e0-c4af-4344-a6cb-c32442ae9180/details>

U modelnom upitniku, ovaj modul se ubacuje na kraju istraživanja. To je bio proizvoljan izbor, a modul također može biti polazna tačka za anketu (u većini slučajeva, informacije će djelimično biti dostupne iz drugih izvora, npr. registri ili istraživanje koje uključuju pitanja korištenja ICT-a).

Na pitanja o starosti (G1), spolu (G2), zemlji rođenja (G3), zemlji državljanstva (G4), obrazovnom postizanju (G5), situaciji zaposlenja (G6) i zanimanju (G7) treba odgovoriti pojedinac (i) koji su (bili) izabrani unutar domaćinstva.

Pitanja o prebivalištu (G12 i G13), geografskom položaju (G14) i stepenu urbanizacije (G15) odnose se na domaćinstvo. Ali odgovor na nivou domaćinstva mora se podudarati s individualnim nivoom jer pojedinci pripadaju dotičnom domaćinstvu. Generalno, posljednje dvije varijable (G14 i G15) ne trebaju biti upućene ispitanicima jer NSI ove podatke mogu izvući iz adrese domaćinstva.

Pitanja o sastavu domaćinstva (G16 i G17) i prihodima domaćinstva (G18) odnose na nivo domaćinstva.

DEMOGRAFIJA

G1: Starost u navršenim godinama

Starost u navršenim godinama			
G1.	Godina rođenja	_ _ _ _	
	Prolazak rođendana na referentni datum	Da _	Ne _
	Referentni datum ⁶	(DD/MM/YYYY)	

„Starost u navršenim godinama“ u vrijeme (datum) prvog intervjua je dob na zadnjem rođendanu prije intervjua.

⁵ Za više detalja o ovoj varijabli, molimo pogledajte sljedeći odjeljak.

⁶ Referentni datum je vrijeme prvog intervjua (DD / MM / GGGG).

Od 2021. godine, Eurostat će izračunavati varijablu 'Starost u navršnim godinama' na osnovu sljedećih prikupljenih kategorija:

- 'Godina rođenja' osobe (4 cifre);
- 'Prolazak rođendana' na referentni datum: da li je osoba već imala svoj rođendan te godine u vrijeme intervjua? Da/Ne
- 'Referentni datum' (DD / MM / GGGG).

Referentni datum istraživanja o upotrebi IKT-a u domaćinstvima i kod pojedinaca vrijeme je prvog razgovora. Kategorije 'nije izjavljeno' ili 'nije primjenjivo' nisu dozvoljeni; svaki zapis podataka treba sadržavati informacije za sve gore navedene 3 kategorije.

U nedostatku informacija, informacije bi trebale biti upisane u zapis podataka pripisivanjem najvjerovatnije vrijednosti.

Izveštavanje o kvalitetu koje se odnosi na varijablu 'starost u navršnim godinama' treba sadržavati podatke o broju zapisa za koje se pripisuju podaci o starosti u navršnim godinama.

Referentno pitanje

U slučaju da se traži rođendan u vrijeme intervjua, preporučuju se sljedeća pitanja: "Koja je vaša godina rođenja? Jeste li već imali svoj rođendan ove godine?"

G2: Spol

G2.	Spol	Muški _	Ženski _
------------	-------------	-------------	--------------

Samo 'Žensko' i 'Muško' su šifrirani: ne postoji kategorija 'inter-seksualna'.

Varijabla „Spol“ odnosi se na biološke i fiziološke karakteristike koje definišu osobu da bude 'Žensko' ili 'Muško'. Stoga, u slučaju nacionalnog zakona koji zahtijeva treću kategoriju (npr. Njemačka: 'Raznoliko'), ovu vrstu odgovora treba prekodirati na adekvatan način da bi samo 'Žensko' ili 'Muško' korištenjem imena ili drugih pomoćnih varijabli kao što su podaci iz administrativnih podataka ili samoproglašeni spol. Usmene / pisane informacije koje je dao ispitanik takođe mogu biti korisne, poput opisa „njegove / njene“ profesionalne aktivnosti.

U slučaju da biološki spol osobe nije poznat, informacije bi trebale biti zamijenjene ili administrativnim spolom (administrativni podaci) ili samoproglašenim spolom (podaci ankete).

Za prijenos podataka Eurostatu kategorije 'nije izjavljeno' i 'nije primjenjivo' nisu dozvoljeni za varijablu 'Sex'. Tokom prikupljanja podataka mogu se koristiti dodatne kategorije koje se smatraju potrebnima na nacionalnom nivou, ali svaki zapis podataka koji vrijedi za prijenos mora sadržavati informacije o spolu osobe na koju se odnosi. U nedostatku informacija, informacije bi trebale biti upisane u zapis podataka pripisivanjem najvjerovatnije vrijednosti.

Izveštavanje o kvaliteti koje se odnosi na varijablu „Spol“ trebalo bi da sadrži informacije o broju zapisa u kojima se spol imputira.

Referentno pitanje

Ovisno o načinu prikupljanja podataka ili dostupnosti informacija iz administrativnih izvora, obično neće biti potrebno direktno pitati ispitanike. U slučaju kada ove informacije treba direktno postaviti ispitanicima, preporučeno pitanje je: "Koji je vaš spol?"

DRŽAVLJANSTVO I MIGRANTSKA POZADINA

G3: Država rođenja

G3.	<p>Država rođenja Zemlja uobičajenog prebivališta majke osobe u trenutku porođaja, prema trenutnim nacionalnim granicama (a ne prema granicama koje su postojale u trenutku rođenja)</p>	<p> _ _ ili drugi..... SCL GEO kod⁷ ili „Rođeni stranci, ali zemlja rođenja nepoznata“</p>
------------	---	--

Država rođenja pojedinca definisana je kao **uobičajeno prebivalište** (u trenutnim granicama) majke, osobe u trenutku porođaja.

Podaci o zemlji rođenja koriste se za razlikovanje stanovnika koji su rođeni (rođeni u zemlji koja izvještava) i rođeni u inostranstvu (rođeni u zemlji koja nije država koja izvještava).

Država rođenja pojedinca treba biti kodirana prema popisu zemalja definisanim u Eurostatovoj listi standardnih kodova (SCL) GEO dostupnoj ovdje:

http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/nomenclatures/index.cfm?TargetUrl=LST_NOM_DTL&StrNom=CL_GEO&StrLanguageCode=EN&IntPcKey=&StrLayoutCode=HIERARCHIC.

Informacije o zemlji rođenja treba dobiti prema trenutnim nacionalnim granicama, a ne prema granicama koje su postojale u trenutku rođenja (za ovu varijablu se neće koristiti unosi poput Čehoslovačke, Jugoslavije itd.).

Detaljnije informacije o lokalitetu mogle bi biti potrebne ako su se granice države promijenile. Kada se podaci prikupljaju intervjuom, ispitaniku se mogu postaviti dodatna pitanja. Kada se podaci izvode iz administrativnih registara, teže je osigurati da se slijedi definicija. Ako u registru postoje detaljni podaci o uobičajenom prebivalištu majke, zemlju rođenja treba prekodirati tako da bude kodirana prema trenutnim nacionalnim granicama.

Posebna pažnja potrebna je u slučajevima kada su se državne granice promijenile i / ili kada su se prethodno postojeće zemlje podijelile u dvije ili više novih zemalja. Kao što je navedeno u popisu preporuka UNECE 2020⁸ (par. 651), osoba se ne bi smjela smatrati rođenom u stranci (tj. evidentirana kao rođena u zemlji koja nije zemlja koja izvještava) samo zato što su se promijenile državne granice države rođenja. Sljedeći važan izuzetak od općeg pravila razmatranja trenutnih granica mogao bi postojati: osoba čije je uobičajeno prebivalište majke u vrijeme njegovog / njenog rođenja bilo dio stvarne države porijekla te osobe (npr. kako je navedeno / njeno državljanstvo ili trenutno prebivalište), ali više nije zbog promijenjenih granica. U ovom slučaju se država rođenja izuzetno može nabrojiti na granicama u vrijeme rođenja.

Zemlja rođenja osobe koja je rođena tokom majčina kratkotrajnog posjeta državi koja nije njena zemlja *uobičajeno prebivalište*, bi trebala biti država u kojoj je majka imala svoje mjesto *uobičajeno prebivalište*. Samo ako podaci o mjestu *uobičajeno prebivalište* majke u vrijeme rođenja nije dostupno, treba navesti mjesto gdje se rodilo.

Referentno pitanje

U slučaju da su informacije dostupne iz administrativnih izvora, možda neće biti potrebno direktno pitati ispitanike. Kada ove informacije treba postaviti ispitanicima, preporučeno pitanje je: “U kojoj ste zemlji rođeni?” U situacijama (npr. određene zemlje ili regije) u kojima ovo pitanje možda ne obuhvaća na odgovarajući način podatke o mjestu uobičajenog prebivališta majke pojedinca u trenutku porođaja, treba postaviti sljedeće pitanje: “Koja je država uobičajenog prebivališta tvoja majka u vrijeme kad si se rodio?”

⁷ Spisak zemalja definisan je prema Eurostatovoj listi standardnih kodova (SCL) GEO: http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/nomenclatures/index.cfm?TargetUrl=LST_NOM_DTL&StrNom=CL_GEO&StrLanguageCode=EN&IntPcKey=&StrLayoutCode=HIERARCHIC (Engleska verzija).

⁸ <http://www.unece.org/stats/census.html>

G4: Državljanstvo

G4.	Država državljanstva	_ _ ili drugi SCL GEO kod ⁴ , "Bez državljanstva" " ili "Strano državljanstvo, ali zemlja nepoznata"
-----	----------------------	--

Varijabla izvještava o zemlji glavnog državljanstva osobe. „Državljanstvo“ se definiše kao posebna pravna veza između pojedinca i njegove države, stečena rođenjem ili naturalizacijom, bilo izjavom, izborom, brakom ili drugim sredstvima u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom.

Podaci o zemlji glavnog državljanstva koriste se za razlikovanje nacionalni građani (pojedinci koji imaju državljanstvo zemlje koja izvještava), stranih građana (pojedinci koji imaju državljanstvo države koja nije država koja izvještava) i apatrid osobe.

Osoba sa dva ili više državljanstva raspoređuje se u samo jednu državu državljanstva, koja se određuje prema sljedećem redoslijedu prioriteta:

1. Ako je jedno od državljanstava osobe zemlja koja izvještava, to će se evidentirati kao zemlja glavnog državljanstva;
2. Ako osoba nema državljanstvo države koja izvještava, već jedne druge države članice, to će se evidentirati kao glavno državljanstvo te osobe.
3. Ako osoba nema državljanstvo države koja izvještava, već višestruko državljanstvo drugih država članica, osoba može odabrati koje će njeno / njegovo državljanstvo EU evidentirati;
4. Ako osoba nema državljanstvo bilo koje države članice, osoba može odabrati koje će se njezino državljanstvo evidentirati.

Ako podaci o zemlji državljanstva osobe nisu dostupni (npr. u slučaju da su informacije dobijene iz administrativnih izvora), država koja izvještava može odrediti koja državljanstva će se dodijeliti.

Zemlju državljanstva osobe treba evidentirati prema sljedećim kategorijama:

- Zemlja glavnog državljanstva (prema gore navedenom pravilu i prema SCL GEO listi⁹);
- Bez državljanstva;
- Strano državljanstvo, ali zemlja nepoznata.

Kategorija 'država glavnog državljanstva' (SCL GEO kod) također se može koristiti za prijenos podataka o 'priznatim ne-državljanima'. Priznati ne-državljanin je osoba koja nije državljanin države koja izvještava niti bilo koje druge države, ali koja je uspostavila veze s tom državom koja uključuju neka, ali ne sva prava i obaveze punog državljanstva. Većina ovih osoba bili su državljani bivšeg Sovjetskog Saveza koji žive u baltičkim državama i koji imaju stalno prebivalište u tim zemljama, ali nisu stekli nijedno drugo državljanstvo. Prepoznati ne-državljanin nisu uključeni u broj građana Evropske unije (EU).

Informacije o zemlji glavnog državljanstva treba dobiti u skladu sa trenutnim administrativnim statusom / pravnom situacijom pojedinca.

Ako podaci o zemlji državljanstva osobe nisu dostupni (npr. u slučaju da su informacije dobijene iz administrativnih izvora), država koja izvještava može odrediti koja državljanstva će se dodijeliti.

Kategorija 'apatrid' odgovara osobi bez priznatog državljanstva države.

Referentno pitanje

U slučaju da su informacije dostupne iz administrativnih izvora, možda neće biti potrebno direktno pitati ispitanike. Kada ove informacije treba postaviti ispitanicima, preporučeno pitanje je: "Koje je vaše državljanstvo?"

⁹ http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/nomenclatures/index.cfm?TargetUrl=LST_NOM_DTL&StrNom=NUTS_33L&StrLanguageCode=EN&IntPcKey=&StrLayoutCode=HIERARCHIC

OBRAZOVANJE I POZADINA

G5: Nivo obrazovnog nivoa

G5.	Nivo obrazovanja (najviši stepen obrazovanja uspješno završen) prema Međunarodnoj standardnoj klasifikaciji obrazovanja (ISCED 2011): (označite samo jedan)	KOD koji se prenosi
	Nema formalnog obrazovanja [ISCED 0]	☐ 0
	Osnovno obrazovanje [ISCED 1]	☐ 1
	Niže srednje obrazovanje [ISCED 2]	☐ 2
	Srednje obrazovanje [ISCED 3]	☐ 3
	Post-srednje netercijarno obrazovanje [ISCED 4]	☐ 4
	Tercijarno obrazovanje kratkog ciklusa [ISCED 5]	☐ 5
	Diplomirani ili ekvivalentni nivo [ISCED 6]	☐ 6
	Master ili ekvivalentni nivo [ISCED 7]	☐ 7
	Doktorski ili ekvivalentni nivo [ISCED 8]	☐ 8

Stepen obrazovanja pojedinca je uspješno završen najviši nivo obrazovanja, uspješan završetak obrazovnog programa koji je potvrđen prizatom kvalifikacijom (ili akreditivom), tj. kvalifikacijom koju su službeno priznale relevantne nacionalne obrazovne vlasti ili koja je priznata kao jednaka drugoj kvalifikaciji formalnog obrazovanja.

Pojam **nivo uspješno završen** moraju biti povezani sa dobijanjem sertifikata (ili diplome povezane sa određenim formalnim obrazovanjem). Eurostat preporučuje svim istraživanjima u domaćinstvima da koriste "diplomski pristup" pri prikupljanju podataka o obrazovnom nivou, npr. pitati o dobijenoj diplomi. U slučajevima kada nema certifikacije (npr. u osnovnom obrazovanju), uspješno završavanje mora biti povezano sa punim prisustvom ili stečenim nadležnostima za pristup višem nivou. Osobe koje nisu završile studije (napuštene) treba da budu kodirane prema najvišem nivou koji su uspješno završili. U tom pogledu, nivo obrazovanja odgovara najvišem nivou koji je uspješno završen na ljestvici klasifikacije ISCED.

Kako bi se dobili uporedivi podaci za različite zemlje, nivoi obrazovanja klasificirani su prema UNESCO-ovoj Međunarodnoj standardnoj klasifikaciji obrazovanja - od 2014. ISCED 2011 će se primjenjivati u svim anketama EU.

Za sva pitanja u vezi sa mjerenjem obrazovnog postignuća, detaljnijim informacijama i savjetima, **zajednička publikacija UNESCO-ovog instituta za statistiku, OECD-a i Eurostata, ISCED 2011 Operativni priručnik** (Smjernice za klasifikaciju nacionalnih obrazovnih programa i srodnih kvalifikacija) treba pogledati¹⁰: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-manuals-and-guidelines/-/KS-06-14-246>.

U svrhu usklađenosti sa osnovnim varijablama Eurostatovih socijalnih istraživanja, informacije o nivou obrazovanja treba prenositi prema ISCED 2011 kodovima: 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 i 8, kako su predstavljeni u red u krajnjem desnom dijelu tabele G5.

Glavni alat koji će se koristiti za kodiranje obrazovnog postignuća jeste nacionalno ISCED integrisano mapiranje (pripremljeni u svakoj zemlji po statističkim studijama). Ovo mapiranje klasifikuje u ISCED-u sve nacionalne obrazovne programe i formalne kvalifikacije (obrazovanje). Zajedničke smjernice Eurostat-OECD-a o mjerenju nacionalnog obrazovanja u anketama domaćinstava dostupne su ovdje: <https://circabc.europa.eu/w/browse/c2dc65ad-5163-4935-b0c2-e5ea1f44929b>.

¹⁰ Detaljan opis klasifikacije dostupan je i na web stranici UNESCO-ovog instituta za statistiku: <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-isced-2011-en.pdf>.

U zemljama u kojima obrazovni programi, posebno oni koji pripadaju ISCED nivoima 1 i 2, ne vode do kvalifikacije, možda će se umjesto toga morati koristiti kriterij punog pohađanja programa i uobičajenog pristupa višem nivou obrazovanja.

Pri određivanju najvišeg nivoa treba uzeti u obzir i opće i stručno obrazovanje. Ako je osoba uspješno završila više od jednog programa na istom ISCED nivou, treba izvijestiti o najnovijoj kvalifikaciji (vidi ISCED 2011, § 87). Osobe koje su pohađale, ali nisu uspješno završile formalni program obrazovanja, trebale bi biti kodirane prema najvišem nivou formalnog programa koji su (prethodno) uspješno završile.

Kvalifikacije iz „starih“ obrazovnih programa (koje više ne postoje) treba klasifikovati na osnovu njihovih karakteristika u trenutku završetka.

U slučajevima kada nema sertifikacije (npr. u osnovnom obrazovanju), uspješno završavanje mora biti povezano sa punim prisustvom ili stečenim nadležnostima za pristup višem nivou. Osobe koje nisu završile studije (napuštene) treba da budu kodirane prema najvišem nivou koji su uspješno završili.

Sva pitanja o primjeni ISCED-a u anketama mogu se uputiti nacionalnom ISCED-ovom koordinatorskom tijelu koji je nominiran u svakoj zemlji kako bi se osigurala koherentnost varijable „nivo obrazovanja“ u različitim izvorima.

Referentno pitanje

Preporučuje se „pristup diplomama“ gdje se ispitanici pitaju o svojim diplomama, a ne o stepenu završenog obrazovanja. Za detalje o „pristupu diplomama“ pogledajte zajedničke smjernice Eurostata i OECD-a o mjerenju obrazovnog postignuća u anketama domaćinstava. Alternativno, pitanja u vezi s ovom varijablom države bi trebale formulisati na način da se koncept nivoa obrazovanja (kvalifikacija koja je službeno priznata od strane relevantnih nacionalnih obrazovnih vlasti ili koja je priznata kao ekvivalent drugoj kvalifikaciji formalnog obrazovanja) opiše kao potpuno što je moguće. To se može postići navođenjem programa / kvalifikacija formalnog obrazovanja (ili njihovih kategorija).

UČEŠĆE NA TRŽIŠTU RADA

Status glavne djelatnosti (Status zaposlenja)

G6: Status glavne aktivnosti (samo definisan)

G6.	Status glavne aktivnosti (sam definisan) (označite samo jedan)	
	Zaposlen/a	☐
	Nezaposleni	☐
	U penziji	☐
	Ne može raditi zbog dugotrajnih zdravstvenih problema	☐
	Student (ne u radnoj snazi)	☐
	Ispunjavanje domaćih zadataka (Domaćica)	☐
	Obavezna vojna ili civilna služba (ako je primjenjivo)	☐
	Ostalo	☐

Od 2021. godine, sva istraživanja u vezi sa socijalnom statistikom moraju sadržavati niz detaljnih pitanja za procjenu radne situacije ili radnog statusa jedne osobe. Ova varijabla se odnosi na onu ispitanika **vlastita percepcija** njegovog / nje **trenutni status glavne aktivnosti**.

Status aktivnosti ne odnosi se samo na društveno relevantne kategorije koje kategoriziraju učešće na tržištu rada, već i na kategorije socijalnog statusa osoba kojima zapošljavanje nije glavna aktivnost. Ne

primjenjuje kriterije određenog koncepta, npr. učestvovanje na tržištu rada kako ga definiše Međunarodna organizacija rada (ILO)¹¹.

Jedna osoba može posmatrati više od jednog statusa aktivnosti, ali treba prijaviti samo onaj najvažniji (koncept „pretežnog statusa“). Glavni status odnosi se na „trenutnu situaciju“, tj. situaciju u trenutku intervjua. Podrazumijeva da se uzimaju u obzir sve konačne promjene u situaciji aktivnosti. Npr. ako je osoba izgubila posao ili se nedavno povukla ili se status aktivnosti promijenio, tada je situacija **od trenutka razgovora** treba prijaviti.

Osnovna djelatnost je **samoprocjena** ispitanik i izabrana kategorija trebaju na odgovarajući način opisati kako osoba uglavnom sebe doživljava. Relevantne kategorije među kojima možete izabrati unaprijed su definisane na popisu (vidi gornju izjavu o pitanju). Kategorije se logički međusobno ne isključuju i nemaju hijerarhijski poredak.

Rezultati su vrlo osjetljivi na način implementacije varijabli, posebno u pitanjima sročnja i kategorijama sročnja ili redosljeda. Informacije se ne bi smjele dobivati iz drugih izvora i trebale bi se prikupljati pomoću jednog pitanja.

Sve kategorije koje predstavljaju status aktivnosti moraju biti predstavljene ispitaniku. Redosljed ili broj kategorija ne bi se trebao mijenjati; da bi se dobili uporedivi rezultati mora biti isti u svim anketama.

Samopercepcija znači da će varijabla obuhvatiti kako ljudi sebe doživljavaju, a ne kako ispunjavaju određene objektivne kriterije. Tamo gdje se primjenjuje više od jednog statusa, ispitanik će odabrati kategoriju koja najbolje opisuje njegovu situaciju. Ne postoje posebni kriteriji za utvrđivanje, ali može se odabrati status / aktivnost za koju je proveo većinu svog vremena.

U slučajevima kada ispitanici ne mogu spontano odabrati jednu kategoriju, posebno kada se na njih odnosi nekoliko kategorija, anketar može pružiti pomoć za pojašnjenje. PAPI upitnik može dati objašnjenja (po mogućnosti u dodatku). Ne bi trebalo davati konkretne prijedloge koji pomažu u izboru kategorije, već samo objašnjenja o odgovarajućim izborima kategorije. U principu, ne postoji pogrešan zadatak, to zavisi samo o samo-percepciji ispitanika:

Ispitanici se mogu smatrati *'zaposlen'* bez obzira na njihov službeni status na tržištu rada, radno vrijeme ili vrstu prihoda. Oni mogu paralelno tražiti i drugi posao. Na njih se mogu primjenjivati i druge kategorije sve dok zaposlenje smatraju svojom glavnom djelatnošću. Suprotno tome, osobe koje bi odabrale drugi status glavne aktivnosti također mogu biti u radnom odnosu. Na primjer, mnogi ljudi koji bi sebe smatrali redovnim studentima ili uglavnom *'ispunjavanje domaćih zadataka'* mogu imati posao. U tom slučaju mogu se svrstati u odgovarajuću kategoriju. Ispitanici koji pomažu u porodičnom poslu, čak i ako je neplaćen, mogu se smatrati zaposlenima.

- Ispitanici sebe mogu vidjeti kao *'nezaposlen'* bez obzira na službeni status ili registraciju kod javne agencije za zapošljavanje. Nezaposlene osobe također mogu imati manji posao dok traže glavni posao.
- Ispitanici se mogu smatrati *'u penziji'* ako primaju penziju ili ako su napokon prestali raditi ili odustali od posla zbog starosti ili zdravstvenog stanja vezanog za dob. Ipak, mogli bi raditi npr. na manjem poslu. Osobe u prijevremenoj penziji koje nisu povezane sa zdravstvenim problemima također mogu odabrati ovu kategoriju.
- Osobe koje nisu navršile starosnu granicu za odlazak u penziju, ali zbog zdravstvenih razloga ili invaliditeta ne mogu raditi duže ili neodređeno vrijeme, mogu odabrati kategoriju *'nesposoban za rad zbog dugotrajnih zdravstvenih problema'*. Nezavisno je od koristi koju dobijaju. Osobe koje su u prijevremenoj penziji iz zdravstvenih razloga mogu odabrati ovu kategoriju ako se radije ne smatraju penzionerima.

¹¹ Vidite http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/EU_labour_force_survey_-_methodology

- Ispitanici koji su u različitim oblicima stručnog obrazovanja ili osposobljavanja koje se (djelimično) odvija na radilištu mogu sebe smatrati zaposlenima. Ovo se odnosi i na šegrte, kao i na plaćene pripravnike ili pripravnike, koji se mogu smatrati zaposlenima, dok se osobe koje imaju neplaćeno obrazovanje na radnom mjestu mogu svrstati u kategoriju 'student, učenik'.
- Ispitanici koji sebe uglavnom doživljavaju kao domaćica ili muž /suprug mogu odabrati kategoriju 'ispunjavanje domaćih zadataka' čak i ako imaju posao, primaju penziju ili su u mirovini. Kategorija 'ispunjavanje domaćih zadataka' uključuje sve aktivnosti potrebne za vođenje privatnog domaćinstva, uključujući odgajanje djece.
- Osobe koje ne mogu odabrati jednu od predstavljenih kategorija statusa aktivnosti mogu odabrati kategoriju 'Ostalo'. To mogu biti npr. volonteri ili uglavnom neaktivne osobe ili osobe koje imaju posao i / ili ispunjavaju domaće zadatke.
- Ispitanici na porodijskom ili roditeljskom dopustu mogu sebe smatrati i kao 'zaposlen' ili kao 'ispunjavanje domaćih zadataka'.

Nakon prikupljanja podataka, kategorije se mogu grupirati u druge svrhe (npr. širenje ili analiza). Kategorija 'Obavezna vojna ili civilna služba' možda se neće primjenjivati u svim zemljama i u ovom slučaju može se odustati. Kategorija 'Ostalo' treba ponuditi ispitaniku samo ako ne može odabrati jednu od predloženih kategorija. U PAPI je neizbježno ponuditi ovu kategoriju odmah.

Varijabla se odnosi na **trenutni status**, tj. ne treba spominjati referentni period.

Kategorizacija je samo definisana i ne može se mijenjati zbog provjere vjerodostojnosti ili iz bilo kojeg drugog razloga (ispravke / imputacije), osim ponovnim preuzimanjem od ispitanika.

Pitanje **G6** je filter za pitanja **G7, G8, G10 i G11**.

OSNOVNE KARAKTERISTIKE POSLA I KONTINUITET KARIJERE I PREKIDI

G7: Status zaposlenja na glavnom poslu

Samo za ispitanike koji su odgovorili sa "da" na "zaposleni" na pitanje G6

Status u radnom odnosu na glavnom poslu (označite samo jedan)	
G7.	Samozaposlena osoba sa zaposlenima ☐
	Samozaposlena osoba bez zaposlenih ☐
	Zaposlenik ☐
	Porodični radnik (neplaćen) ☐

Ovo pitanje koje nije potpuno novo u anketi, ima za cilj procjenu radne situacije ispitanika. Meta '**zaposlena osoba**¹²' filtrirano je prethodnim pitanjem G6.

Varijabla se odnosi na **glavni posao** zaposlene osobe, gdje izraz '*posao*' koristi se u odnosu na zapošljavanje, naime trenutni glavni posao ljudi na poslu.

Jedan posao je skup zadataka i zadataka koji se obavljaju za jednu ekonomsku jedinicu. Osobe mogu imati jedan ili više poslova. Za zaposlenike se svaki ugovor može smatrati zasebnim skupom zadataka i dužnosti, a time i zasebnim poslom. Oni koji se samozapošljavaju imati će onoliko poslova koliko i ekonomske jedinice koje posjeduju ili su suvlasnici, bez obzira na broj klijenata koji su opsluženi. U slučajevima višestrukog zadržavanja posla, glavni posao je onaj koji se obično radi sa najdužim satima, kako je definisano međunarodnim statističkim standardima o radnom vremenu.

¹² Podaci o tome da li je osoba zaposlena određuju se glavno definisanom aktivnošću (pitanje G6) za istraživanje o upotrebi IKT-a u domaćinstvima i od strane pojedinaca, a ne prema definiciji ILO-a, kao što je to slučaj sa EU -LFS.

Varijabla se zasniva na Međunarodnoj klasifikaciji statusa zaposlenja (ICSE-93)¹³. ICSE klasificira poslove s obzirom na vrstu (eksplicitnog ili implicitnog) ugovora o radu. Osnovni kriterijumi na kojima se zasniva klasifikacija i definisanje njenih grupa su vrsta ekonomskog rizika, uključujući snagu vezanosti između osobe i posla, te vrstu ovlaštenja nad objektima i ostalim radnicima koji postoje.

Prema osnovnim kriterijima ekonomskog rizika i autoriteta koji stoje u osnovi ICSE-a i fokusirajući se na oblike zapošljavanja relevantne u evropskom kontekstu, definisani su sljedeći statusi. Dopunjeni su nekim primjerima koji olakšavaju svrstavanje u statusnu kategoriju nije uvijek jednostavno.

Samozaposlene osobe sa zaposlenima definišu se kao osobe koje rade u svom poslu, profesionalnoj praksi ili na farmi u svrhu ostvarivanja profita koji proizlaze iz proizvedene robe ili usluge i koje zapošljavaju najmanje još jednu osobu.

Primjeri mogu biti:

- Osoba koja brine o jednom ili više djece koja nisu svoja / privatno i koja prima platu za ovu uslugu treba smatrati samozaposlenom, osim kada radi kod jednog poslodavca i prima prava iz radnog odnosa od taj poslodavac; u tom slučaju njega / nju treba smatrati zaposlenim.
- Freelancere bi uopćeno trebalo klasifikovati kao samozaposlene. Međutim, u situacijama kada slobodnjak radi kod jednog poslodavca i od tog poslodavca prima prava iz radnog odnosa (npr. regres), on / ona bi trebao biti klasifikovan kao zaposlenik.
- Osoba koja drži privatne časove treba smatrati samozaposlenom ako je direktno plaća od svojih učenika.
- Članove proizvođačkih zadruga treba smatrati samozaposlenima. Ovi članovi učestvuju ravnopravno sa ostalim članovima u određivanju organizacije proizvodnje, rada, prodaje i / ili ulaganja u pogon.

Samozaposlene osobe sa zaposlenima definišu se kao osobe koje rade u svom poslu, profesionalnoj praksi ili na farmi u svrhu ostvarivanja profita koji proizlaze iz proizvedene robe ili usluge i koje zapošljavaju najmanje još jednu osobu.

Konkretno, primjeri mogu biti:

- U ovu kategoriju treba svrstati ljude koji angažuju samo članove svoje porodice ili pripravnike bez plaćanja. To uključuje poljoprivrednike koji samo koriste pomoć članova porodice.
- Ako zadruga ima zaposlenike (npr. knjigovođu), članove zadruga treba smatrati 'samozaposlenom osobom bez zaposlenih' jer je zadruga kao institucija (a ne bilo koji od njenih članova) poslodavac.
- Žena koja privatno brine o jednom ili više djece koja nisu svoja i koja prima plaću za ovu uslugu je samozaposlena.
- Slobodnjak treba biti klasifikovan kao samozaposlen, iako se osoba koja je neko vrijeme redovno zadržana od strane jednog poslodavca može smatrati zaposlenikom.

Zaposleni se definišu kao osobe koje rade kod javnog ili privatnog poslodavca na osnovu pismenog ili usmenog ugovora i koje primaju gotovinu ili u naturi. Ovo plaćanje u gotovini ili u naturi nije direktno ovisno o prihodu jedinice za koju rade. Pripadnici oružanih snaga također su uključeni ako su dio ciljane populacije ankete. Zaposleni obično rade pod direktnim nadzorom ili u skladu sa smjernicama koje postavlja organizacija ili preduzeće poslodavca.

Primjeri mogu biti:

- Član porodice (sin ili kćer, na primjer), koji radi na porodičnoj farmi i prima redovnu novčanu platu, klasifikuje se kao zaposlenik.
- Osoba koja brine o djeci drugih u svom domu klasifikuje se kao zaposlenik ako su joj za to plaćene lokalne vlasti (ili bilo koja druga javna uprava) i ako ne donese nikakvu odluku koja utiče na preduzeće (npr. raspored ili broj djece), ali bi ga trebalo klasifikovati kao samozaposlen ako to radi privatno.
- U slučaju da je zadruga zaposlila radnike i ti radnici imaju ugovor o radu koji im daje osnovnu naknadu (koja nije direktno ovisna o prihodu zadruga), ti radnici su identifikovani kao zaposlenici zadruga.

¹³ Međunarodna standardna klasifikacija statusa zaposlenja trenutno se revidira na nivou MOR-a. Varijabla će se revidirati nakon što odobrena revidirana klasifikacija.

- Šegrte ili pripravnike koji primaju naknadu treba smatrati zaposlenima.
- Sveštenici (bilo koje vrste religije) smatraju se zaposlenima.
- Dežurni ili povremeni radnici klasifikuju se kao zaposleni ili samozaposleni, zavisno o specifičnim karakteristikama njihovog radnog odnosa. Preduslov da biste se smatrali samozaposlenima koji nude svoj rad ili usluge je vlastito poslovanje ili profesionalna praksa.

Porodični radnici (neplaćeni) su osobe koje pomažu drugom članu porodice da vodi farmu ili neki drugi posao, pod uslovom da se ne smatraju zaposlenima. Stoga možda neće dobiti neku vrstu naknade za svoj rad u porodičnom preduzeću, jer bi se tada smatrali zaposlenima.

Ova kategorija uključuje:

- Rođaci koji rade u porodičnom preduzeću ili na porodičnoj farmi bez plaće. To uključuje npr. sina ili kćer koji rade u roditeljskom poslu ili na roditeljskoj farmi bez plaće ili suprugu koja pomaže svom mužu ili obrnuto u njegovom poslu bez primanja bilo kakve plaće.
- Članovi porodice koji pomažu ne moraju živjeti direktno u istom domaćinstvu ili na istom mjestu. Uključeni su i rođaci koji žive negdje drugdje, ali dolaze kako bi pomogli u poslu, npr. **tokom sezone žetve, bez novčane naknade ili vrste ako referentni period leži u toj sezoni.**
- **Ako rođak primi bilo kakvu naknadu (uključujući beneficije u naturi), status zaposlenja treba biti šifriran kao „zaposleni“.**

Kategorija 'Nije primjenjivo' pokriva nezaposlene osobe koje se ogledaju u filteru predstavljenom pitanjem G6.

Pitanje **G7** je filter za pitanje **G9**.

G8: Radno vrijeme OPTIONAL

Samo za ispitanike koji su odgovorili sa "da" na "zaposleni" na pitanje G6

G8.	Glavni posao s punim ili nepunim radnim vremenom (sam definiran) (NEOBAVEZNO) (označite samo jedan)	
	Puno radno vrijeme	☐
	Posao sa skraćenim radnim vremenom	☐

Meta '**zaposlena osoba**¹⁴ filtrirano je prethodnim pitanjem G6.

Varijabla se odnosi na glavni posao zaposlene osobe. Ovaj glavni posao može biti posao sa punim ili nepunim radnim vremenom. Razlika bi se trebala zasnivati na vlastitoj percepciji ispitanika koja se odnosi na uobičajene sate odrađene na glavnom poslu.

Izraz 'posao' koristi se u odnosu na zaposlenje. Jedan posao je skup zadataka i zadataka koji se obavljaju za jednu ekonomsku jedinicu. Osobe mogu imati jedan ili više poslova. Za zaposlenike se svaki ugovor može smatrati zasebnim skupom zadataka i dužnosti, a time i zasebnim poslom. Oni koji se samozapošljavaju imati će onoliko poslova koliko i ekonomske jedinice koje posjeduju ili su suvlasnici, bez obzira na broj klijenata koji su opsluženi. U slučajevima višestrukog zadržavanja posla, glavni posao je onaj koji se obično radi sa najdužim satima, kako je definisano međunarodnim statističkim standardima o radnom vremenu.

U anketama domaćinstava, razlika između posla sa punim i nepunim radnim vremenom treba praviti na osnovu samoprocjene koju je dao ispitanik. Ako ovaj odgovor ne dođe spontano od ispitanika, mogu se dati slijedeće smjernice:

¹⁴ Vidi fusnotu 7.

Osoba u **honorarni posao** radi manje od uporedivog radnika sa punim radnim vremenom koji ima posao istog zanimanja i iste lokalne jedinice¹⁵. Za osobe koje ne mogu upoređivati radno vrijeme jer npr. rade same, mjerilo je grupa ljudi koja radi u istom zanimanju i istoj grani industrije.

Barem četiri sedmice, a idealno bi bilo tri mjeseca **referentni period**. Ne smiju se uzimati u obzir sedmice izostanaka zbog npr. praznika, odmora ili štrajkova. U slučaju vrlo neredovnog radnog vremena ili posla koji je tek započeo, prosjek za posljednja četiri tjedna ili ugovorno vrijeme može se koristiti kao zamjenik.

Radni sati obuhvaćaju

- vrijeme provedeno na radnom mjestu, što znači mjesto na kojem se obično obavljaju radni zadaci i dužnosti, i
- vrijeme koje se koristi za obavljanje radnih zadataka izvan radnog mjesta, čak i ako nisu direktno plaćeni. To uključuje rad nastavnika izvan učionice. Broje se samo sati glavnog posla.

Vrijeme dežurstva računa se samo ako se provodi na radnom mjestu ili podrazumijeva velika ograničenja za zaposlenu osobu. Glavna pauza za obrok ne računa se kao radno vrijeme čak i ako se provodi na radnom mjestu. Vrijeme putovanja za službena putovanja računa se, ali ne i vrijeme putovanja na posao. Vrijeme obuke računa se kao radno vrijeme ako je unutar radnog vremena, koje zahtijeva poslodavac ili je direktno povezano s glavnim poslom. Izostanci tokom radnog vremena iz ličnih razloga ne računaju se kao radno vrijeme. Radno vrijeme farmera za proizvodnju za vlastite potrebe ne računa se kao radno vrijeme.

Kategorizacija na puno ili nepuno radno vrijeme samo se procijenjuje i ne može se mijenjati zbog provjere vjerodostojnosti korištenjem podataka o uobičajenom radnom vremenu navedenim negdje drugdje, osim potvrđivanjem podataka koje je sam dao ispitanik. Jednoobrazne korekcije nisu prikladne jer se tipična količina radnika s punim radnim vremenom može razlikovati između filijala, lokalnih jedinica itd. Samoprocjena ispitanika može se smatrati pouzdanijim načinom prikupljanja ovih podataka.

Ako ispitanik ima nekoliko poslova, glavni posao je onaj na kojem ispitanik obično radi najviše sati.

G9: Trajnost glavnog posla (NEOBAVEZNO)

Samo za ispitanike koji su na pitanje G7 odgovorili sa "da"

G9.	Trajnost glavnog posla (NEOBAVEZNO) (označite samo jedan)	
	Stalni posao	☐
	Ugovor na određeno vrijeme	☐

Ova varijabla se odnosi na **trenutni posao** ako se ispitanik izjasnio da je dotični 'zaposlenik' **G7**.

U većini zemalja većina poslova zasniva se na pismenim ugovorima o radu. Međutim, u nekim zemljama takvi ugovori postoje samo za određene slučajeve (na primjer u javnom sektoru, za šegrte ili za druge osobe koje prolaze određenu formalnu obuku u preduzeću).

Varijabla razlikuje da li ugovor o glavnom poslu ima ograničeno trajanje, tj. posao će prestati nakon unaprijed određenog perioda ili je to trajni ugovor bez određenog završetka. Varijabla se odnosi na glavni posao.

Važan je ugovorni aranžman (ili neformalni ili verbalni aranžman) radnog odnosa, a ne očekivanje da bi ispitanik mogao izgubiti posao, njegov / njezin plan da ga napusti, njegova / njena želja da ostane ili vjerovatnoća ostati tamo trajno.

¹⁵ Slijedeći definiciju 81st Međunarodna konferencija rada, osoba koja radi sa skraćenim radnim vremenom obično radi manje sati od uporedivog radnika sa punim radnim vremenom. Razlika se odnosi na radno vrijeme koje osoba obično radi na glavnom poslu s obzirom na dugi referentni period. Karakteristike samo-definicije znače da je na ispitaniku da odluči da li je njegov glavni posao u kontekstu njegov / njene profesije ili preduzeća pun ili honorarni.

Izraz 'posao' koristi se u odnosu na zaposlenje. Jedan posao je skup zadataka i zadataka koji se obavljaju za jednu ekonomsku jedinicu. Osobe mogu imati jedan ili više poslova. Za zaposlenike se svaki ugovor može smatrati zasebnim skupom zadataka i dužnosti, a time i zasebnim poslom. U slučajevima višestrukog zadržavanja posla, glavni posao je onaj koji se obično radi sa najdužim satima, kako je definisano međunarodnim statističkim standardima o radnom vremenu.

Posao s ugovorom na određeno vrijeme ili sporazumom prestati će ili nakon vremenski određenog vremena (do poznatog datuma) ili nakon perioda koji nije unaprijed poznat, ali unatoč tome definisan objektivnim kriterijima, kao što je završetak raspored ili period odsustva zaposlenika koji je privremeno zamijenjen.

Posao s ugovorom koji nema takav unaprijed definisani kraj računa se kao trajan.

Sezonski radnici broje se kao da imaju ugovor na određeno vrijeme, kao i osobe koje imaju ugovor na probni rad.

Za radnike agencija za privremeno zapošljavanje kategorizacija zavisi o vrsti ugovora s agencijom za zapošljavanje. Oni se računaju kao da imaju stalan posao samo ako postoji ugovor o radu na neodređeno vrijeme sa agencijom za zapošljavanje.

U ove grupe treba uključiti:

- osobe sa sezonskim poslom;
- Osobe angažovane od strane agencije za zapošljavanje ili preduzeća i angažovane kod treće strane radi obavljanja „radne misije“ (osim ako ne postoji ugovor o radu na neodređeno vrijeme sa agencijom za zapošljavanje ili preduzećem);
- Osobe sa određenim ugovorima o obuci. Ako ne postoji objektivni kriterij za prestanak posla ili ugovora o radu, oni bi se trebali smatrati trajnim ili neograničenim trajanjem;
- Ovdje je stvarno zaposlenje vremenski ograničeno sporazumom - ne da je ispitanik, na primjer, razmišljao o prestanku rada kako bi putovao ili pohađao fakultet. Studenti koji imaju poslove koje namjeravaju zadržati samo dok studiraju, stoga nisu na vremenski ograničenom poslu;
- Ispitanici koji imaju ugovor o obavljanju svog posla, koji se može obnoviti, npr. jednom godišnje, trebaju biti kodirani prema tome smatraju li sami ispitanici svoj posao neograničenim trajanjem ili ne;
- Ugovor za probni rad kada se ugovor automatski završava na kraju probnog perioda, zbog čega je potreban novi ugovor ako osoba i dalje bude zaposlena kod istog poslodavca, smatra se „privremenim poslom“.

Ako ispitanik ima nekoliko poslova, glavni posao je onaj na kojem ispitanik obično radi najviše sati.

Kategorija „Nije primjenjivo“ obuhvaća nezaposlene i nezaposlene osobe.

G11: Zanimanje u glavnom poslu

Samo za ispitanike koji su odgovorili sa "da" na "zaposleni" na pitanje G6

G11.	Zanimanje u glavnom poslu	
	<p>1. < opisati ></p> <p>2. <Prijenos svih dvocifrenih zanimanja ISCO-08 obavezno. Pored toga, prijenos: ICT profesionalca / ne-ICT profesionalca; Fizički radnik / ne-fizički radnik ></p>	

Meta 'zaposlena osoba'¹⁶ filtrirano je prethodnim pitanjem G6.

Varijabla se odnosi na glavni posao zaposlene osobe. Jedan posao je skup zadataka i zadataka koji se obavljaju za jednu ekonomsku jedinicu. Osobe mogu imati jedan ili više poslova. U slučaju više poslova, glavni posao treba biti onaj u kojem se obično radi najveći broj sati. Ako se održava ili je bilo više poslova, glavni posao trebao bi biti onaj u kojem se obično radi najveći broj sati. Pogledajte pitanje G6 za više objašnjenja o 'glavni posao'.

¹⁶ Vidi fusnotu 7.

U anketi o upotrebi IKT-a kod pojedinaca i domaćinstava, ovo pitanje sastoji se od dvije stavke. Prva stavka sastoji se od opisa glavnih zadataka u smislu dva pojma: IKT ili ne-IKT profesionalizam i ručni radnik u odnosu na ne fizičkog radnika. Druga, od sada obavezna u svim evropskim socijalnim anketama, sastoji se u bilježenju zanimanja na glavnom radnom mjestu prema ISCO-08 klasifikaciji (dvocifreni nivo je obavezni nivo detalja za ICT istraživanje).

Međunarodna standardna klasifikacija zanimanja, verzija 2008¹⁷ (ISCO-08) grupiše ili klasificira poslove prema sličnosti zadataka i zadataka preuzetih na poslu. U rezoluciji Međunarodne organizacije rada (ILO) kojom se usvaja ISCO-08, zanimanje se definiše kao skup poslova čiji se glavni zadaci i dužnosti odlikuju visokim stepenom sličnosti.

Klasifikacija je dostupna u RAMON-bazama podataka (> klasifikacije):

http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/other_documents/index.cfm?TargetUrl=DSP_ISCO_08

1. Pojediniosti o „IKT / ne-ICT profesionalcu/i’ Manualni radnici/ ne-manuelni radnici’ *agregacija*.

Osnova za klasifikaciju je posao i vještine. Posao se definiše kao skup zadataka i dužnosti koje treba obaviti. Vještine su sposobnosti za obavljanje zadataka i dužnosti posla. Vještine se sastoje od dvije dimenzije: nivo vještina - koji se obično odnosi na nivo obrazovnog postignuća - i specijalizaciju domena.

Svrha varijable ‘Zanimanje’ kao pozadinska karakteristika nije prikupljanje podataka o korištenju IKT raščlanjenih po pojedinim zanimanjima (ovo bi zahtijevalo vrlo velike uzorke), već radije po grupama zanimanja, npr. ručni nasuprot ne-ručnim ili IKT-poslovi nasuprot ne-IKT-poslovima.

ICT stručnjaci

Moguće je kodirati i pohraniti zanimanja na više agregiranom nivou od glavnih grupa na osnovu dvocifrenih ISCO kodova. Glavne grupe (jednocifreni nivo) zaista ne dopuštaju razlikovanje IKT stručnjaka od ostalih radnika.

Za stručnjake iz oblasti informacionih tehnologija treba razmišljati o najmanje sljedećim grupama:

25 Profesionalci informacione i komunikacione tehnologije

35 Informacioni i komunikacioni tehničari

Ako je moguće, treba uzeti u obzir i određena IKT zanimanja klasifikovana u druge grupe:

133 Menadžeri IKT usluga

2356 Predavači informacione tehnologije

7422 ICT instalateri i serviseri

NE ICT stručnjaci

Kategorija *Profesionalci koji nisu ICT* sastoji se od pojedinaca u svim ostalim ISCO grupama (u slučaju četvorocifrenog kodiranja) ili svih ostalih ISCO malih grupa (u slučaju 3-cifrenog kodiranja).

Za breakdown ‘Manual / Ne-manual radnici’, vrijedi sljedeće::

Manuelni radnici

Ova kategorija odgovara glavnim grupama od 6 do 9 ISCO-08:

Glavna grupa 6: Kvalifikovani poljoprivredni, šumarski i ribarski radnici;

Glavna grupa 7: Radnici zanatske i srodne zanatske djelatnosti;

Glavna grupa 8: Operateri postrojenja i mašina i montažeri;

Glavna grupa 9: Osnovna zanimanja.

NE Manuelni radnici

Ova kategorija odgovara glavnim grupama od 0 do 5 ISCO-08:

Glavna grupa 1: Menadžeri;

Glavna grupa 2: Profesionalci;

¹⁷ Za više detalja pogledajte <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/1978984/6037342/ISCO-08.pdf>.

Glavna grupa 3: Tehničari i saradnici;
Glavna grupa 4: Radnici u službama klerike;
Glavna grupa 5: Servisni i prodajni radnici;
Glavna grupa 0: Oružane snage.

2. Zanimanja prema svim dvocifrenim ISCO-08

Prijenos svih zanimanja kodiranih u najmanje dvocifrene kategorije ISCO-08 traje od 2021. godine, što se traži u ICT istraživanju.

Za više detalja pogledajte <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/1978984/6037342/ISCO-08.pdf>.

Osnovni podaci za određivanje zanimanja obično su naziv radnog mjesta zaposlenog i opis glavnih zadataka koji se poduzimaju u toku njegovih / njenih dužnosti.

Ako osoba obavlja dva ili više zadataka za svog poslodavca koji se međusobno toliko razlikuju da bi trebali imati različite ISCO kodove, preporučuje se da ih kodira na najopsežnijem zadatku.

Osobe koje obavljaju period obuke ili naukovanja na osnovu ugovora o radu trebale bi biti svrstane u zanimanje koje odgovara njihovom ugovoru o radu.

Kategorija 'Nije primjenjivo' obuhvaća osobe koje nisu u radnom odnosu.

LOKALIZACIJA

G12: Region of Residence – NUTS 1

G12.	Regija prebivališta	< Opis >	NUTS 1
------	---------------------	----------	--------

Regija prebivališta je regija u državi prebivališta u kojoj osoba ili domaćinstvo ima svoje **uobičajeno prebivalište**.

Za države članice EU regije se definišu na osnovu Nomenklature teritorijalnih statističkih jedinica (NUTS, u njenoj francuskoj skraćenici) kako je opisano u članu 3. Uredbe (EZ) br. 1059/2003¹⁸ Evropskog parlamenta i Vijeća o uspostavljanju zajedničke klasifikacije teritorijalnih jedinica za statistiku (NUTS) i izmijenjena Delegiranom uredbom Komisije 2019/1755 od 8. avgusta 2019. i njenim Aneksom.

NUTS1 ili glavne socijalno-ekonomske regije uvedeni su kao obavezni 2008. godine. Većina, ali nisu sve zemlje u pitanju, jer je NUTS1 = NUTS0 u nekim malim zemljama.

SASTAV DOMAĆINSTVA

G16 i G17: Sastav domaćinstva

G16.	Ukupan broj članova domaćinstva (VELIČINA DOMAĆINSTVA)		<__>
	Od kojeg:	Broj osoba u dobi od 16 do 24 godine NEOBAVEZNO	<__>
		od kojeg: Broj učenika NEOBAVEZNO	<__>
	Broj osoba u dobi od 25 do 64 godine NEOBAVEZNO		<__>
	Broj osoba starijih od ili jednakih 65 godina NEOBAVEZNO		<__>

¹⁸ Vidite <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32003R1059>

G17.	Od kojeg, broj djece mlađe od 16 godina:	< >
	Od kojeg:	
	Broj djece u dobi od 14 do 15 godina NEOBAVEZNO	<__>
	Broj djece u dobi od 5 do 13 godina NEOBAVEZNO	<__>
	Broj djece starije od 4 godine ili manje NEOBAVEZNO	<__>

Pitanja G16 i G17 bilježe ukupan broj članova privatnog domaćinstva (veličina domaćinstva), od čega broj djece mlađe od 16 godina. G16 broji jednu obaveznu varijablu (ukupan broj članova domaćinstva) i 4 opcionalne varijable. G17 broji jednu obaveznu varijablu (broj djece mlađe od 16 godina), kao i 3 opcionalne varijable.

'Domaćinstvo' odnosi se na jednu osobu koja živi sama ili na grupu ljudi koji žive zajedno u istoj stambenoj jedinici s najmanje jednom osobom u dobi od 16 do 74 godine (vidi na stranici 6 „Opći okvir ankete, opseg - dobna granica“). Ova varijabla pruža informacije o tačnom broju članova domaćinstva i kategoriji „nije navedeno“.

Isključeni su stalni članovi institucija kao što su bolnice, zatvori itd. Smatra se da je osoba članom domaćinstva ako je to uobičajeno prebivalište.

Sastav domaćinstva (kao što se koristi u tabelarnoj šemi) određuje se koristeći dva obavezna indikatora: ukupan broj osoba u domaćinstvu (uključujući sve starosne grupe) i broj djece ispod 16 godina. Prisustvo (i broj) djece se sakuplja odvojeno, jer je to pokretačka snaga za usvajanje ICT ili internet u domaćinstvu. Prikuplja se samo starost članova domaćinstva u skladu sa provedbenim / delegirajućim aktima za prikupljanje upotrebe IKT u domaćinstvima i od strane njihovih članova.

Pored toga, dodano je nekoliko opcionalnih varijabli koje su vidljive u upitniku modela. Ako su se države odlučile da prikupe ekvivalentni neto mjesečni prihod, barem broj osoba starih od 14 do 15 godina trebao bi dodatno biti prikupljen, inače neće biti moguće izračunati.

UKUPNI MJESEČNI PRIHODI DOMAĆINSTVA

G18: Prihod domaćinstva

G18.	Prihod domaćinstva: (ukupan prosječni neto tekući mjesečni prihod)	<_____> <nacionalna valuta> ili rasponi dohotka Prenosi se u jednoj od pet grupa ekvivalentnih kvintila
-------------	---	--

Koncept „dohotka“ koji se koristi u ovoj anketi je neto mjesečni prihod privatnog domaćinstva (a ne ispitanika!), tj. zbir prihoda svih članova domaćinstva koji su pojedinačno ili u cjelini primani - uključujući prihod od rada, socijalna davanja, i ostale komponente novčanog dohotka, i oduzimanje novčanih transfera plaćenih drugim domaćinstvima - nakon poreza i doprinosa za socijalno osiguranje, što odgovara mjesečnom prosjeku. Varijabla ima za cilj pružanje informacija o prihodima domaćinstva koji su na raspolaganju za trošenje ili uštedu, budući da će pristup i upotreba IKT-a radije biti povezani sa ukupnim prihodom domaćinstva čiji je dio nego sa njegovim ličnim prihodom.

U kontekstu istraživanja o upotrebi IKT-a u domaćinstvima i od strane pojedinaca potreban je niži nivo detalja, tj. varijabla daje informacije o ekvivalentnom dohotku. Stoga razlikuje pet mogućih kategorija prihoda u zavisnosti od ekvivalentnog neto tekućeg mjesečnog dohotka domaćinstva¹⁹. Izjednačavanje se sastoji od primjene pondera (vrijednosti ekvivalencije) na članove domaćinstva kako bi se odrazilile razlike u potrebama za domaćinstva različite veličine ili sastava.

¹⁹ Na višem nivou detalja, nasuprot tome, podaci o tačnim podacima o prihodu trebaju se proslijediti Eurostatu, pa stoga Eurostat u tom slučaju može izračunati ekvivalentni prihod.

Ekvivalentni raspoloživi dohodak je ukupan prihod domaćinstva koji je dostupan za potrošnju ili štednju, podijeljen s brojem članova domaćinstva pretvorenih u ekvivalentne odrasle osobe. Članovi domaćinstva su ekvivalentni ili ekvivalentni sljedećim takozvanim modificiranim **OECD** (Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj) **skala ekvivalencije** gdje:

- prvi član domaćinstva star 14 godina i više računa se kao 1 osoba (težina 1)
- svaki drugi član domaćinstva stariji od 14 godina računa se kao 0,5 osoba (težina 0,5)
- svaki član domaćinstva star 13 godina ili manje računa se kao 0,3 osoba (težina 0,3).

Pragovi između pet kategorija određeni su pomoću četiri granične vrijednosti (kvintile) koje omogućavaju podjelu varijabilne raspodjele (izjednačenog neto tekućeg mjesečnog dohotka) u pet grupa koje predstavljaju po 20% domaćinstava²⁰. Kategorije su definisane kako slijedi:

- *'niža ekvivalentna neto tekuća mjesečna grupa prihoda'* odgovara domaćinstvima s ekvivalentnim nivoom dohotka koji pada ispod prvog kvintila, tj. među 20% najnižih primanja uočeni u raspodjeli;
- *'niska do srednja ekvivalentna grupa neto tekućih mjesečnih prihoda'* odgovara domaćinstvima sa ekvivalentnim nivoom dohotka jednakim ili većim od prvog kvintila i ispod drugog kvintila, tj. među 40% najnižih prihoda, ali ne i među 20% najnižih u raspodjeli;
- *'srednja ekvivalentna neto tekuća mjesečna grupa prihoda'* odgovara domaćinstvima sa ekvivalentnim nivoom dohotka jednakim ili većim od drugog kvintila i ispod trećeg kvintila, tj. među 60% najnižih prihoda, ali ne i među 40% najnižih u raspodjeli;
- *'srednje do visoke grupa ekvivalentnih neto tekućih mjesečnih primanja'* odgovara domaćinstvima s ekvivalentnim nivoom dohotka jednakim ili većim od trećeg kvintila i ispod četvrtog kvintila, tj. među 80% najnižih prihoda, ali ne i među 60% najnižih u raspodjeli;
- *'više grupa ekvivalentnih neto tekućih mjesečnih primanja'* odgovara domaćinstvima sa ekvivalentnim nivoom dohotka jednakim ili većim od četvrtog kvintila, tj. među 20% najviših primanja zabilježenih u raspodjeli.

'Neto tekući mjesečni prihod domaćinstva' rezultat je zbrajanja neto tekućeg dohotka, koji odgovara mjesečnom prosjeku, od svih članova domaćinstva primljenih pojedinačno ili u cjelini. Varijabla treba da sadrži sljedeće komponente dohotka: „Prihod od rada“ definisan je za zaposlene, zaposlene ili samozaposlene osobe kao:

Za **zaposlenik**: ovo se odnosi na mjesečnu plaću „ponijeti kući“, tj. na plaću nakon odbitka poreza na dohodak, doprinosa za socijalno osiguranje zaposlenika i svih dobrovoljnih doprinosa; dodatne isplate koje se redovno isplaćuju, poput plaća za prekovremeni rad, dodatak za produktivnost, bonusi za tim, noćni ili vikend rad, napojnice i provizije, trebaju biti uključene na mjesečnoj osnovi.

Za **samozaposlen**: dohodak ovog izvora odnosi se na dohodak koji su pojedinci ostvarili kao rezultat njihovog uključivanja u samozapošljavanje; budući da je ovaj dohodak teško izmjeriti, od ispitanika se može tražiti procjena neto raspoloživog dohotka.

- „Prihod od socijalnih naknada“ obuhvaća novčane socijalne transfere, uključujući naknade za nezaposlenost, naknade za starost i preživjele porodice, naknade za bolovanje i invalidnost, obrazovanje, dodatke, porodične / dječje dodatke, stambenu naknadu i naknade za socijalnu isključenost koje nisu klasifikovane na drugom mjestu. *Prihod od naknada* kao što su naknade za nezaposlenost, penzije i invalidnine, invalidnina ili invalidnina treba da se odnose na posljednji mjesečni dodatak koji je primljen prije razgovora (ili mjesečni prosjek u skorijem periodu ako je to lakše prikupiti ili procijeniti). Bilješka: Zbog Covid-19, druge vrste prihoda - posebno izuzetno plaćene vrste „Prihoda od socijalnih davanja“ - možda će biti potrebne dodati u nacionalne upitnike, zavisno o nacionalnim politikama.
- Ostale komponente novčanog dohotka pokrivaju prihode od kapitala i investicija (imovine, imovine, uštedevine, dionica, dionica, privatnih penzijskih planova itd.), primljenih redovnih novčanih transfera između domaćinstava (npr. alimentacija ili dječija pomoć) ili bilo koje druge gotovine u domaćinstvu dohodak koji nije raspoređen ni u jednu od gore navedenih kategorija.

²⁰ Pet kategorija dohotka ne može uvijek predstavljati tačno po petinu raspodjele, npr. kada su informacije prikupljene u dohodovnim opsezima.

„Neto trenutni mjesečni prihod domaćinstva“ tada se dobija nakon odbitka redovnih novčanih transfera koji se plaćaju drugim domaćinstvima, kao što su alimentacija ili uplate za uzdržavanje djece.

Sve komponente dohotka koje treba uključiti (ili odbiti) za izračun „neto tekućeg mjesečnog dohotka domaćinstva“ moraju biti nabrojane ispitaniku kako bi se osigurale potrebne informacije. Informacije o dohotku trebaju biti umanjene za sve iznose odbijene na izvoru za porez i doprinose za socijalno osiguranje i penzije, za sve komponente dohotka. U slučaju da prihodi domaćinstva značajno variraju zbog godišnje porezne prijave ili povrata poreza, prosječni mjesečni iznos treba uključiti u / odbiti od prijavljenog neto mjesečnog dohotka.

„Neto trenutni mjesečni prihod domaćinstva“ odnosi se samo na novčani prihod (novčani prihod). Ne uključuje prihode u naturi (tj. prihode koji nisu novčani prihodi, poput primanja zaposlenih ili robe i usluga koje pruža država), pripisane rente ili prihoda od proizvodnje roba ili usluga u domaćinstvu za vlastitu potrošnju.

U idealnom slučaju, podaci o neto trenutnom mjesečnom prihodu domaćinstva trebaju se prikupljati u tačnim brojkama. Tamo gde nije poželjno ili izvodljivo prikupiti takve informacije, ispitanik može naznačiti veličinu. Ovi opsezi veličina trebali bi se zasnivati na raspodjeli nacionalnog dohotka iz statističkog izvora koji mjeri neto dohodak domaćinstva (npr. EU-SILC, podaci o mikropopisu) i pružiti odgovarajuću pokrivenost takvoj raspodjeli. Preporučuje se da se barem 15 ili više dohodovnih opsega smatra dobrom praksom, a u svakom slučaju ne manje od 10²¹. Ovakav pristup bi trebalo da napravi upoređivanje među zemljama.

Za ICT HH istraživanje, prikupljeni podaci o neto trenutnom mjesečnom dohotku domaćinstva moraju biti izjednačeni, tj. podijeljeni s ekvivalentnom veličinom domaćinstva prema OECD-ovoj modificiranoj skali (vidi gore), za koju veličina domaćinstva i broj članova domaćinstva u dobi manje nego 14 treba znati²². Zatim se na osnovu prikupljenih podataka utvrđuju kvintili ekvivalentne raspodjele neto tekućeg mjesečnog dohotka i svako domaćinstvo se klasifikuje u odgovarajuću varijabilnu kategoriju prema svom ekvivalentnom nivou neto tekućeg mjesečnog dohotka.

Varijabla se odnosi na ukupan iznos (neto) **tekući prihod** od svih članova domaćinstva što odgovara mjesečnom prosjeku. Ispitaniku se može dati mogućnost da se savjetuje s drugim članovima domaćinstva kako bi pružio tačan odgovor, ako je potrebno. Mjesec datuma intervjuja može se uzeti kao referenca, ili alternativno prethodni mjesec ako je ispitanik olakšao izračunavanje prihoda domaćinstva. Ako se prihodi domaćinstva uvelike razlikuju iz mjeseca u mjesec, treba pružiti procjenu tipičnog / uobičajenog neto mjesečnog dohotka koji odražava trenutnu situaciju s dohotkom domaćinstva. U slučaju da se mjesečni prihod domaćinstva značajno razlikuje tokom godine (u slučaju sezonskih aktivnosti, dividendi / bonusa ili drugih izvora neregularnih prihoda), treba uzeti u obzir mjesečni prosjek godišnjeg prihoda, tj. procjenu godišnjeg prihoda koji odgovara ta komponenta prihoda ili izvor prihoda podijeljena sa dvanaest.

U slučaju da su informacije izvučene iz administrativnih podataka i - za jednu ili više komponenta dohotka - dostupne su na bruto dohotku, informacije o neto prihodu koji odgovaraju komponentama dohotka treba izračunati oduzimanjem poreza i doprinosa za socijalno osiguranje, u skladu sa definicijom varijable. Informacije izvučene iz administrativnih podataka trebale bi odgovarati najnovijim informacijama dostupnim u trenutku prijenosa podataka Eurostatu, kako bi odražavale trenutnu situaciju u prihodima domaćinstva.

Ne samo da to može prevazići disperziju nivoa dohotka u zemljama Evrope, korištenje kvartila također može izbjeći pretnje uporedivosti uzrokovane korištenjem različitih koncepata od strane različitih zemalja (npr. bruto u odnosu na neto zarade, bez obzira da li su uključeni redovni mjesečni bonusi, uključujući i 1/12th godišnjih bonusa, bez obzira da li je uključena procjena vrijednosti plaćanja u naturi itd.).

21 Testovi su pokazali da bi trenutni mjesečni prihod domaćinstva mogao biti znatno podcijenjen u poređenju sa prihodima prikupljenim u okviru EU-SILC. Preporučljivo je osigurati gušće dohodovne opsege, posebno za donji kraj rešetke dohotka, kako bi se izbjegla prekomjerna zastupljenost donjih kvintila ove varijable.

22 Vidi pitanje G17.

Referentno pitanje

Referentno pitanje za varijablu sastoji se od dva dijela. Prvo, od ispitanika se traži da navede stvarnu neto trenutnu vrijednost mjesečnog dohotka domaćinstva. Sve komponente dohotka moraju se nabrojati, bilo u odvojenim pitanjima ili kao dio istog pitanja (vidi primjer dolje):

“Uzmite u obzir sve izvore gotovinskog (novčanog) prihoda svih članova domaćinstva: dohodak od rada (zapošljavanje i samozapošljavanje), socijalna davanja i druge izvore gotovinskog dohotka (npr. od kapitala i investicija ili novčanih transfera među domaćinstvima primljeno).

Koji je [neto] mjesečni [gotovinski / novčani] prihod vašeg domaćinstva nakon odbitka poreza i doprinosa za socijalno osiguranje i penzije (odbijanje novčanih transfera koji se plaćaju drugim domaćinstvima, npr. alimentacija ili plaćanja dječje pomoći)? Ako prihodi variraju između mjeseci, navedite mjesečni prosjek.”
[Treba navesti tačnu brojku]

Drugo, u slučaju neodgovora (tj. ispitanika koji nije u mogućnosti ili nije voljan dati tačnu vrijednost), od ispitanika se traži da navede približni raspon prihoda. Vrijednosti graničnih vrijednosti između dohodovnih opsega trebale bi biti predstavljene u nacionalnoj valuti. Preporučuje se da se 15 ili više opsega dohotka smatra dobrom praksom, ili u svakom slučaju ne manje od 10 (vidi primjer dolje).

“Ako ne znate tačan iznos, možete li procijeniti koji od sljedećih intervala najbolje predstavlja ukupan neto mjesečni prihod vašeg domaćinstva?

0 do ispod [1st granična vrijednost]

[1st granična vrijednost] na ispod [2nd granična vrijednost]

[2nd granična vrijednost] na ispod [3rd granična vrijednost]

[3rd granična vrijednost] na ispod [4th granična vrijednost]

[4th granična vrijednost] na ispod [5th granična vrijednost]

[5th granična vrijednost] na ispod [6th granična vrijednost]

[6th granična vrijednost] na ispod [7th granična vrijednost]

[4th granična vrijednost] na ispod [5th granična vrijednost]

[5th granična vrijednost] na ispod [6th granična vrijednost]

[5th granična vrijednost] na ispod [6th granična vrijednost]

[5th granična vrijednost] na ispod [6th granična vrijednost]

[5th granična vrijednost] na ispod [6th granična vrijednost]

[5th granična vrijednost] na ispod [6th granična vrijednost]

[5th granična vrijednost] na ispod [6th granična vrijednost]

[14th granična vrijednost] ili više

Nije izjavljeno.”

TRAJANJE INTERVJUA

G19: Trajanje razgovora

TRAJANJE INTERVJUA	
G19. TRAJANJE INTERVJUA	< _ _ _ > min

Ova varijabla odgovara vremenu intervjua za svakog pojedinca, uključujući sva pitanja postavljena pojedincu. Vrijeme intervjua treba izraziti u minutama.

